

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်၊ ခွမ်၊ လိတားအစိုး

လိတ်ရဲဉ်း(၅)

ဝေင်၊ သထွံးပေး သီးသင်း၊
ဝေဏာရာမ ပရိယတ္တိ လိတ်သွဉ်တို့က်

စင်၊ တန်ကောပိဒ (စမ္မာစရိယ)

အဂ္ဂမဟာ ဂန္ထဝါစက ပဏ္ဍိတ

အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ

နိုင်းငံးတေး ဗဟိုဝွန်းဆောင်း

ဆင်း

ဒုစရုတ်ပါးဆီ

ပအိုဝ်းလိတ်လှိုင်စွမ်းလီတာအစွိုး
လိတ်ရဲဉ်း (၅)

ဝေင်သထုံပေး သီးသဲင်း
ဝေနာရာမပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်

စင်တန်ကောဝိဒ (ဓမ္မစရိယ)

အဂ္ဂမဟာ ဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ ၊
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
နိုင်းငံတေား ဗဟိုဝွန်းဆောင်း

တဲမ်း
ဒုစရဲက်ပါးဆီ

လိတ်ကတူးစဉ်း မာတိကာ

စဉ်း	အကျောင့်ရာ	လိတ်မဲ့ငါ
၁။	ငေါင်းတယ်းအွဉ်	(၁)
၂။	အခန်း (၁)	(၃)
၃။	အခန်း (၂)	(၁၈)
၄။	အခန်း (၃)	(၂၈)
၅။	အခန်း (၄)	(၃၄)
၆။	အခန်း (၅)	(၃၉)
၇။	အခန်း (၆)	(၄၄)
၈။	အခန်း (၇)	(၅၀)
၉။	အခန်း (၈)	(၅၅)
၁၀။	အခန်း (၉)	(၅၈)
၁၁။	အခန်း (၁၀)	(၆၅)
၁၂။	အခန်း (၁၁) ငေါင်းရီပုစ္ဆာ (နမူနာ) -	(၇၅)
၁၃။	ငေါင်းရီပုစ္ဆာ အဖြေမဲန်း	(၇၈)
၁၄။	အရီ တွမ်း အဖြေ	(၈၄)
၁၅။	ပေးခါးကာ လိန်းမားမွေးခါးမ နိဂုံး	(၉၁)

ငေါင်းအွဉ်းသေ

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊စွမ်၊လီတာ၊ ဗဟိုသံးဃားစွါ၊ အစီးစဉ်း
အလ၊ ကအီးသွဉ်ထင်းဒါး “ဒုစရဲက်ပါးဆီ” ယိုနဝ်၊ အီးထွာဒျား
လိုပေးဖုံး ကဲန်းအာအာနောင်၊သွ။

ကွပ်ပွိုးနဝ်၊မ၊ တယ်းရီးယို၊ လိုပေးသီးအတွက်တာ၊ သ၊
ယံဖေးကပါ၊ အခရာ၊ ယံကသေတင် ထေဖေးနေးအကွက်၊
တချက်ထွ၊တချက် နိုင်းယိုသွ။

တဲမ်းပွိုးတဲမ်းနယ် -

ခွန်အောင်းခမ်း ကရိုးဒါး သွဉ်တန်၊သားတဖြာ၊နဝ်၊ သွဉ်ဗားဖို
ထင်းဗားဖို “ဒုစရဲက်ပါးဆီ” သွဉ်တန်၊တင် ဝွေ၊နဝ်၊ခြင်းနယ်ဖေး
တေးဝင်၊ သျှင်၊နယ်ဖေးတေးအသွ၊ပေး၊ တဲမ်းဖေးအပွိုးအနယ်၊
နိုင်းနဝ်၊သွ။

သွဉ်တန်၊သားတဖြာ၊အနေ၊ ခြင်းနယ်ဖေးတေးဝင်၊ သျှင်၊
နယ်ဖေးတေး အသွ၊ပေးဖုံးတင်တွေ့၊ ငေါင်းစော့၊ငှါနာသူ၊နဝ်၊
“သွ/ ထွ”ဖုံးတပါတောင်း ကဲန်းအာအာ (တဲမ်းလွေ၊ဒျား ငေါင်း
ဒေါ့၊ပွိုး) နောင်၊သွ။

ကတဲမ်းသွဉ်ပွိုး သွဉ်နယ်၊ယိုနောင် -

“မာ၊ဗန်ရီး အလောင်းလွိုး၊ မာ၊တသွိုးရီး အသ၊ထွ၊တင်
အောင်းပျော့သွင်းတွင်၊ (ဥပမာ - အသ၊ အောင်းဝင်းစာ၊
ပါဏာတိပါတ-ပါ၊သီဝင်၊သက်) အကွက်အခရာ၊နဝ်၊အတွင်၊
လော့သွင်းသွဉ်ဖေး နီကရေ၊ နီကအွဉ်းသေပွိုးဖုံးနောင်၊သွ။

(၂)

ဒုစရဲက်ပါးဆီ လိတ်စောင်း

ကတဲမ်းထေဖေး “ဒုစရဲက်ပါးဆီ” ယိုနပ်၊ ရေးရွယ်ချား
လိုပေးအတွက်တားတင် “ထာ၊သေဗွေသ၊အင်ခါး ထာ၊ဒါးဗွေ
သအင်ဖူ” ပါရဂူ ပညားသျှိ ပညားသျှင်းသီး လိုသျှင်းလိုဒါးသီး
အတွက်တားနောင်၊ အောင်းလိုဗွေထင်ကအလိုင်၊ အောင်းလို
ခြိုင်းထင်းက အစွမ်းနောင်၊သွ။ ။

ကွယ်တွေ့၊ ဒဲန်ဖျိုင်တွမ်း တပြယ် မဉ်းချင်းခွိုးသော့၊
တပြယ်ငါနောင်၊ အနယ်မဲန်းလဲန်းဝင်၊နောင်၊သွ။ ။

“ဥပမာ အဗ္ဗိန်ပီ နှိုင်းနောင်၊နေနေ--”

လိုဆားသီးအနေ လိုပေးသီးအတွက်နောင်၊ ဒါးသေ၊
သေသေ၊ တကားယိုငါတဲ မနဲဗွေလဲန်းသွ။ ။ ဝွေသီးအတွက်တား
အကျိုးအာလဲန်းသွ။ ။

*** ပဒိုင်းပိုယား တရေဆားယို
လိန်းမားယံနဲ ဒါးယေန်ဇဲတင်
ဟောင်တဲအကျင်၊ လျှိုသွေ့ဝင်၊နော။**

**ဝင်၊တန် ကောဝိဒ (မွောစရိယ)
(၁၃၄၈ / ၈ / ၁၅)**

တောင်၊သေ၊ = “ဒုစရဲက်ပါးဆီ” လိတ်စောင်းအကိုယို မဉ်းမော့
လွဉ်ဒါး ခယေကောင်းတဲင် နီတဲင်ခါး တရိုးတင်း၊ လိတ်ဖြိုးဖြင်း
တရိုးတင်း၊ “-” ကော်မာနီဗားခါး တရိုးတင်း၊ (-)စူမီးကွင်း၊
နီဗားခါး တရိုးတင်း အရေတန်အပွိုက် နှိုင်းနပ်၊သွ။ ။

အခန်း (၁)

ငွေယိုနောင်၊ အမည်၊ ခွန်အောင်းခမ်း တဲ့၊
ငွေသီးခုံနောင်၊ ဟဲ့၊ ခုံသားယား၊
လမ်းငင်းအောင်၊ တချာငတ်ဆီ၊
လိုငွေသီးခုံနောင်၊ လွှာင်းဖူးရေတဲ့ လွှါပါ၊ စီးပွါရေတဲ့
ယံငါး၊ ပညာရေတဲ့ ကျမေး ။

လိုငွေသီးခုံ အံ့အမ်းခွမ်မာ၊ ကျိုစာလွေ့နဲင်းမဲ့င်၊ ကရို
နပ်၊ ခွန်အောင်းခမ်း အီးခြင်းဖေးသီ၊ ငွေကအီးခြင်းနယ်ကိုနောင်၊
ပျော့ခရားတဲ့သမ်းကျ၊ တယွီတယခရားတဲ့ သမ်းမွေး သီအီးငမား
သွူထာကွေး။

ခွန်အောင်းခမ်း အီးခြင်းဖေးသီ နဲင်းမဲ့င်၊ ကရိုနောင်၊ နားခံ
သေ့ကော။

လိုနီခုံ ကထင်းလွဉ် အစီအငွေ၊ ဖါဖြားခုံလမ်း ဟန်းဟာ
ယိုနောင်တဲ့ အာမွေးစွဉ်းထာ။

“ဝရဗ္ဗ” - နပ်၊ လိုတယွီတယတန် သမ်းဖျော်ဆိုင်ဝင်၊
တင် ဖါဖြားခုံ ရီခန်းနဲင်းယို -

“ဝရဗ္ဗ- နာမာထာမဲ့င်၊ မွေ့ဖျော်ဆိုင်တွါဝင်၊”

“ပါးဒျား ခွေလိုမူးဖြားတန်ဒျား”

“ပါးနဲင်းမဲ့င်ခရား”

“ဟန်းဟာ နီဒွါအံ့ ဟန်းအိုဟန်းနွန်းသီး၊ ခွေနပ်၊ အံ့ခဲန်း

(၄)

ဒုစရဲက်ပါ့ခဏ် လိတ်စောင်း

လုတောင်း၊ ဝွေကျံသော့ခဲန်း၊ ‘ခွေရိုသော့မွိုန်း၊ ဝွေရိုသော့’
(သော့မွိုန်း-သော့)(သော့မွိုန်း-သော့) ဝွေကျံသော့နှိုင်းနှိုင်း
တွော့ တွမ်းမောင်းဒေါင် ခွေတွယ်အူ၊ အဒါးတကြွတကြွလိုင်၊
မကောင် အဖက်ထို၊ ခွေစူတွော့ မောင်းဒေါင်သတ်တော့ဒျား
ဟန်းအိုဖွိုင်၊ ဟန်းအိုတွဲခွို၊ ဖားတွဲခွို၊ လျက်လုဒွမ်တစိ၊ စိ။”

(အများ) “ဟား ဟား ဟား”

“ပေါးနောင်၊ နာအံးဟးခွိုန်းဒဲန် မတဝ်ဟွဉ်း”

“အံးဟးလဲန်း”

“ခွိုအံးယင်းဟန်းအိုထာမိုင်”

“အောက်အံးယင်းခဲဉ်း”

“တီးရို၊ နာအံးခဲန်းလုတောင်း”

“ဂူဟးဒျား လိုမူပြားတန်ဟနော၊ အံးနှိုင်းအံးဆေလယံး
ကျိ၊ ခဲန်းဟတ်မွေးစွဉ်းထာ၊ သဲစံအံးဒဲန်ကထွဲတွဲ လွေပသာဟး
စွဉ်း ကီးကုတ်ဒဲန်”

“ဝါး ဟား ဟား ဟား ဟား”

“နာပျက်တယွိုပိုင်ထာနောင်၊ ပေါးဝင်ဟဲ့အစီဝွေ
လွဉ်ဟးအိန်းမဲန်းမဲန်း၊ ယိုတလဲင်းနောင်၊ ဖေးသတ်နေငါ၊ တွိုး
ဆိုင်တလဲင်း ပေါးထဲဆိုင်ဖျင်ဝင်တွဲ ဖေးတံးလိုကွေး”

ပြားဒို ဖေးသတ် ဝရဗ္ဗ နိုင်းနောင်ထွဲတင် ကဟဲ့လွဉ်ဟး
အစီဝွေရော့နောင်၊ ခြိုင်းနယ်ဖေးနိုင်းယို -

“ကဟဲ့စုဟးအမူ၊ ကဟဲ့ဗူဟးအို နိုင်းဟန်းဟာယိုနဝ်၊

အလင်မွေတောင်း၊ တယ်တရာ၊နီယို မာငါသူ၊နောင်၊ နီဗွေးစင်၊ ပညားတွမ်း ဆရာ၊ခွန်ထွန်းသီး အီးသွဉ်လွေ၊ဗေး ‘ဒုစရဲက်ပါးဆီ’ ခရား။

(ဒုစရဲက်ပါးဆီယိုနင်၊ အင်းလိုသေ ပငါပရာ၊ ‘သေဒုစ ရဲက်ပါးဆီနင်၊မ၊ အကုသိုလ်း(အပဲစ်) ဗေးနေးကဆွေ၊နင်၊ မာ၊ဟး နိုင်းမိုင်၊ ဒေါ၊ဟးနိုင်းမိုင်၊ ကျိုးဟးနိုင်းမိုင်၊’ ကရိုးနင်၊ သေနားလွဉ်၊ သေနားလွဉ်နိုင်းနင်၊မ၊ ခွမ်မာ၊ဒေါ၊ဖြောင်းအုံအင်း လွေ၊သိုင်၊တွဲ အပဲစ်ကင်၊ အမင်၊လွစ်၊ အပဲစ်ကင်၊ အမင်၊လွစ်နင်၊မ၊ ဘဝယိုတွဲ သားယား၊ ဘဝငါတားတွဲ သုခ)။

(“ထားလိန်းမားယို အင်းလိတ်ကို” ကရိုးဒါး ငေါင်းနောင်၊ အတွိုင်၊ သွဉ်လိတ်မ၊ ထာ၊သေထားဒါးအင်း၊ ထာ၊သေထားဒါး အင်းမ၊ မာ၊ထားမာ၊ အောင်းမျင်းယို၊ မာ၊ထားမာ၊အောင်းမျင်းနင်၊ မ၊ အရန်းထိုယို၊ ကွပ်နင်၊မ၊ ကျိုးစာ၊သွဉ်လို့ဝင်၊ ပငါပရာ၊ဟင်း)။

ပိုလီ၊သီးဖုံး ကားကအင်း၊ မြိုင်းသန်းပျေားသွင်း အောင်းမျင်း ဒျားသွော့နော---” ။

“သားခု သားခု သားခု”
+ + + + +

“ဟန်းနီယို အီးသွဉ်ဟး ဒုစရဲက်ပါးဆီ ခရားတင် နီပျေား မွေးစွဉ်းဒျားထား၊ ခွေသွဉ်းထွားတွေ၊ နီသွေ၊လောင်းလျိုးဖုံးနင်၊ အပ ယွမ်းစွဉ်းဒျား၊ စွမ်းဖြာ၊ဖြာ၊ ရှင်းရှင်းဟန်ဟန် အလျိုးမဲန်သွဉ်သန် မွေးစွဉ်းလိတ်ဖုံး။

(၆)

ဒုစရဲက်ပါးစီ လိတ်စောင်း

နီဗွေးစင်ပညားတွမ်း ဆရာခွန်ထွန်းသီး ဖျော်လွဉ်သွ။
နီကားကအောင် အုံထွိုင်းကျိုးဆွမ်း ဆရာတင်” ဆရာရိုး -

“မင်္ဂလာဒုတိယ တပွဲဖုံး”

“မင်္ဂလာဒုတိယ ဆရာဗွေသြ”

အင်းနပ်ထွိုတော့၊ နီဆရာ စင်ပညားနပ်၊ အွဉ်ဒေါ့ခန်း
ငေါင်းမိန်းဂွါ နှင်းယို-

“တပွဲဖုံးဟေး- ဖေးနေးကယိန်းစင်းတင် အီးထေဖေး
ဥပမာ- ယံကသေးချားတင် အီးပွဲခွိုင်း၊ အီးတဲက်တိုင်းနယ်တပွဲ
သီး။

ဥပမာ = လိုပေးအင်းသွံဖြာ၊ ပါပေးတဖြာနပ်၊ အသက်
လ၊ သူလာ၊ တဖြာနပ်၊ အသက်လ၊ သူနင်း၊ တဖြာနပ်၊ အသက်
လ၊ တဆီနီနင်း၊ ရိုးလွေခန်းနှင်းနောင်၊ မွိုင်း -

= ပါပေး သက်ကလ၊ သူလာပေးနပ်၊ အထီးမေးအူနပ်၊
ထီးတရေငါးတဲ၊ ကွဲတော့ - မေးအူနပ်၊ အလျားမျိုး စံးလ၊ တင်း၊
အခိုးဒါးလို၊ အမာဒုက္ခဒါးလို- စတင်နှင်းနပ်ဖုံးနပ်၊ အသေတင်း။

ကွပ်နောင်မ၊ တခွလွေ၊ မေးဖားထုထွိုတော့၊ လွေပွေါ၊
စွဉ်းချားမေးအူ၊ ယားပေးတဲ ကသမ်းဆား မေးအူတဲ ကသမ်းလျား
တင် ပါပေးနပ်နပ်၊ ဂွိုးဟေးမွေးပွဲစွဉ်းထာ၊ ခံးစာဟေး မေးခိုးလျား
နောင်တဲ ညတန်၊ ထာဆာ ကထင်းရေနပ်တဲ အူနံတကင်း
တကင်း၊ တကောက်တကက်၊ ပင်ပင်ပင်ပင်ထိုးလို့စွဉ်းနပ်သွ။

= ပါပေးသက်ကလ၊ သူနင်းနပ်၊ မေးအူနပ်၊ အလျားမျိုး၊

စံးလ၊တောင်း အခိုးဒါးလို၊ ကရိုနပ်၊ အောင်းသေဒျား၊ အီးမာ၊ ဒုက္ခဒါးလို၊ တတျာမိုင်၊ ကရိုနပ်၊ တသေယူးတောင်း၊ သမ်းတရောင် သမ်းမဲန်ခွါမ်ဆိုးမေးတိုင် အံ့တပန်းပွဲ မေးဟးထျ၊တော့၊ တွမ်းခွဉ်းနပ်၊ တွယ်းပဆိုးမေးတိုင် မေးအူတဆဲန်ဒင်းအကီး၊ သဲစ်ကထီးတဲ့ လေား ပက်ထို၊ယင်းတိုင် မေးခိုးလ၊အကီး တစိ၊ပေးလျှမ်း။

= ပါ၊ပေးအသက်ကလ၊ တဆီနီနောင်းနပ်၊ မေးအူနပ်၊ အလျားမျို၊၊ စံးလ၊တောင်း အခိုးဒါးလို၊ အမားဒုက္ခဒါးလို၊ စတင် နှိုင်းနောင်၊ဖိုးနောင်၊ အသေလို့၊ တရောင်တဲ့ တရောင်တမ်း၊ မေးအူတဲ့ ဝွေ၊တခွါမ်ဆိုးတမ်းတိုင်တော့၊ တလျားဟးတမ်း၊ တဠိုးဟးတမ်း၊ တမော့၊ဟးတမ်း ထာ၊ဒုက္ခ၊ စူခင်းအဂါး လက္ခဏားတဲ့ တကိုင် ဟးတမ်း။

ပါ၊ပေးဝင်းသိုမ်အကို ပါ၊ပေးသက်ကလ၊ သူလာယိုနောင်၊ အညမ်းသွတ်၊ ပါ၊ပေးသက်ကလ၊ သူနောင်းနပ်၊ ဟမ်းပေါင်းခဲန်၊ ပါ၊ပေးသက်ကလ၊ တဆီနီနောင်းနောင်၊ အယံသွတ်။

“တပဲ့၊သီးဖိုးဟွေး -

ဥပမားပွိုးခွိုင်၊ တဲက်တို့ိုင်၊နှိုင်းနောင်၊နေနေ၊ ဒုစရဲက်ကရို နပ်၊ တွမ်းမေးအူပိဝင်း၊ လို၊တသေတောင်း ဒုစရဲက်နပ်၊ တွမ်းပါ၊ပေး သက်ကလ၊သူလာ တသေတောင်း မေးအူလျားနပ်၊ ပြိုနီပိလို့ဝင်း။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ပေါးတသေတမ်း ဒုစရဲက်ခရားတဲ့ အမားယော့ ဒါး၊ ဒုက္ခဟး နှိုင်းပါ၊ပေး သက်ကလ၊ သူလာနပ်၊သနယ်။

(သေသေးဒါ၊ ဒုစရဲက်ခရားတိုင် မဉ်းမာ၊မားစိန်းစွော့တဲ့

(၈)

ဒုစရဲက်ပါးဆီ လိတ်စောင်း

ဟမ်းပေါင်းခဲန်၊ နှင်းပါးပေး သက်ကလ၊ သူနောင်းနပ်သနဲ့။

ဒုစရဲက်ခရားတဲ့ စင်းစွဲသေးချား သေနားချား၊ မာတဲ့မည်း
တမားတမ်း တွမ်းပါးပေး သက်ကလ၊ တဆီနီနောင်းနပ်၊ ပွိုန်ပီလို့
ဝင်း၊ မော့ဟားတမ်း ထားဒုက္ခ)။

ကွပ်နောင်မ၊ ဒုစရဲက်ခရားယို ဖေးနေးကသေနားတင်
အီးသွဉ်ယံယံဖေး တပဲ့သီး၊ ကွပ်နောင်မ၊ ခိန်းသွဉ်လိတ်တွင်းနပ်၊
ဒေါ့ရီလို့ဝင်း၊ စောပ်လို့ဝင်းလားတမ်း၊ တခေင်ထား၊ ဗေင်းထားလား
တမ်း၊ ထွိုင်းလွေ့ချာချာငါငါလားတမ်း၊ (ခိန်းသွဉ်လိတ်နပ်၊ ဖေး
ကပါဟား ဈမ်းခိန်းခိန်း)၊ ဆရားကဒေါ့အထွိုင်း၊ လွှောက်နားလွဉ်၊
တမ်းနောင်၊ (ဆရားသီး မည်းဖေးပဲစ်တဲ့ခဲ၊ မည်းဖေးတံးတဲ့ နေးဟား၊
ဆရားကမဲဉ်ဒေါ့နပ်၊ အဝ်းနှင်းနောင်လွှမ်း)။

အိွါ - တန်တန်ပေးပေး ရိုးရိုးသေးသေး ကနားဆရား
ငေါင်းနှင်းတပဲ့သီးယိုနပ်၊ လိုလိန်းမားဖုံးချား၊ ထီးဟားသေဟား တပဲ့
သီးဖုံး ရှင်းရှင်းဟန်ဟန် မဲဉ်သွဉ်သန်လိတ် နှင်းယိုနောင်၊ ဆရား
သီးတဲ့ သးရေငါး မရေမရား။

တပဲ့သီးဖုံးကားကအဝ်း ကအီးသွဉ်ဒါး ဒုစရဲက်ပါးဆီယိုနပ်၊
နှိုင်းသန်ပျော့သွင်း ယံကအောင်းမျှင်းသော့ ဈမ်းဖြာဖြာနော့”။

“ သားခု - သားခု - သားခု ”

ဆရားစင်ပညား ဒေါ့ငေါင်းမိန်းငွါ ကထင်းထွါတင် သွဉ်စ
ဖေးခန်း ဒုစရဲက်ပါးဆီ နှင်းယို -

“တပဲ့သီးဖုံးဟေး- အကျင်းကရိုးနပ်၊ အကျင်းဟပ် အဝ်း

တမျိုး၊ အကျင်ကဲ့င် အဝ်းတမျိုး၊ အဝ်းနီမျိုးနင်းနောင်၊”။
 (ပါးမိုင်းတရိုးတဝ်း၊ အကျင်မဉ်းဟပ်မ၊ လထာချမ်းသာ၊
 ဝင်တဲအံးဖြား မဉ်းအီးလွီးဟွမ်)။
 (ပေါးမားအကျင်၊ တဟောင်တဝ်းနဝ်၊ မော့ထာဒုက္ခ၊
 ဝင်ကဲရဲသွမ်ရောင်၊ မဉ်းအီးတဝ်း လွီးဟွမ်တဝ်း)။
 အကျင်တဟပ်တဝ်းနဝ်၊ အလင်မွေးတဝ်း “ဒုစရဲက်
 ပါးဆီ”နောင်သွ။
 “ဒုစရိတ - ဒုစရဲက်” - ကရိုးနဝ် - “အကျင်ဟပ်တဝ်း”
 အမိပ္ပိယံး လနင်းနောင်သွ။

“ဒုစရဲက်”နဝ်၊ အဝ်းအပါးတဆီ၊ အပါးတဆီကရိုးနဝ်-

၁။	ပါဏာတိပါတာ	=	မားသီဝင်သက် ၊
၂။	အဒိန္နာဒါနာ	=	ထူးတခွန်ဝင်ပိုထား ၊
၃။	ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ	=	ပဲစ်မားဝင်ပိုမာ ၊
၄။	မုသာဝါဒါ	=	ဒေါလဲဉ်ထား ၊
၅။	ပိသုဏ္ဍာဝါစာ	=	အံးစာဝင်မဉ်း ၊
၆။	ဖရုသဝါစာ	=	ခွန်းဒေါင်ကွဲထမ်း ၊
၇။	သမ္မပ္ပလာပ	=	ဒေါင်ခွဉ်းဆေး ၊
၈။	အဘိဇ္ဈာ	=	မဲဉ်လဝင်တခြံ ၊
၉။	ဗျာပါဒ	=	ကျဲးတကဲ့င်ဝင် ၊
၁၀။	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	=	ထာယူမား ။

ယိုဆီပါးသွ။

(၁၀)

ဒုစရဲက်ပါးခီ လိတ်စောင်း

“အပါးတဆီကိုနပ်၊ အီးဗွောင်နယ်ဖေးရီး ‘ပါဏာတိပါတာ’၊ ပါဏာတိပါတာ-နပ်၊ ပါးဠိငဝ်း၊ မဉ်းထွာ နီပအိုဝ်းနောင်၊ ‘မာသီ ဝင်သက်’ အရိုးနဲင်းနပ်၊”

အဝ်းနပ်၊ထွော့၊ ‘အသေစ်’ရီစွော့၊ ပွေးစင်နဲင်းယို- “ပါဏာတိပါတာ - မာသီဝင်သက် ကရိုးနပ်၊ လိုသက်နဲ၊ တိရစ္ဆာန်သက်နဲ၊ ပွေးအော်”

“အသေစ်တန်မ၊ ရီစဲစ်ဒါးငါးထာ၊ကွေး၊ အားနားငါးပွေးစင်၊”

“အားနားခရာ၊ လိုတဝ်း ခံ၊ဗွာ၊ နီကမဲဉ်သေအတိုဉ်၊ ရီနောင်မ၊ နီတဲသေဟး၊ ဝင်လင်တဲ သေရွမ်းဟး၊ ပွေးစင်ကသွဉ်ဖေးသီယိုနပ်၊ နေးတွမ်းမေတ္တာစေးတနား သွဉ်ဖေးဒျားသီ၊ တောငါသီကဲင်းဒါးငါ၊ သီကမဲဉ်သေ အတိုဉ်နပ်၊ ပွေးစင်အီးဒေါနယ်သွဉ်နယ်ဖေးဒျား”

“နီသွဉ်းသီး ကဲင်းဒျားပွေးအော်”

“အို- ပွေးလဲဉ်းသွ။ ‘အသေစ်’ကရိုးဒါးနပ်၊ဟွဉ်းနပ်၊ လိုသက်လဲပါ၊ တိရစ္ဆာန်သက်တဲပါ၊ လိုသက်တဲနပ်၊ တိရစ္ဆာန်သက်တဲနောင်၊ မာသီဒါးတဝ်း”

“နဲင်းသားနောင်၊ သမ်းအဲင်းလိုဟ မာသီဒါးဒျားမတဝ်းပွေးအော်”

“ဟား ဟား ဟား အသေစ်နပ်၊ အလျိုးသားဒွါန်တန်ဟး”

နီငရောင်ပွေးစွဉ်း အသေစ်၊ ပွိုးထာမုဉ်နဲတင် အသေစ်နပ်၊

ထီတဲ့လူးကျွံ၊ ညညတလဲင်းလွမ်း၊ ဆဲင်းခွမ်းလာတဲ့ တပချူကြွံ၊
တဝ်း၊ အလွိုးသားခွါန်တန်၊ အလွိုးထွားခွါဟးနား အသားနပ်မ၊
ဗွေးစင်ရိုးနင်းယို-

“အဲင်းလိုတယင်း၊ သားတရိုးတဝ်း၊ သံတရိုးတဝ်း၊ တဗြီ
တရိုးတဝ်း၊ ထာသားအမျိုးပိုင်တရိုးတဝ်း မာသီဒါးတဝ်း”

“နင်းထာသား ကယားဒါးထာဖုံးနပ်၊ ထိုမ်းခါးဒါးချား
မတဝ်း ဗွေးအော်”

“သီအောင်းထိုမ်းခါးနေက ယူးဝါးနဲ့”

“နီသွဉ်သီး ထိုမ်းခါးချားဝါးလွမ်း၊ ယူးနောင်၊ နီသွဉ်သီး
ထိုမ်းခါးတဝ်း ဗွေးအော်”

“ဟား ဟား ဟား”

“အသေစ်တန်မ၊ ပျက်ပစောပချူနားထာတန်ကွေး”

“တယင်းဝွေဟိုင်း ခံဗွာ၊ ထာမာသီးအမျိုးနပ်၊ မာပျော့
ပျော့မ၊ အောင်းမျင်းယို၊ အသေစ်ကရိုးနပ်တဲ့ မွေးတန်ချား၊ ရီသီယို
လင်းပငါပရာဟိုင်း၊ သီထီးဖိုနေ ဝါးပေးယာဟောင်း”

“ထီးဖို ဗွေးအော်”

“ဝါးပေးယာနပ်၊ ကျောင်းထာဒါးတဝ်းတင် အမွူးသဲင်းဗွူး
အဆားမ၊ မွန်လတန်လ၊ သီကခါးဝါးနပ်၊ မဉ်းတော်မွိုင် ဝါးပေး
ယာဖုံးနပ်၊ အမွူးမွိုင်ဟ ဝါးပေးယာနပ်၊ ပါပိုင်အီးဖေးအမ်းအဆား”

“ကောဖေးအမ်းသား အဲန်ထောင်း ဗွေးအော်”

“ကောဖေးအံးသား မဉ်းအဲန်ထောင်းနပ်က ဝါးပေးယာဖုံး

(၁၂)

ဒုစရဲက်ပါ့ခဏ် လိတ်စောင်း

နဝ်၊ ဟို၊ခိုးယူပက်အဆားတင် ဒုက္ခနဲ့ ဒုက္ခတမ်းနဲ့”

“ဒုက္ခဗွေးအော်”

“ဒုက္ခလွှမ်းတကာတောင်း အီးသီထို၊ဟးနဲ့၊ သီထို၊ဟး တမ်းနဲ့”

“ကျောင်းထာ၊တဲ့ သမ်းတဒါးတမ်း၊ ထိုမ်းအံးအဆားတဲ့ သမ်းတဒါးတမ်း၊ အံ့ပွေးမိုးဖျော်တဲ့ မိုးသမ်းတဖျော်တမ်း၊ ဝင်၊ ကောဗေးအံးသားတဲ့ အဲဉ်ထောင်း၊ အမိုးနဝ်၊ ဝင်၊ခးသီထို၊နးလဲဉ်း ဂွေးသီး၊ ဂွေးသီးဖုံးတဲ့ ဟို၊ခိုးယူပက် အဆားထွူတင် လဲင်၊တို့၊ဟး စွဉ်းထာ၊သီ နဲင်းနောင်၊နဝ်၊ သီသညင်၊တောင်းနဲ့”

“သညင်၊မွေးစွဉ်းထာ၊ ဗွေးအော်”

“အို- မွေးသွူ၊ အပေးသီထို၊တင် ဖိုးမွူးကထိုမ်းအပေး ကဗောထာ၊ဖုံး၊ အမွူးသီထို၊နးတင် ဖိုးပေးကထိုမ်းအမွူး ကဋ္ဌိးထာ၊ ဖုံး၊ အမိုးသီတင် အပိုကဋ္ဌိးထာ၊ဖုံးနဝ်၊ သီထီးဖိုနေဟောင်း”

“ထီးဖိုဗွေးအော်”

“သီကထီးနဲင်းနောင်၊နဝ်၊ သီသညင်၊တမ်းနဲ့”

“သညင်၊ဗွေးအော်”

ကထင်းဟို့န့် ပွေးစင်၊ငေါင်းနဲင်းယိုတင် ခွေသွဉ်းအွန်ထာ၊ ငွိုးလ၊ဒွါမ်၊ ခွေသွဉ်းမဲ့ထီလင်၊စွဉ်း ရောက်ရောက်ရက်ရက်၊ ခွေ သွဉ်း ကဋ္ဌိးထာ၊နဝ်၊ နီးဗွေးစင်၊ ထီးလဲဉ်းသွူ၊ သေလဲဉ်းသွူ။

“ခွန်အောင်းခမ်း ငွိုးမွိုန်းဒွါမ်ထာ၊ဟုင်း တပဲ့၊ပေး”

နီဗွေးစင်၊ ဒေါ၊နဲင်းနဝ်၊ထွူတင် ခြိုင်းနယ်ပါခန်းဒျား နီမွိုးဖါ

ခရာနောင်သွ။

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး -

တပဲ့သီး ဖေးနေးကလ၊သတိ၊ သံးဝွေးဂတင် ဗွေးစင်အီး
ခြင်းနယ်က ခွန်အောင်းခမ်းသီး မွိုးဖာခရာ တစီပေးငါ၊ ခွန်အောင်း
ခမ်းသီးဖာနောင်၊ ကွပ်သေတမ်း ဒုစရဲက်အပဲစ်တင် တွမ်းတနတ်
မေးတဖြိုး လယ်လော်ဒျာထာ၊ တခြာကိုမျှမ်းနီ၊နီ၊ တွိုးအခြ်နောင်၊
လိုဗွေင်၊ဟောင်တဲ့ တဖွေင်၊တမ်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ တွိုးတနီ၊တော့၊
ဖိုးမွူးတမွိုးပိုနီဟးနပ်၊ လွေ၊နွို့ခန်းအခြ်၊ ခွန်အောင်းခမ်းသီးမွိုး
ဝါးထို၊ နှင်းမွူးဟာလင်၊ ဒေါ၊နယ်အဝါ၊ ထွဉ်းအဝါ၊ လွေ၊ဖွေင်၊
ဟပ်တဖွေင်၊ နှင်းမွူးဟာလင်၊တော့၊ အောင်းခမ်းသီးဖာ လွေ၊
ထွေးအခြ်၊ ဖိုးမွူးတမွိုးတပိုတဲ့ သမ်းနွို့ယင်း၊ အောင်းခမ်းသီးဖာပေး၊
လွေ၊ဗက်၊စွဉ်း ဖိုးမွူးနပ်၊တဲ့ အံးအဆားလ၊ဒွမ်တင် သီတငါထို၊စွဉ်း
ဒျာ၊ အမွူးသီန၊ထို၊ ဖိုးပေးဗွာနောင်၊တဲ့ ထွမ်းအမွူး၊ ငွိုးထာ၊ပနီ၊နီ၊
‘တမဲမဲ’စွဉ်းဒျာ၊ ဆိုင်၊နပ်၊ ပေါးညတမ်း ထံဗွေ၊ခန်းဒျာ၊ အောင်းခမ်း
သီးဖာပေးငါ၊ အဖြောင်းဗီးလဲ့ တကွပ်၊တကတ်၊ထို၊လို့စွဉ်းဒျာ၊ ဆာ
တငါထာ၊တင် သီတငါထို၊ခန်းဒျာ၊ အဝ်းခါးနွတ်၊နီ၊ဒျာ၊ အောင်းခမ်း
သီးမွိုးတဲ့ဖြောင်းဆာ ကထောင်၊ယော့၊ သီထို၊နှင်းနှင်းခန်းဒျာ၊
အတွင်၊နပ်၊နပ်၊ အောင်းခမ်း သက်စလ၊ သူလာပေးဒျာ။

ခွန်အောင်းခမ်းနပ်၊ ဟို၊ခိုးနဲနဲတင် ငွိုးဟးထာ၊မျှမ်းနီ၊နီ၊
အဖါဖြားထိုဗ်းအွဉ်းနဲနဲရှမ်းဝင်၊ တဖြာ၊ထွူတဖြာ၊ ဆိုင်၊နပ်၊ ဖြေ၊နေး
ဖိုးနဲနဲထီတင် ဖေးအွေ၊နပ်၊မ၊ အောင်းခမ်းတန်လ၊ခန်းနဲနဲယို၊ အောင်း

ခမ်းနောင်၊ တဆွဲမျိုးအွဉ်းကဲ့င် တဆိုင်ဖာအွဉ်းပြားပေးသနဲ့”

နီဗွေးစင်၊ ကထင်းဒေါ့နင်းနပ်တင် ပေးသုတလျှိုး ခွေသွဉ်း
ဌိုးဖျင်စွဉ်းထားတလင်း၊ လိုအမျာဖေးကလ၊ သတိသံဃွေကတင်
နီဗွေးစင်၊ သွဉ်သင်ဆွဲမလွေဖျင်နင်းယို-

“တပဲ့ဖုံးဟွေး- ဖူးဝေးမျိုးဖာ၊ ဝါမာပိုလီ၊ မဉ်းသီနထို၊
တဖြာဖြာနပ်၊ ကွပ်လောကားငါတင် ပေးသုတလျှိုး ဌိုးဟေးထား
လွဉ်းလွဉ်း၊ ကွပ်နောင်မ၊ သတိလလွသွော့၊ တွမ်းမာသီမျိုးတမ်း
ဝင်သက်ဝင်သွဲ့။

ပေါ်ရိုတင်ထားသုသားမျိုးနပ်၊ ငမ်းလွထားသီလွဉ်းလွဉ်း၊
နီလိုလွမ်းတကားတမ်း၊ တိရစ္ဆာန်ဖုံးသူတဲ အင်းတွမ်းဝင်မျိုးဝင်ဖါ၊
ဝင်ပိုင်ပေးဖုံးနေနေ၊ ကွပ်နောင်မ-

- နီမဉ်းအွဉ်းဗျတ်၊ ဝင်အေးသင်၊ ဝင်အွဉ်းဆင်ချာ နီအေးစမ်း။
- နီမဉ်းဖဲဝင်ငွဉ်၊ ဝင်ခွဉ်ချာနီကတူး။
- နီမဉ်းအွဉ်းစွဉ်၊ ဝင်ကတူး၊ ဝင်အွဉ်းပူးချာနီ ကတောင်။
- နီမဉ်းဆဲဝင်ရို့၊ ဝင်ဆွဲချာနီငင်း။
- နီမဉ်းဖုတ်ဝင်၊ တွမ်းဖါဆာ၊ ဝင်တဟချာနီ တွမ်းထီလျား။
- နီမဉ်းခဝင်၊ တွမ်းတနတ်၊ ဝင်သတ်ချာနီ တွမ်းမော်ထား။

ကရိုဒါ၊ နီပအိုဝ်းငေါင်းနပ်အတိုင်၊ ဝဋ်တွပ်ချာဒါလို၊
မော့ဟနင်းနင်းထားဒုက္ခ၊ ကွပ်နပ်မ၊ စားနားချာသွော့နီနမ်း။

စားနားချာဟနင်းမဲ့နင်းတင်-

ဝင်မဉ်းမာသီ နီမျိုးနီဟ နီဖူးနီဝေးနပ်၊ နီကျိုက်တမ်း

နီသ၊လျားဝင်၊ နီသ၊ဆာဝင်၊ နီမဲဉ်မာ၊သီချာဝင်၊ နီဒိုးဝင်၊
နီခွန်းထွမ်ဝင်၊ နီဆု၊တောင်၊တကိုင်ဝင်၊ နီလွ၊ထီးဝင်။

(နင်းနဝ်၊နေနေ ပေါးနီမာ၊သီဝင်၊တဲ့ ဝင်၊ကျိုက်တဝ်း၊ ဝင်၊
သ၊လျားနီ၊ ဝင်၊သ၊ဆာနီ၊ ဝင်၊မဲဉ်မာ၊သီချာနီ၊ ဝင်၊ဒိုးနီ၊ ဝင်၊ခွန်း
ထွမ်နီ၊ ဝင်၊ဆု၊တောင်၊တကိုင်နီ၊ ဝင်၊လွ၊ထီးနီ နင်းနဝ်၊နေနေ)။

(လိ၊ကမာ၊သီဒါး ဝင်၊သက်ဝင်၊သွဲနဝ်၊ ခန္ဓာ၊ကိုင်လီ မဉ်း
သီသူ၊တဲ့ လင်၊ထဲဟးငါးရဲင်၊ အဝ်းငါးရဲင်၊ မဉ်းလွမ်ထန်းချာ မဉ်း
သင်၊ထွာချာလိ၊တဲ့ သက်တဆွာ၊တဝ်း၊ သီပေးသီဆားဟးထာ၊
စို့၊သီချာဒါးနမ်း၊ ထာ၊ဆာရေားဂါးအာ၊ မဲနားစူခင်း အဂါးလက္ခဏား
ကိုင်ချို၊ယွင်၊ဒါး၊ သီတကိုင်ဟးထာ၊ ထွာဟးနင်းနောင်၊)။

“တပဲ့သီးဟွေး- သက်ဒွေါင်းနဝ်၊ ဟပ်နဲ့၊ သက်ဆွာ၊နဝ်၊
ဟပ်နဲ့”

“သက်ဆွာ၊နဝ်၊ ဟောင်မွေးအော်”

“အို- မွေးသွ။ သက်ဖေးနေးကထို၊ စိုးဖေးနေး ကဆွာ၊
နဝ်၊ တပဲ့သီး စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ မာ၊သီပွါးနီးတဝ်း ဝင်၊သက်နော”

“မွေးသွ။ မွေးအော်”

‘မာ၊သီဝင်၊သက် ဒါးတဝ်း’ ကရို၊နောင်၊ စွမ်းဖြာ၊တန်ပေး
ယံဖေးကတောင်၊နဝ်၊ မွေးစင်၊တဲမ်းဖေးနေး ကဗျာနင်းယို-

=	ဝင်၊ယိုအသက်	---	ထူးနက်လွဉ်၊မား
	ငါးရဲင်၊ထဲဟး	---	ချမ်၊သားကင်၊ညာ၊
	သင်၊ကျိတ်လို့ပို	---	သီဩ၊ချာဟး

(၁၆)

ဒုစရဲက်ပါးစီ လိတ်စောင်း

မာ၊သီမွှိန်း --- မဉ်းယွန်းကျင်ဟပ်ထွာ။

ကဗျာယိုနပ်၊ ဗွေးစင်၊သွဉ်နယ်နီ နှင်းယို -

- = ပထမတပျိုက် အသွတ်၊နပ်၊ အငေါင်းအွဉ်းထင်း၊
- = ဒုတိယတပျိုက် အသွတ်၊နပ်၊ အငေါင်းအွဉ်းလင်း၊
- = တတိယတပျိုက် အသွတ်၊နပ်၊ အငေါင်းအွဉ်းထင်း၊
- = စတုတ္ထတပျိုက် အသွတ်၊နပ်၊ အငေါင်းအွဉ်းလင်း၊
- = တတိယတပျိုက် အသွတ်၊တွမ်း စတုတ္ထတပျိုက်အလှူနပ်၊ ငေါင်းအွဉ်းသွဉ်းလှိုင်၊လှိုင်၊ နီအွဉ်းငေါင်းကထင်းဒါး၊ နီစွပ်သွို လှိုင်၊တင် တလှေမွေးစွဉ်းထာ။

ကဗျာယိုတပျိုက် ငေါင်းရို၊ရို၊နပ်၊ ဆရာ၊ပြန်၊ပေးနီ နှင်းယို -

(ဝင်၊အသက်ယို မဉ်းထူးမဉ်းနက် စူလွဉ်၊ခင်းလွဉ်၊တင် မဉ်းမာ၊သီမားနပ်၊ လင်၊ထဲဟးငါးရှင်၊ မဉ်းလင်၊ထဲငါးရှင်၊ မဉ်းလင်၊ ခံးငါးရှင်၊သူ၊နပ်၊ ထာ၊ချမ်၊သာ၊ အဲဉ်ထောင်းတစီ၊စီ၊ မဉ်းသင်၊ ကွိုတ်ယင်းလို၊ပိုတဲ့ သီဩ၊ချာဟး၊ (သီပေး သီဆားဟးထာ၊ ကွပ် နောင်မ၊ မာ၊မွှိန်းဝင်၊သက်၊ မဉ်းမာ၊သီတင်းဝင်၊သက်၊ မဉ်းယွန်း ထို၊နောင်၊ ထွာလို၊အကျင်၊ဟောင်။)

ပြန်ဟး နှင်းနပ်၊ အောင်၊ကဗျာ ပြန်၊ပအိုဝ်းငေါင်းရို၊ရို၊နှင်း ယို ပေးနေးကဒါးနောင်၊တဲ့ လွှ၊သေးခါ၊သွော့နော့”

“မွေးသွ။ ပွေးအော်”

နောင်၊ထွူတွေ့၊ နီဆရာဗွေစင်၊ ရီလင်၊နီနဲင်းယို-

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး- မာသီဝင်သက်နပ်၊ အကျင်ဟောင်
နဲ့၊ မာသီတင်းဝင်သက်နပ်၊ အကျင်ဟပ်နဲ့”

“မာသီတင်းဝင်သက်နပ်၊ အကျင်ဟပ် ဗွေအော်”

“လိုအကျင်ဟပ်တွမ်း၊ လိုအကျင်ဟောင်တင်းနောင်၊
အဖြာမဲ့လိုယံ၊ အဖြာမဲ့လိုညး”

“လိုအကျင်ဟပ်နပ်၊ ထွာထိုယံ၊ လိုအကျင်ဟောင်
တောင်းနပ်၊ ထွာလိုညးဗွေအော်”

“သီနောင်၊ မဲဉ်ထွာလိုယံနဲ့၊ မဲဉ်ထွာလိုညးနဲ့”

“မဲဉ်ထွာလိုယံ ဗွေအော်”

“မဲဉ်မဲဉ်ထွာလိုယံနပ်၊ မာသီဗားဝင်သက်နဲ့၊ မာသီဗား
မွဲနိုး ဝင်သက်နဲ့”

“မာသီဗားမွဲနိုးဝင်သက် ဗွေအော်”

“အွါ- မွေးသွါ၊ တပဲ့သီးဖေးကထွာလိုယံ ပငါပရာ၊
နောင်၊မာသီမွဲနိုးဝင်သက်နော”

“မွေးဒျာ၊ ဗွေအော်”

“ယိုတလဲင်းနောင်၊ အခိန်းလဲလဲဉ်းသွါ၊ အံပဆားခွါနိုးက၊
မင်္ဂလာဒျာ၊ တပဲ့ဖုံး”

“မင်္ဂလာဒျာ၊ ဆရာဗွေအော်”

* * * * *

အခန်း (၂)

“ပါးထူးတခွန်၊ ခွေသွဉ်းရွှင် ဟော့နပ်ဟွဉ်း ပွေးအော်”

“နာရွှင်လောင်းနပ်၊ တဲမ်းခါနေ နာမည်ဟောင်း”

“တဲမ်းခါဟူးတောင်းအော်၊ အဗီတဲ အောင်းတောင်ချား၊
ခန်ဗီး နီဗီး၊ ငတ်ဗီးတဗီး ပွေးအော်”

လိုဖုံးတဲ့ ဖျော်ရွှမ်းလဲဉ်းသွ။ ပွေးစင်ရီစစ် တဖြာထွ။
တဖြာတဲ့ ရိုးချား ‘ထူးဟူးတင်းလွဉ်းလွဉ်း’၊ ကွပ်နပ်မ၊ ပွေးစင်လွေ၊
ထူးလွဉ်လိတ်ခြုံ(စာအိတ်)ထွတင် ဖေးတဖြာ တဟူးတဟူးထွ။
တွေ့၊ ပွေးစင်ဒေါ့နဲဉ်းယို-

“ယိုနပ်၊ အဉ်းအံ့ပဆားသီ တဆီငတ်မိနပ်တား၊ မဲဉ်လွေ၊
မဲ့ငါ့ကိုတဲ့ လွေဟုဉ်း၊ မဉ်းလ၊တဆီငတ်မိနပ်နပ်၊ အီးခုံးထား၊
ဒိန်းဒိန်း၊ တွိုးနပ်မဲ့ လွဉ်ချာပငါပရာဟုဉ်း၊ ကထူးဟူး အပွယ်ရွှင်
သားနပ်၊ စားနားချာမဲဉ်းနမ်း၊ နီရွှင်မဉ်းထိုးမားတဲ့ နီလောင်းကားဟ၊
ဝင်ရွှင်ထိုးမားတဲ့ ဝင်လောင်းကားသနယ်၊ ကွပ်နပ်မ၊ အပွယ်ရွှင်
နပ်၊ သော့လိတ်ခြုံကိုနပ်ဟုဉ်း၊ လိတ်ခြုံလောင်းနပ်၊ တဲမ်းမွှိုနီး
ထားမဲ့မဲ့၊ ကသော့ရွှင်တဲ့နပ်၊ ကသော့စေးခေါင်တဲ့နပ်၊ သော့
ဗဉ်းဗဉ်းဟူး၊ ‘ခွေလိတ်ခြုံကိုနပ်၊ သော့စေးနဲ့ သော့ရွှင်နဲ့’ ကရိုးနပ်၊
ဝင်ဖေးနေး ကသေဟူးမွှိုနီး၊ အဝ်းနဲဉ်းနပ်လွှမ်း၊ လင်လွဟုဉ်း”

ပွေးစင်၊ အီးမားနဲဉ်းမဲ့မကောင်း၊ အမိပွယ်တဲ့ နီတသေ
တား၊ ခွေသွဉ်းလိတ်ခြုံကိုနပ်၊ ခွေသွဉ်းအဲ့သော့လယ်ကျိုး လိတ်
သတင်ယတင် ခွေသွဉ်း မဲဉ်ငတေးမွေးစွဉ်းထား။

+ + + + + + + + + +

“ဒိန်း ဒိန်း ဒိန်း ဒိန်း”

ကထင်းဟွိုန် ထာဒိန်းဒိန်းငေါင်းတင် အခိုတဲ့လွဉ်ဗူး၊ အမူး
တဲ့ လွဉ်စုစဉ်း တလင်းချင်၊ ဗွေးစင်၊ရိုးနဲင်းယို-

“အွိုးအခန်၊ကိုသူ၊ ဗွဲ၊အဝ်းတဖြိုး၊ လွေ၊တလင်းတဖြာ၊
ဖြာ၊ထွေတင် သီလိတ်ခြံနပ်၊ လွေ၊လွဉ်းသော့၊ ဗွဲ၊ကိုသူ၊ဟုင်း”

ကားကအဝ်း လွေ၊လွဉ်းသော့၊လို့ထွေတင် ဗွေးစင်၊လွေ၊
ထူးလွဉ်းဗွဲ၊ ဗွေင်ထွေးလိတ်ခြံ တဟေးထွေတဟေး၊ ထွာစဉ်းလိတ်ယ
ဖုံးလွဉ်းလွဉ်း၊ ထီးဗွေးစင်၊နပ်၊ သမ်းသညင်၊ ထီးချားစေးယဖုံးနပ်၊
သမ်းတယွီ။

ဗွေးစင်၊ကထူးထန်းဒါး လိတ်ခြံဗွဲ၊ကိုနပ်၊တဲ့ လို့လဲဉ်းသွေ။
ကွပ်နောင်၊မ၊ ဗွေးစင်၊ဒေါ့၊နဲင်းယို-

“လိတ်ခြံဖုံးယိုနောင်၊ ရွဉ်တဲ့တပါလွဉ်တဝ်း တဟေးဟေး၊
ထွာစဉ်းချား စေးယလွဉ်းလွဉ်း၊ ကွယ်၊တွေ့၊တယောင်း လွဉ်ယို
မောင်းပွယ်၊- ထူးလဲဉ်းခွေရွဉ် တစစ်ယိုဟုင်း”

“နီဗွေးတခွန်၊ မဉ်းတမွေးတဝ်းဟ၊ နီဗွေးဖေးခွေသွဉ်း
နဲင်းယိုနောင်၊ ခွေသွဉ်းထူးဗွဲ၊နီးတောင်း ဗွေးအော်”

“ခွေမော့၊ပါရွဉ် ဟန်းရပ်၊တစစ်၊ ခန်ဗီးနီဗီး ငတ်၊ဗီး တဗီး၊
အလွိုးနာ၊ရွဉ်ချားရင်၊”

ဗွေးစင်၊ ကထင်းဒေါ့၊ နဲင်းနောင်၊တင် မောင်းပွယ်၊တဲ့
ထူးခန်းချား ရွဉ်တစစ်နပ်၊တင် မောင်းပွယ်၊ရွဉ်တို၊မား ပျဿနားနပ်၊
တဲ့ ထွေခန်းချားနဲင်းနပ်၊ ပါမုင်၊တခွန်၊နပ်၊ သေတဝ်း၊ ပေါးတမော့၊

(၂၀)

ဒုစရဲက်ပါ့ခဏ်း လိတ်စောင်း

တဝ်းအဖြာနဝ်၊ ဆုင်ချာမဲ့၊ အတခွန်ယင်းဒါ၊ ခွေသွဉ်းယူးနိုင်းနဝ်။
ခွေသွဉ်းကယူးတေ့နဝ်၊ မဲဉ်းလဲဉ်းသွ။ ကွပ်ထာ၊မုင်နဲတင်
ကတိန်းထင်းကျောင်း၊ နိုင်းမွူးရပ်နဝ်၊ မောင်းပွယ်လင်းဖျင် ပွေးစင်၊
နိုင်းယို-

“ပွေးစင်- နီပွေးကဖေးခွေသွဉ်းရွှင် မဟာနီ၊နောင်၊ ထိုမား
ဖျင်လဲဉ်း၊ ပါ၊တခွန်ထို၊မဟာ ပွေးအော်”

“ပါ၊တခွန်ထို၊ ကရို၊နဝ်၊ နာ၊မားနိုင်းမုင်၊သေ”

“ရွှင်နောင်၊ ခွေသွဉ်းသဲင်၊သော့ထွဲစွဉ်းတို့က်ကို၊ ခွေသွဉ်း
တို့က်တဲ့ ပါ၊ခတ်၊ကိုင်၊ ရွှင်တဲ့ ထီးဒွါမ် ပွေးအော်”

မောင်းပွယ်၊ကထင်းလောင်း နိုင်းနဝ်၊တင် ပွေးစင်၊ငပယျမ်း
စွဉ်းဒျားထာ၊၊ ပွေးစင်၊ အီးမားယင်း နိုင်းမုင်၊ဟောင်း၊ခွေသွဉ်းအဝ်းယူး
နိုင်းနောင်၊တွင်၊ ပွေးစင်၊ဒေါ၊ခန်းနိုင်းယို-

“တပဲ့၊သီးဖုံး- မွူးရောင်၊ယိုနောင်၊ အီလွဉ်ဟးရွှင် တဖြာ၊
တစစ်စစ်၊ ဆရာ၊အီးမားအီထာ၊မုင်၊၊ အီးဖြေ၊အီထာ၊မုင်၊ ကရို၊နဝ်၊
မွူးရောင်၊မဲ့၊ ဆရာ၊ခြိုင်းနယ်ဒျား၊ ရွှင်မဉ်းအောင်းဒျားတဲ့ ကွီမွိုန်း
မွို်းဟ၊ အီလွဉ်ဒျား၊ သီရွှင်နောင်၊ဟုင်၊၊ အီလွဉ်ဟး၊ စွမ်းဖြာ၊ဖြာ၊
တောင်၊နေဟောင်း”

“တောင်၊ဒျား ပွေးအော်”

+ + + + + + + + + + +

ဟန်းနီ၊ယို ဆရာ၊ကထွဉ်းအတို့င်၊ အီလွဉ်ရွှင် တဖြာ၊တ
စစ်စစ် စွမ်းဖြာ၊ဖြာ၊သွ။

“သီအီထင်းနဲ ရွှင်ဖိုးဟောင်း”

“အီထင်း ပွေးအော်”

“အွို- ပေါးနောင်တဲ ရွှင်လောင်းနောင်၊ တဲမ်းသီမည်၊ ပဝါပရာဟိုင်း၊ ပေါးတဲမ်းထွဲတဲ လွှင်သော့အွပ်ခံကိုယိုဟိုင်း”

နီရွှင်လောင်းနောင်၊ နီတဲမ်းမည်၊ ပဝါပရာထင်းထွဲတဲ လွှေသော့အွပ်ခံကို တဖြာထွဲတဖြာ၊ ကားကအဝ်းကထင်းသော့ လို့ထွဲတဲ ပွေးစင်ဒိုခါခန်းဒျား၊ (ပွေးစင်၊ အီးမာနဲင်းမိုင်တန်မကောင်း)။

“တပဲ့သီးဖိုးဟေး- တပဲ့သီး ကလွှင်သော့ဒါရွှင် အွပ်ခံကိုယိုနောင်၊ ခွေလထွားဟားတဲမ်းဒွိုန်း တဗီးဗီး၊ ခွေကဖေး မောင်ပွယ်၊ ရွှင် မဟာနီနောင်၊ ခွေတဲမ်းမိုင်သေအနံပါတ်၊ ရွှင်နံပါတ်နောင်၊ ခွေတဲမ်း နယ်သီယို”

အောင်နောင်ထွဲတော့၊ ပွေးစင်တဲမ်းနယ်သင်ပွန်တန် လောင်း-

ပထမ ရွှင်ခန်ဗီး နံပါတ်- ES 3329202

ဒုတိယ ရွှင်ခန်ဗီး နံပါတ်- UK 3200559

တတိယ ရွှင်ဇော်ဗီး နံပါတ်- UA 2377560

ရွှင်အွပ်ခံကိုယိုနောင်၊ အနံပါတ်(အမိုင်)နဲင်းမိုင်၊ ကရိုနောင်၊ ခွေလထီးဟားဒွိုန်း၊ ရွှင်အွပ်ခံကိုယို အနံပါတ်(အမိုင်) မည်းဗွိုန် ခွေကတဲမ်းယိုတဲ ရွှင်နောင်ထွာရွှင်တခွန်၊ ရွှင်လောင်းနောင်၊ သီတဲမ်းခါ၊ သီမည်ဖိုးတဲ ပါမိုင်မည်၊ အဝ်းပြောက်ရွှင်လောင်းနောင်တဲ ပါနောင်နောင်၊

(၂၂)

ဒုစရဲက်ပါးစီ လိတ်စောင်း

ထွာတခွန်သနယ်”

ဗွေးစင်၊ဒေါ်ခိုင်နောင်၊ထွာတခွန်၊ ဗွေးစင်၊ခတ်ကယ်၊တေ့၊
ပါခန်း နီလောင်၊လျိုး တဖြာ၊ထွာတဖြာ၊ ဗွေးစင်၊ငပယျမ်းလဲန်း
သွာထာ၊ အလျိုးခတ်ကယ်၊လဲန်း ပါတဖြာ၊ဖြာနဲ့။

ဗွေးစင်၊ဗွောင်သွာအုပ်၊ခံ-

ထူးထန်းခန်ဗီး တဗီး ထွားနံပါတ်၊ (မွေးတောင်း)

ထူးထန်းငတ်ဗီး တဗီး ထွားနံပါတ် (မွေးတောင်း)

ထူးထန်းဖျင်ခန်ဗီး တဗီး ထွားနံပါတ်၊ ယိုတလဲင်းနောင်၊
ဗွေးစင်၊ ငပယျမ်းမွေးလဲန်းသွာထာ၊ အလျိုးမော့လဲန်း တခွန်၊
ဒျားရင်။

“အဟမ်း အဟမ်း- မော့လဲင်းတခွန်၊ မော့လဲင်းသွာ
တခွန်”

“ပါ၊မဲ့င်၊တခွန်နပ်၊ ကေးညားနယ်စွဉ်း အများငါဟဲ့င်း
ဗွေးစင်” ခွေသွဉ်းသွ၊ပေး မောင်းပွယ်၊ ထွဉ်းစွဉ်းဒျား ခိုင်းနောင်။

“လို၊တဖြာ၊ တရေးတဲတဲ့ တဟပ်ယားတမ်း၊ ကွေးတော့၊
တရေးဖေးနေး ကတွမ်းကုင်ဟးမွဲနီးတင် မဟာနီ၊နပ်၊ ဖေးတွမ်း
လိတ်ခြံ၊ ထွဉ်းသော့လွဉ်တေ့၊တေ့နေးတဲ့ သမ်းတသော့လွဉ်တမ်း၊
အဗွေးကျိုးဒို့၊ခါ၊ဒျား။

ပေါးထာ၊တဟပ်တမ်း ဒုစရဲက်မျိုးနပ်၊ ဒို့၊ခါ၊တလ၊တမ်း၊
နီတဲမဉ်းအင်ဒို့၊ခါ၊ ပေါးတကေးညားတမ်း အများငါတဲ့ မဲ့၊အပြန်း
တမ်း၊ မဲ့၊အငမ်းတမ်း၊ ဆိုင်းမဲ့၊အတခွန်၊ဖျင်၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ တမဲဉ်

ကေးညားတဝ်းတဲ့ ကေးညားနယ်ဗားသွူအများ” -

“**ထွန်ဗယ်**”

“ထွန်ဗယ်တခွန်၊ ထွန်ဗယ်တခွန်၊ ထွားရွမ်ဟင်း၊ ထွား
ရွမ်ဟင်း”

မောင်းပွယ်ရိုးနင်းနပ်တင် နီကားကအဝ်းတဲ့ အဲ့တင်းမဲ့
ထွားရွမ်လွေ့စွဉ်း ‘ထွန်ဗယ်’ ပဝါပရာဖုံးသွူ။ ထွန်ဗယ် အွော့
ကတူးဗွိုန်နွါ။

အမဲ့ထီလင်စွဉ်း ရောက်ရောက်ရက်ရက်၊ အမဲ့ငါပေး
အတရေကိုင်မွေးစွဉ်းထား၊ အွဉ်းအလွှိုးသူးသေခွါ၊ ဂွိုးအွိုးဗားမွေး
စွဉ်းထား။

ပေါးတခွန်ဝင်ထားနပ်၊ မဲ့ငါပေး တရေကိုင်၊ ပေးသတ
လွှိုး ဂွိုးဗားထားနင်းယို ကရိုးနပ်၊ ထွန်ဗယ် လနားလဲဉ်းသွဉ်ခန်၊
(သံးဝွေး)မတောင်း။

+ + + + + + + + +

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး - ဒုစရဲက်ပါးဆီကိုနပ်၊ အမဲ့ငါတဗား
‘ပါဏာတိပါတာ-မာသီဝင်သက်’ခရားနပ်၊ သွဉ်ဖေးထွူလဲဉ်းတင်
အဝ်းကိုင်တော အမဲ့နီ၊ အဒိန္နာဒါနာ-ထူးတခွန်ဝင်ထား၊ ခရား။

အဒိန္နာဒါနာ အဝိပ္ပါယ်နပ် -

အဒိန္န - ဝင်မွေး တဖေးတဝ်း ဝင်တမြို့ယို၊ အာ
ဒါန - ထူးတခွန်။

အဒိန္နာဒါနာ - ဝင်၊ဗွေ၊ တဖေတဝ်း ဝင်၊တမြို့၊ယို ထူးတခွန်၊ ခင်းနပ်၊သွ။

“ဝင်၊တမြို့၊ ဝင်၊ဥစ္စာ” ကရို၊နပ်၊ အပ်၊လျိုးလျိုးကာ၊ကာ၊
ဝင်၊လ၊လွဉ် မွေးတဝ်း၊ ဝင်၊ထိုမ်းကျိုးကယပ်၊ ဖေးနေးကလ၊လွဉ်
နောင်၊ ထေအားရဲင်၊ လွေ၊သင်၊ခွမ်မာ၊ဗား၊ အုံတင်းဗားယာခိုး၊
သို၊လီး သို၊လူး၊ ကရွိုးကလွား ကဒုက္ခ။

“သီတမြို့၊နောင်၊ ဝင်၊မည်းထူးတခွန်၊ထို၊ ဝင်၊မည်းစွန်ထို၊နပ်၊
သီလော၊ကာ၊နဲ့၊ လော၊ကာ၊တဝ်းနဲ့”

“လော၊ကာ၊ ဗွေ၊အော်”

“ဝင်၊မည်းတခွန်၊ သီတမြို့၊ ဝင်၊မည်းစွန်ထို၊ သီဥစ္စာ၊နပ်၊
သီကျိုက်နဲ့ ကျိုက်တောင်းနဲ့”

“ကျိုက်တောင်း ဗွေ၊အော်”

“အို- ကွပ်ပွိုးနပ်၊မ၊ အပ်၊လိုး၊ စားနားချာဒုားနမ်း။

(စားနားဗား ခင်းမဲ့၊နဲ့တင် ဝင်၊မည်းတခွန်၊ နီတမြို့၊ ဝင်၊မည်း
စွန်ထို၊ နီဥစ္စာ၊နပ်၊ နီကျိုက်တဝ်း၊ နီသ၊လျားဝင်၊ နီသ၊ဆာဝင်၊၊
နီမဲ့ထူးချာဝင်၊တမြို့၊ နီခွန်းထွမ်ဝင်၊၊ နီဆု၊တောင်၊တကဲ့ဝင်၊၊
နီလွ၊ထီးဝင်၊)။

(ခင်းနောင်၊နေနေ ပေါ၊နီတခွန်၊ဝင်၊တမြို့၊ ပေါ၊နီစွန်ထို၊
ဝင်၊ဥစ္စာ၊တဲ ဝင်၊ကျိုက်တဝ်း၊ ဝင်၊သ၊လျားနီ၊ ဝင်၊သ၊ဆာနီ၊ ဝင်၊မဲ့
ထူးချာနီတမြို့၊ ဝင်၊ခွန်းထွမ်နီ၊ ဝင်၊ဆု၊တောင်၊တကဲ့နီ၊ ဝင်၊လွ၊ထီး
နီခင်းနောင်၊)။

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး-လို့တခွန်ဒါဝင်တချို့၊ လို့စွန်ထိုဒါဝင်၊ ဥစ္စာနု၊ ဘဝယိုတဲ့ ဝင်ဆွမ်းဝင်ကျ၊ ဝင်ထျှဝင်နက်၊ ဝင်နီစွက်၊ ဝင်သော့ထောင်း ခံးဟးဒုက္ခ၊ အံးအွဟးဒုက္ခ၊ ဖဟးမိုး ဖဟးဖာ၊ ဖဟးပိုမာ ဖဟးသွေးပေး၊ တရေးလင်၊ မဉ်းကိုင်၊ တယံ တဝ်းတစီ၊ မွေးနေဟောင်း”

“မွေးဗွေးအော်”

“ခန္ဓာကိုင်လီ မဉ်းသီသူတဲ လင်ထဲငါးရဲင်၊ တို့ဆဲင်၊ ကားလ ဘဝလို့ဒုံ မဉ်းသဲင်အံးဟးယင်း ကရိုနုလဲ ထွာလို့ကေန်၊ လို့မ္မ၊ ထွာလို့ဒုက္ခ ထွာလို့ဆင်ရယ်၊ လတပယ်၊ လို့တဗီ၊ ခွေလွှထီး ဝင်လွှထွား၊ မဲ့ငါလျား တရေးလင်၊ ရန်သူးစင်ငါး၊ ဥစ္စာသွမ်းတိန်၊ လို့ခြင်ထိုမား၊ ခိုးလျားဝဋ်ကံး၊ ဝင်အံးနဲင်းမဲ့င်တဲ့ အံးဟးတဝ်း၊ ဝင်ကွပ်ကဲနဲင်းမဲ့င်တဲ့ ကွပ်ကဲဟးတဝ်း၊ ဖျေါင်အထီ ထိုမ်းအနမ်း၊ လမ်းတဗျက်တယောက်ယဲ့၊ ဆဲင်သဲကွပ်ပြပ်း အံ အံးဒုက္ခ လို့ဘဝအညးသွတ် ထွာဟးနဲင်းနု၊ ဟပ်နဲ့ ဟပ်တဝ်း နဲ့”

“ဟောင်တောင်း ဗွေးအော်”

‘တခွန်ဝင်ထာ ဒါးတောင်း’ကရိုနောင်၊ ဂျမ်းပြာတန်ပေး ယံဖေးကတောင်တင် နီဗွေးစင် တမ်းဖေး ကဗျာနဲင်းယို -

- = တခွန်ဝင်ထာ - စွန်ပါလွဉ်မား
- ငါးရဲင်ထဲဟး - ချမ်းသားကင်ညာ
- သဲင်ကျတ်လို့ပို - ဝွေယိုကေန်ဟး

တခွန်၊မြိုန်း - မဉ်းယျုန်း ကျင်၊ဟပ်ထွာ ။

**“ကဗျာယိုတပျုတ် ငေါင်းရိုးရိုးနပ်၊ ဆရာပြန်းဖေးနီ
နဲင်းယို-**

(မဉ်းတခွန်၊ဝင်၊ထား၊ မဉ်းစွန်ပါ၊ ဂူလွဉ်းခင်းလွဉ်းနောင်၊
လင်၊ထွဲဟးငါးရဲင်၊ မဉ်းလင်၊ခမ်းစာ၊ဟး ငါးရဲင်၊သူ၊နပ်၊ ထာ၊ချမ်း၊
သာ၊ အဲဉ်ထဝ်းတစိ၊စိ၊ မဉ်းသဲင်၊ကျိတ်ယင်း လို၊ပိုတဲ့ ဝွေ၊ယို
သဲင်၊ကေန်၊ခြောဟး (ခံးဟး အံးမ အံးအောင်ထား၊)၊ ကွပ်နပ်၊မ၊
တခွန်၊မြိုန်း ဝင်၊တမြို၊ စွန်ထို၊မြိုန်း ဝင်၊ဥစွာ၊ မဉ်းယျုန်းထို၊နောင်၊
ထွာလို၊ အကျင်၊ဟောင်)

ပြန်းဟးခိုင်းနောင်၊ ပြန်းငေါင်းရိုးရိုးခိုင်းယို ဖေးကဒါးနပ်၊တဲ့
လွှဲ၊သေ၊ခါ၊သွော့နော့” ။

“မွေးသွူ မွေးအော်”

“လို၊တခွန်၊ဒါးဝင်၊ထားတွမ်း လို၊တခွန်၊ဒါးတဝ်း ဝင်၊ထား၊
နပ်၊ အဖြာ၊မဲ့င်၊ အကျင်၊ဟပ်၊ အဖြာ၊မဲ့င်၊ အကျင်၊ဟပ်တောင်း”

“လို၊ကတခွန်၊ဒါးဝင်၊ထားနောင်၊ အကျင်၊ဟပ်တဝ်း၊ လို၊
တခွန်၊ဒါးတဝ်း ဝင်၊ထားနောင်၊ အကျင်၊ဟပ် မွေးအော်”

“လို၊ဟပ်တွမ်း လို၊တဟောင်တဝ်းနပ်၊ အဖြာ၊မဲ့င်၊ ထွာ
လို၊ယံ၊ အဖြာ၊မဲ့င်၊ ထွာလို၊ညး”

“လို၊အကျင်၊ဟပ်နောင်၊ ထွာလို၊ယံ၊ လို၊အကျင်၊ဟောင်
တဝ်းနပ်၊ ထွာလို၊ညး မွေးအော်”

“သီနောင်၊ မဲဉ်ထွာလို၊ယံနဲ့၊ မဲဉ်ထွာလို၊ညးနဲ့”

“မဲဉ်ထွာလိုယံ ပွေးအော်”

“မဲဉ်မဲဉ်ထွာ လိုယံနဝ်၊ တခွန်ဟးဝင်၊ထာနဲ့၊ တခွန်ဟး
မွဲနးဝင်၊ထာနဲ့”

“တခွန်ဟးမွဲနး ဝင်၊ထာ ပွေးအော်”

“အို- မွေးသွါ၊ တပဲ့သီး ဖေးကထွာ လိုယံပဍိပရာနဝ်၊
ထူးတခွန်၊မွဲနး ဝင်၊တဗြါ၊ စွန်ထို၊မွဲနး ဝင်၊ဥစွာနော”

“မွေးဒျာ ပွေးအော်”

“ယိုတလဲင်းလဲ အခိနးလးလဲဉ်း၊ အံပဆားဒွါနးက၊
မင်္ဂလာဒျာ တပဲ့ဖုံး”

“မင်္ဂလာဒျာ ဆရာပွေးအော်”

+ + + + + + + + + + + + + + + +

အခန်း (၃)

ဟန်းနီယို နီဆရာ စင်ပညာ အံပဆားတခါးတင် ဆရာ
ခွန်ထွန်း သွဉ်ဖေးတော၊ ဆရာခွန်ထွန်းနဝ်၊ အွဉ်းဒေါ၊ပျားရာ
ဒါးထာတင် နီသွဉ်လိတ် ဟန်းနီယိုတဲ့ ပျားတန်ဒျာ။

“နဝ်ဟွဉ်းပါမဲင်၊ ထောင်လို့ဝင်၊ ညွက်၊ညွက်၊ညက်၊ညက်၊
နဝ်ဟွဉ်း”

“ခွေသွဉ်းတွမ်း စိန်ထွန်း ပွေးအော်”

“သီထောင်လို့ဝင်နဝ်၊ ကွပ်ပွိုးတမဲင်၊ မောင်းကျော်”

“ကွပ်ပွိုးစွဉ်း စိန်ထွန်း ဖေးခွေသွဉ်းဖူးလိတ် ပွေးအော်”

(၂၈)

ဒုစခဲက်ပါးခီ လိတ်စောင်း

“ဒေါ့နယ်ပွဲနီးဒွမ် ဆရာနဝ်ဝေးသို၊ ဝင်၊သ၊ငါးဝင်၊”

အဝေးသို ထင်းလောင်းနယ်ဆရာနင်းနဝ်၊တင် အဖူးဖူး
နင်၊ဗိုလားနဝ်၊ ဒေါ့ရဲခါးခန်းနင်းနဝ်၊ မူနံ၊ဘဝ ခိုပင်းဘဝ၊ ဖေး
လယ်ကျွဲ၊လိတ်လျှမ်းဟ မလဲင်၊တိုးစွဉ်း ထာ၊ထေင်လို့ဝင်၊နင်းမိုင်း
မောင်းကျော်”

“အမဉ်းဖေး ဗဉ်းဗဉ်းဗ၊ဗ၊တဲ မွေးဒျား၊ ယိုနဝ်၊ ဖေးစွဉ်း
အမျာ၊ငါ၊ ခွေသွဉ်းဖူးဖူး တထူးတဝ်းတဲ့ စက်၊စွဉ်းခွေသွဉ်းဖူးဖူး
စူတင် ဖေးနှိုင်းဖေးဆေးနေးစွဉ်း၊ စူဟး ယားခေါင်းနင်းနောင်၊နဝ်၊
ထွာထာ၊စောကာ၊ဝင်၊ ထွာထာ၊အံးနောင်၊ဝင်၊၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ ခွေသွဉ်း
ထေင်ဟး ပွေးအော်”

“နာ၊ဖေးနှိုင်းမွေး ဝင်၊လိတ်နဲ့ စိန်ထွန်း”

“ကရီးနဝ်၊ ငွေဖေး ခွေသွဉ်းဖူးဖူး ခံ၊ဗွာလိတ် ပွေးအော်၊
ခွေသွဉ်းဖူးဖူးခံ၊ဗွာ တအိုင်းထူးတဝ်းတဲ့ စက်၊ခံ၊ဗွာစူ ဖေးနှိုင်းဖေး
ဆေးနေး ပွေးအော်”

“နဝ်၊နဝ်၊ ငွေဖေး ဗဉ်းဗဉ်းဗ၊ဗ၊ဒျား၊ ဝင်၊တထီးတဝ်း
ဟ”

“ရို၊ဝင်၊ထီးတဝ်း ၊ ခွေမွေးသမ်းထီးအီ”

“နာ၊ထွားချောင်လွဉ်၊ဝင်၊ဟ”

“ဝေးသိုစိန်ထွန်း ထိန်ပွဲနီးဒွမ်လို့ဝင်၊နဝ်၊ ဖူးဖူးသီး ဝင်၊သ၊
ငါးဝင်၊”

“ဝင်၊ထိုင်နီဟ နီပြဉ်းချာဝင်၊သနယ်”

ခံ့ဗွာတွမ်းဗိုလားနပ်၊ အလွိုးဝင်၊ သ၊ နားဝင်၊ ဝင်၊ သ၊ သွီး
ရောင်း တောင်းလဲဉ်းသွ။ အမဲ့ငါ။

“ဆရာဒေါ၊ ဖေးသီယို မောင်းကျော်တွမ်း စိန်ထွန်းတဲ့
ကဟပ်လို့ဝင်၊ ခံ့ဗွာတွမ်း နင်ဗိုလားတဲ့ ကရက်လို့ဝင်၊ ကွပ်စွဉ်း
စူဟး ယားခွင်း၊ ထာ၊ စောကာ၊ မုတင် ထောင်ဟးလို့ဝင်၊ နိုင်းယို၊
ကွဲးတွော့ ကိစ္စပေးယိုနပ်၊ လွဉ်းချိုငါး မရေးမရားတဲ့ တမွေးတမ်း၊
ကွပ်နပ်၊ မ၊ အွဉ်းစွ၊ ခွင်၊ ဖေးသွော့လို့ဝင်၊ တောင်ပြန်းချာသွော့လို့
ဝင်၊ ဟဲ့ဉ်း”

“မွေးဒျား ဆရာ၊ ခွေစောကာ၊ ဟးရီးသီတင် ခွေတောင်၊
ပြန်းဒျားသီ စိန်ထွန်း၊ အွဉ်းစွ၊ ခွင်၊ ခွေနော သွ၊”

“အွဉ်းစွ၊ ခွင်၊ ဒျား သွ၊ ပွေး၊ ခွေတဲ့စောကာ၊ ချာဟးသီတင်
ခွေတောင်၊ ပြန်းဒျားသီ၊ အွဉ်းစွ၊ ခွင်၊ ခွေနော ကျော်”

“အွဉ်းစွ၊ ခွင်၊ ဒျား သွ၊”

“မွေးသွ။ တပဲ့၊ ဖုံး တဗးရောင်စူဟဲ့ဉ်း”

“မြက် မြက် မြက် မြက် မြက် မြက်”

အဝ်းနပ်၊ တွော့၊ အကျော်ပျက်တယွှိုသော့ထာ၊ နိုင်းယို—

“ယိုစိန်ထွန်း နာမဉ်းမဉ်လ၊ ခွေဖူးမူးဗိုလားတဲ့ ဖေးဟးနေး
မွှိုန်းဒျမ်လိတ်၊ လွေ၊ ရီတွိုးစွဉ်း နီမွိုးနီဖါသူ၊ ခွေကျိုက်နာဖူးမူး
ခံ့ဗွာတင် ခွေတဲ့မဲ့လွေ၊ ရီ သီမွိုးသီဟနေနေ၊ မွေးနေဟောင်းမက်၊”

“မွေးဒျားမက်၊”

“ဝါး ဟား ဟား”

(၃၀)

ဒုစရဲက်ပါးခေါ် လိတ်စောင်း

နပ်၊ထွူတွေ့၊ အသေခံ သမ်းဒေါ၊ပျက်သော့တော့နင်းယို-

“ဗိုလားတွမ်း၊ ခံ့ဗွာတဲ့ ဟဲ့၊နောင်ခန်းလို့ဝင်၊လဲင်း”

“ဟား ဟား ဟား ဟား”

နီဖွဲ၊နီခေါင် ဟပ်လဲဦးလို့ဝင်၊တင်တွေ့၊ နီသင်းဝေါက်
ထင်းစွဉ်း နီကျောင်၊ကိုနပ်၊သွ။

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး - ဟန်းနီ၊ယိုနပ်၊ အီးသွဉ်ဖေး ဒုစရဲက်
အမဲ့င် (၃)။

ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ - ပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာ ။

“ကာမေသု” ကရို၊နပ်၊- ကားမဂ္ဂုဏ်းအလောင်း။

“မိစ္ဆာ” ကရို၊နပ်၊ - အမားတရို့၊ ။

“စာရာ” ကရို၊နပ်၊ - အကျင်၊ ။

ကွပ်နပ်၊မ၊ “ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ”ကရို၊နပ်၊ - အကျင်၊
တရို့၊မား ကားမဂ္ဂုဏ်းအလောင်း (ပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာ)” အမိပ္ပါယ်း
ရို၊နင်းနပ်၊သွ။

“ဝင်၊မဉ်းပဲစ်မား၊ ဝင်၊မဉ်းစောကာ၊ သီမိုး၊ သီဝေးမူး၊ သီဖူးမူး
နပ်၊ ကျိုက်နေဟောင်း--?”

“ကျိုက်တောင်း၊ ဗွေးအော်”

“ကွပ်ပိုးနပ်၊မ၊ အဝ်းလိုစားနားချာ နီနမ်း၊ စားနားချာဟား
နင်းမဲ့င်၊နဲတင် ဝင်၊မဉ်းပဲစ်မား၊ နီမိုး၊ နီဝေးမူး၊ ဖူးမူးနပ်၊ နီကျိုက်တင်း၊
နီသားလျားဝင်၊၊ နီသားဆာဝင်၊၊ နီလွှာထီးဝင်၊၊ ဝင်၊စောကာ၊နီတင်
နီမဲ့င်၊ပေး တရေးလင်၊ဟား။

နင်းနပ်၊နေနေ နီမဉ်းပဲစ်မား၊ ဝင်၊မိုး၊ ဝင်၊ဝေးမူး၊ ဖူးမူးနပ်၊
ဝင်၊ကျိုက်တင်း၊ ဝင်၊သ၊လျားနီ၊ ဝင်၊သ၊ဆာနီ၊ ဝင်၊လွှ၊ထီးနီ၊
နီစောကာ၊ဝင်၊တင် ဝင်၊မဲ့ငါပေး၊ တရေးလင်၊ဟးနင်းနပ်။

တပွဲ၊သီးဖုံးဟွေး - လို၊ကပဲစ်မားဒါ၊ ဝင်၊ပိုမာနပ်၊ ဘဝ
ယိုတဲ့ မဉ်းတအီးတင်း၊ မော့၊ဟးထာ၊ခိုးထာ၊လျား ထာ၊တရေင်၊
ထောင်ဟးလို့ဝင်၊ အာငဝ်းဟးလို့ဝင်၊ တဟောင်တင်း တစီ၊စီ၊
မွေးနေဟောင်း”

“မွေး ဗွေးအော်”

“ခန္ဓာ၊ကိုင်လီ မဉ်းသီသူတဲ့ လင်၊ထဲငါးရဲင်၊ တျိုးဆဲင်၊
ကာ၊လဘဝလို၊နဲ့ မဉ်းသင်၊အုံဟးယင်း ဘဝလို၊ခမ်း ကရို၊နပ်၊လဲ့
သင်၊ထွာဟးလို၊မူး၊ သင်၊ထွာဟး လို၊ညဉ်းစင်၊ ပါမိုင်၊တဲ့ မဲဉ်ကျိုက်၊
တင်း၊ ခွေလွှ၊ထီးဝင်၊လွှ၊ထွား၊ ဝင်၊ယားတရေး၊ မဲ့ငါပေး ရန်းသူး
အာ၊ ထွာဟးလို၊ယျတ် ရွတ်ရယ်၊တကိုင်ငါး၊ လက္ခဏာ၊ ချို၊ယွင်၊
ဗွန်တင်းဝင်၊ တကိုင်သွတ်၊ ထွာဟးနင်းနပ်၊နပ်၊ ဟပ်နဲ့ ဟပ်တင်းနဲ့”

“ဟပ်တင်း ဗွေးအော်”

“ပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာ ဒါးတင်း” ကရို၊နပ်၊ စွမ်းဖြာ၊တန်ပေး
ယံဖေးကတောင်၊တင် နီဗွေးစင်၊ တမ်းဖေးနေ၊ ကဗျာနင်းယို-

- ဝင်၊မာဝင်၊ငါ၊ - စောကာ၊လွဉ်းမား
- ငါးရဲင်၊ထဲဟး - ချပ်၊သားကင်၊ညာ၊
- သင်၊ကျိတ်လို၊ပို - မူးယိုထွာဟး
- ပဲစ်မားရွှါနီး - မဉ်းယွှါနီး ကျင်၊ဟပ်ထွာ ■

ကဗျာယိုတဗျတ် ငေါင်းရိုးရိုးနပ်၊ ဆရာပြန်ပေးနီ**နင်းယို -**

(ဝင်၊မာတရိုးတင်း၊ ဝင်၊ပိုတရိုးတင်း၊ စောကာ၊ထွူတင်
 စူလွဉ်၊ခင်းလွဉ်၊ မင်းပဲစ်မားဟးနပ်၊ လင်းထဲဟးငါးရှင်၊ မင်းလင်း
 ခံးဟးငါးရှင်၊သူ၊နပ်၊ ထာ၊ချမ်၊သာ၊ အဲဉ်ထင်းတစိ၊စိ၊ မင်းသင်၊
 ကျွတ်ယင်းလို၊ပိုတဲ့ ဝွေ၊ယိုနပ်၊ ထွာဟးလို၊မူး၊ (ထွာဟးလို၊ညဉ်၊
 စိုင်း)၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ပဲစ်မားမွှိုန်းဝင်၊ပိုဝင်၊မာ၊ (မင်းထွာလို၊မူးတဲ့
 ပဲစ်မားမွှိုန်းဝင်၊ပို ဝင်၊ဝါ၊)မင်းယိုန်းထို၊နပ်၊ ထွာအကျင်၊ဟပ်၊)။

“တပဲ့၊သီဖုံးဟေး - သီမဲဉ်ထွာနေ လို၊မူးဟောင်း”

“မဲဉ်ထွာတင်း ပွေးအော်”

“မင်းမဲဉ်ထွာတင်း လို၊မူးနပ်၊ အီးမားဟးနင်းမဲဉ်၊”

“ပဲစ်မားမွှိုန်း ဝင်၊ပိုဝင်၊မာ ပွေးအော်”

“အို-မွေးသွ။ ပဲစ်မားဝင်၊ပိုဝင်၊မာတွမ်း ပဲစ်မားတင်းဝင်၊
 ပိုမာနပ်၊ အဖြာ၊မဲဉ်၊ အကျင်၊ဟပ်၊ အဖြာ၊မဲဉ်၊ အကျင်၊ဟပ်တင်း”

“ပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာနပ်၊ အကျင်၊ဟပ်တင်း၊ ပဲစ်မားတင်း ဝင်၊
 ပိုမာနပ်၊ အကျင်၊ဟပ်အော်”

“တပဲ့၊သီး ဖေးနေကထွာ လို၊အကျင်၊ဟောင် ပငါပရာ၊၊
 ဖေးနေကထွာလို၊ယံ ပငါပရာ၊နပ်၊ ပဲစ်မားမွှိုန်း ဝင်၊ပိုမာနော်”

“မွေးဒျာ၊ ပွေးအော်”

“ယိုတလဲင်းလဲ့ အခိန်းလ၊လဲန်း၊ အုံပဆားဒွိုန်းက၊
 မင်္ဂလာဒျာ၊ တပဲ့၊ဖုံး”

“မင်္ဂလာဒုံများ ဆရာ ပွေးအော်”

* * * * *

အခန်း (၄)

“တပဲ့သီးဖုံးဟေး—

မောင်းသွင်းတွမ်း နင်းခံသီး တဖူးဝေးနပ်၊ မျိုးသီငါ ဖါသီန၊
ထိုတင် မော့လဲဦးထာဒုက္ခ၊ (နီလိုသီးယိုနပ်၊ တဖြာတွမ်းတဖြာ၊
ရက်ဟေးလို့ဝင်၊ သညင်ဟေးလို့ဝင်၊ တဖြာမဦးမော့ ထာဒုက္ခတဲ့
ထွားလို့လှတမ်း၊ ရော့ကူညီး စွဲကိုနင်းမိုင်းတဲ့ ကူညီးစွဲကိုဟေး)

ကွပ်နပ်မ၊ ကမ်းစေးတနား ကူညီးစွဲကိုသွော့ မောင်း
သွင်းသီး တဖူးဝေးနပ်ဟဲ့င်း၊ ထွန်းဖေတွမ်း မောင်းကိုင်နပ်၊ ထူး
တာဝန်နီကော်ဖေးသွော့နော့”

“မွေးသွေ့ ပွေးအော်”

ဟန်းနီယိုနောင်၊ နီကကူညီးစွဲကို ခွန်မောင်းသွင်းသီး
တဖူးဝေးနောင်၊ လကားမိုင်းတဲ့ ပွေးစင်အီးကေးညားနယ်သွေ့တင်
အီးအပ်လွေ့သွေ့ မောင်းသွင်းသီး တဖူးဝေး။

“တပဲ့သီးဖုံးဟေး - ခွန်မောင်းကိုင် စားရင်အလ၊ တပဲ့
သီး ကလူးကကူညီး စွဲကိုဒါရွှင်နပ်၊ လသူစွဲဗွေဗွေ၊ မောင်းကိုင်
သော့အာလဲဦးဝင်၊ ဝွေသော့ဟားခန်”

“လကွတ်၊စွဲဗွေဗွေများ ပွေးအော်”

“လသူစွဲလျှမ်းများရင်၊ ခွေသွဦးစားရင်အတိုင်းနပ်သွေ့

ဗွေးအော်”

“မောင်းကိုင် သွင်းယွမ်းထိုးလို့ချား၊ ဝွေးစားရင်နပ်၊ တမဲဉ်း တင်း၊ ထွားချားသွော့ ခွေသွဉ်းစားရင်ယို ဗွေးအော်”

ခွန်ထွန်းဗေ ကထင်းလွေကပ်စားရင်၊ ဗွေးစင်၊ ထူးတင် မောင်းကိုင်တဖြာ၊ လောင်းလွှိုးထိုးထွူထာစွဉ်းချား။

“မောင်းကိုင် စားရင်ကိုနပ်၊ လာသူစွဲ၊ ထွန်းဗေစားရင်ကို နပ်၊ လာကွတ်စွဲ၊ ပါမဲ့စားရင်မဲဉ်းဟောင်း ဗွေးစင်အီးရီစံသီ၊ သီကသော့ဟားအတို့ဉ်၊ လောင်းလွေသွော့လဲဉ်း”

“မောင်းကိုင် စားရင်ကိုနပ်၊ အောင်းနီဆီဝတ်၊ ထွန်းဗေ စားရင်ကိုနပ်၊ အင်းသွံဆီဝတ်၊ မွေး”

“မောင်းကိုင် စားရင်ကိုနောင်၊ ဝွေးသော့ဟားခန့်တဲ့၊ ထွန်းဗေ စားရင်ကိုနပ်၊ ဝွေးသော့ဝတ်၊ ပီးချား”

နီဆရာ၊ စင်ပညား ကထင်းဒေါ့နယ် နှင်းနပ်တင် နီ တယွှ်မွေးစွဉ်းထာ၊ မောင်းကိုင်နပ်၊ ထူးအများရှဉ်တင် ဒင်းသင်၊ တခြစ်၊ အီတော့ချား ဝွေဂွဉ်း။

“အောင်းကိုင်နေ ရှဉ်ကွတ်စွဲနပ်၊ နာလွေအွဉ်းမဲ့ကို မောင်းကိုင်”

“ခွေသွဉ်းဗေးလဲဉ်း ခွေသွဉ်းဝင်၊ မှူး ဗွေးအော်”

“နာဝင်၊ မှူးနောင်၊ ပါမဲ့၊ မှူး”

မောင်းကိုင်အွဉ်းဒေါ့တင်း၊ အွဉ်းတကုတ်၊ ကတူး၊ အံတော့ ချားထာ။

“နာဝင်၊မူးနပ်၊ ပါ၊မဲ့င်၊မူး အွဉ်းဒေါ့၊ဟဲ့င်း၊ ပေါးနာ၊အွဉ်း
ဒေါ့၊တဝ်း နီအီးသောက်ဟးနာ၊ကွေး”

“ခွေသွဉ်းဝင်၊မူး ဗွာစီ ပွေးအော်”

ပွေးစင်၊တဲ့ ထွားလွေ၊စွဉ်း ဗွာစီ၊ နီတဲ့ ထွားလွေ၊စွဉ်း
ဗွာစီ၊ ဗွာစီနောင်၊ ဝင်၊သ၊ငါးဝင်၊ မကောင်း၊ အသ၊လျားထာ၊
မကောင်း၊ အမဲ့င် ဗွာဗွာပေးနပ်၊ တချားတဲက်၊တောစွဉ်းချား”

“နာ၊ယားတရေးမွဲးနီးတဝ်းခွေ မောင်းကဲ့င်၊ နာ၊ရွဉ်တွမ်း
ရိုးမွဲးနီး နာ၊စေးယငါတဲ့ ခွေလွစ်စံးစံးနွဲးနီး၊ လို၊အံးလဲဉ်ဒါးဝင်၊
လို၊အံးပွစ်ဒါးဝင်၊ နင်းနာ၊နပ်၊ ပါ၊မဲ့င်၊မူးခန်းတဲ့ တကျိုက်တဝ်း၊
လို၊မူးတွမ်းရိုးမွဲးနီး ထွီးမွဲးငါတဲ့ တကျိုက်တဝ်းနာ၊”

“ဟား ဟား ဟား ဟား”

နီသ၊ဖေါ၊ကျမွေးစွဉ်း ဗွာစီအွဉ်းဒေါ့၊ထာ၊ တယွိုတဲ့ တယွို
မွေးနောင်၊မ၊ ယွိုနီးတလ၊တဝ်းဒွါမ်၊ နီထာ၊ငငေါင်း ဝေါက်သင်း
ထောက်ခံးစွဉ်းဗွာစီ နင်းနောင်၊သွ။။

(ပေါးအံးလဲဉ်ဝင်၊နပ်၊ မဲ့င်ပေး တရေးကဲ့င်ဟး နင်းယိုလွဲမ်း
တကားတောင်း၊ ဆဲ့င်၊ချာတဲ့ မဲ့၊အီးမော့၊ဟး ထာ၊ဒုက္ခအမျို၊မျို၊
ကရိုးနပ်၊ မောင်းကဲ့င်တဖြာ၊ သေငါ၊စဲင်းစဲ့လဲဉ်းသွ။မတဝ်။)

“ဟန်းနီ၊ယို အီးသွဉ်ဖေး ဒုစရဲက်အမဲ့င်လစ်၊ မုသာဝါဒါ-
ဒေါ့၊လဲဉ်ထာ၊ ခရား။

မုသာ - မွေးတောင်း၊

ဝါဒါ - အွဉ်းဒေါ့၊

မုသာဝါဒါ - ထာ၊တမွေးတဝ်းနဝ်၊ အွဉ်းဒေါ၊

“အွဉ်းဒေါ၊လဲဉ်ထာ၊” အဓိပ္ပါယ်လုနီးနပ်။

(ပေါးလို၊ အံးလဲဉ်ဒါဝင်၊နောင်၊ ပါမဲ့င်၊တဲ့ တယျမ်းတဝ်း အငေါင်း၊ ဒေါ၊ဝင်၊သွဉ်ဝင်၊တဲ့ ဝင်၊တနာတဝ်းအငေါင်း၊ ဩဇာ အားဏာတဲ့ တအဲဉ်ထဝ်း၊ ဝင်၊ထင်းဖွီ ဝင်၊ထင်းပေး၊ ဝင်၊တရိုး သေးတဝ်း)။

(ခန္ဓာကဲ့င်လီ မဉ်းသီသူ၊တဲ့ လင်၊ထဲင်းရဲင်၊ တွိုးဆဲင်၊ ကားလ ဘဝလို၊နဲ့ မဉ်းသင်၊အံးဗားယင်းကရိုးလဲ သင်၊ထွာဗားလို၊ တအား၊ သင်၊ထွာဗားလို၊တဗွီ၊ လို၊ထွိုင်းထွူ၊ ဒေါ၊ထာ၊ဖြောင့်တဝ်း၊ ကက်၊ကက်၊ကိပ်၊ကိပ်၊ တငါတငေါင်း ဖြောင်းဗီးတလဲ ဆော့မဲ့ လောင်းလွိုး၊ တဗွိုးယောင်၊ဆင်၊ ဒေါ၊ဝင်၊မနာ၊ ဩဇာအဲဉ်ထဝ်း၊ ဒေါ၊ဝင်၊ကျံ၊ထမ်၊ လယ်၊လွင်၊သု၊တရောင်၊ ဖြောင်းရွှမ်းသောင်အာ၊ တငါညီးတဝ်း၊ ထွားဗားနင်းနပ်။)

“မဉ်းထွာဗားနင်းနောင်၊နပ်၊ ဟပ်နဲ့ ဟောင်တဝ်းနဲ့”

“ဟောင်တောင်း ပွေးအော်”

‘ဒေါ၊လဲဉ်ထာ၊ ဒါတောင်း’ ကရိုးနပ်၊ စွမ်းဖြာ၊တန်ပေး ယံဖေးကတောင်၊တင် နီပွေးစင်၊တမ်းဖေး ကဗျာနင်းယို-

- **ဒေါ၊လဲဉ်လိန်ပါ၊** - **မုသာ၊လွဉ်၊မား**
- ငါးရဲင်၊ထဲဗား** - **ချမ်းသာ၊ကင်၊ညာ၊**
- သင်၊ကျိတ်လို၊ပို** - **ငွေ၊ယိုတအား**
- ဒေါ၊လဲဉ်မွိုန်း** - **မဉ်းယွိုန်း ကျင်၊ဟပ်ထွာ ။**

ကဗျာယိုတပျုတ် မင်းပြန်ပအိုဝ်း ငင်းရီရီနောင်-

(ဒေါ့လဲဉ်ဒေါ့လိန်းပါ၊ မုသာအနေး ဖြောင်းလွဉ်၊ဖြေလွဉ်၊ မင်းဒေါ့မား နှင်းယိုနပ်၊ လင်ထဲဗားငါးရဲင်၊ မင်းလင်ခံးဗား ငါးရဲင်၊ သူနပ်၊ ချမ်သားအိုင်ထင်း တစိစိ၊ မင်းသင်ကျွတ်ယင်းလိုပိုတဲ့ ဝွေယိုနပ်၊ ထွာဗားလိုတအား၊ ကွပ်နပ်မ၊ ဒေါ့လဲဉ်မိုးထား၊ မင်းယိုနပ်ထိုးနပ်၊ ထွာအကျင်ဟပ်) ပြန်ဗားနှင်းနပ်။

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး- တပဲ့သီးစွမ်းဖြာဖြာ ဖေးနေးကထွာ လိုအကျင်ဟောင်၊ ဖေးနေးကထွာလိုယံ ပငါပရာနပ်၊ ဒေါ့လဲဉ် မိုးထား၊ အံးလိန်းမိုးပါနော”

“မွေးချား ပွေးအော်”

“ယိုတလဲင်းလဲ အိန်းလဲလဲနီး၊ အံ့ပဆားခွိုနီးက၊ မင်္ဂလာချား တပဲ့ဖုံး”

“မင်္ဂလာချား ဆရာပွေးအော်”

+ + + + +

အခန်း (၅)

နီသွဉ်းသီးကျောင်းယိုနောင်၊ နီဆရာ မားဖေးအစွိုး အင်း နီစွိုး၊ “သူရိယစန္ဒာစွိုးတွမ်း မနုဟားစွိုး” နှင်းနောင်သွူ။

- သူရိယစန္ဒာစွိုး အကတူနပ်၊ ခွန်စိန်ထွန်း၊

- မနုဟားစွိုး အကတူနပ်၊ ခွန်ကျော်၊

(ခွန်စိန်ထွန်းတွမ်း ခွန်ကျော်နပ်၊ ရက်မွေးစွဉ်းလို့ဝင်၊ ဝွေ

သီးဝင်းနီနပ်၊ သွိုန်းစွဉ်းသ၊ဗ္ဗာတင် သွ၊ပေးသွ၊ခွပေးတဲ့ အာမွေးစွဉ်း
 ထာ၊ ဝွေသီးအွဉ်မာ၊ အမျိုးမဲ့င်တဲ့ယောင်း ခိုခိုမူးမူး ဖြမ်းဗူးလွဉ်၊
 မွေးစွဉ်း၊ ကွပ်နပ်မ၊ ရက်မွေးစွဉ်းဝွေသီး၊ “ရက်တဖြာစင်တရား”
 ငေါင်းအင်းနင်းနပ်တဲ့ ဝွေသီးယိုနပ်၊ “ရက်တရားစင်တဖြာ”
 ထွာတောဒျားနင်းနောင်။

+ + + + + + + + + +

မောင်းကိုင်သီးဖါနောင်၊ ယမ်းဟးဗွိုးတင် ခင်းတပွတ်ထို၊
 တပင်၊ ဒင်းထင်းဟး တသီးလွှဲ၊ တရူးနီ၊သူနပ်၊ လိုနီဒုံ အီးလွေ၊
 ပိုးဖေး အဗ္ဗ။ သူရိယစန္ဒားစွိုးနပ်၊ အီးလွေ၊ဖိုင်ဝန်း ထံးလွေ၊ပါတီ၊
 မနဟားစွိုးနပ်၊ လွှဲဒေဉ်၊ အီသင်ချာပါ ဖိုင်ဝန်း၊ (ခန့်ခါတားဝွန်း
 နင်းနောင်)။

“ဟန်းနီယို ခွန်စိန်ထွန်းတွမ်း ခွန်ကျော်သီး လွေကော်ဖေး
 နော၊ ကော်ထွူထွူဟး ဟန်းနီ၊ မွူးရောင်ယို မောင်းကိုင်အီးထင်း
 အပါထု၊ အင်းလိုဖြေအီ သွီးဖုံးတသီးဖုံး၊ အင်းလိုသွင်းမြိုင်လဲဉ်း”

“ပေါးစိန်ထွန်း ကော်တဲ့ ခွေသွဉ်းကော်တင်း ဆရာ”

“ပေါးခွန်ကျော် ကော်တဲ့ ခွေသွဉ်းကော်တင်းဆရာ”

“သီထွာထာမဲ့ခရားနပ်၊ သီကဟပ်လို့ဝင်၊ မွေးတင်းနဲ့”

“စိန်ထွန်း ရှိ၊ ‘ခွေသွဉ်း ဟပ်တင်း’တဲ့”

“အကျော်တဲ့ရှိ၊ ‘ခွေသွဉ်းဟပ်တင်းတဲ့’ ဆရာ”

“နာရီဟး ခွန်ကျော်နဲ့ စိန်ထွန်း”

“ရှိုဟးတင်း တလဲင်းလဲင်း ပွေးအော်”

“နာရီဟး စိန်ထွန်းနဲ့ ကျော်”

“လွစ်ရီစွဉ်း ပွေးအော်”

“နဝ်ဟ သီဟဝ်တဝ်း ကရီနဝ် ပါမဲ့ဒေါနယ်သီ”

“မောင်းကဲ့င် ဒေါနယ် ပွေးအော်”

“ယိုမောင်းကဲ့င် - ဝွေးသီး ရီဟးမွေးလို့ဝင်နဲ့”

“ရီဟးတဝ်း ပွေးအော်”

“နောင်ဟ နာသမ်းလွေဒေါနယ်ဝင်၊ နိုင်မဲ့င်၊ နာယား
ဝင်၊ ထာရက်၊ မာကွယ်ဝင်၊ အံးစာဝင်၊ မွေးနေဟောင်း”

“မွေးဆရာ”

တိုးနဝ်တွော့ စိန်ထွန်းတွမ်းခွန်ကျော်တဲ့ အဲ့တခွားစွဉ်း
အမဲ့တင် စိန်ထွန်း ဒေါစွဉ်းနိုင်းယို -

“ယိုမောင်းကဲ့င် - လိုယားဒါဝင်၊ လိုအံးစာဒါဝင်မည်၊
နိုင်းနာနဝ်၊ နီတကူးညီးနွောင်တဝ်း”

“စိန်ထွန်း ကော်ယုဖေးနွောင်တဝ်းတဲ့ အကျော်ကော်ယုဖေးနဲ့”

“ခွေသွဉ်းတဲ့ ကော်ယုဖေးတဝ်း ဆရာ”

“ယို မောင်းကဲ့င် - ကွပ်နာအံးစာ ဝင်မည်တင် ဝင်၊
တဟိုန်ဟဝ်တဝ်းခွမ်နာ၊ နာလယ်ကော်ယုဒါဟဲ့င်း”

“ခွေသွဉ်းအံးလဲဉ်ဖိုဟးဝင်တင် ဝင်အမျိုအီးသော့ မွေး
တောင်း ဆရာ”

“သော့တဲ့နဝ်၊ တသော့တဝ်းတဲ့နဝ်၊ နီတားဝွန်းမွေးတဝ်း၊
နာထာမာတွမ်း နာထာမာဒါ၊ နာအကျင်တွမ်းနာ အကျင်

ဒျား၊ ဆရာအနေတဲ ဒေါ့ဖေးနွှောင်း တကားယိုလျှမ်း”

မောင်းကိုင်တဲ့ မဲ့ထီလင်းဟးလဲဉ်းသွ။

(ပေါးအံးစာဝင်၊ ယားတရေးဝင်၊ ပေါးမားကွယ်၊ဝင်၊

ပေါးတအွဉ်းတဝ်းမေတ္တာ၊ ဝင်၊လောင်းနဝ်၊ မဲ့ငါပေး တရေးလင်း၊

ခွေလွှထီ၊ ဝင်၊လွှထွားတဝ် ခိုးလျားယပ်၊ခိုင်းဟးနိုင်းယို’ကရိုးနဝ်၊

မောင်းကိုင်အတွက်တာ၊ တသားဆိုမ်နားလဲဉ်း မတဝ်း)။

+ + + + + + + + +

“ဟန်းနီ၊ ဆရာ၊ ကအီးသွဉ်ဖေးယိုနဝ်၊ ဒုစရဲက် အမဲ့င်
ငတ်၊ **ပိသုဏဝါစာ** - အံးစာ ဝင်၊မဉ်းခရား။

ပိသုဏ - ကရိုးနဝ်၊ ယားကိုင်ဝင်၊ လွှောင်းမူးရေ၊

ယားကိုင်ဝင်၊ထာရက်၊

ဝါစာ - ကရိုးနဝ်၊ ငေါင်း။

ကွပ်နဝ်မ၊ (ပိသုဏဝါစာ - ကရိုးနဝ်၊ ဝင်၊အဝ်းလွှောင်းမူး
ဝင်၊ ဖေးနေးကကိုင်၊ ဝင်၊အဝ်းရက်ဝင်၊ ဖေးနေးကကိုင်၊ ကျမ်းဖေး
နေး ကရက်တောဝွေ၊ သွေ့ကိုင်ဝင်၊ အံးစာဝင်၊) အမိပ္ပါယ်လ၊
နိုင်းနောင်။

(ပေါးလို၊မားကွယ်၊ဝင်၊ မားပ၊ဒါးဝင်၊ ပေါးလို၊ယားဒါး
ဝင်၊ထာရက်၊ ပေါးလို၊မားလွှထီဒါးဝင်၊ ပေါးလို၊သွေ့ကိုင်ဒါးဝင်၊
ပေါးလို၊အံးစာဒါးဝင်၊မဉ်းနဝ်၊ လို၊တကျတဝ်း။)

(ဒေါ့ထာတဲ ပါ၊တယျှမ်းတဝ်း၊ ပါ၊တနားတဝ်း၊ ပါမဲ့င်တဲ
တမဲ့င်မားသွေ့တဝ်း၊ သွေ့ခွေခြား ခွေလွှထီ၊ ပါ၊လွှထွား၊ ထွာဒျားလို၊

အလကား၊ ထွာဒျား လိုခွဉ်းဆွေတန်။)

(ခန္ဓာကိုင်လီ မဉ်းသီသူတဲ လင်ထဲဟးငါးရဲင်၊ မဉ်းသင်၊ ကွိုတ်ယင်း လိုပိုတဲ သီတကိုင်ဟးထာ၊ သွခွဆွေခြား၊ သွပေး မဉ်းအဝ်းစိန်းစွေတဲ ဆင်းဆင်းကိုင်လီထိုလို့၊ ခွေလွထီး ပါလွေ ထွား၊ အုံထာ ခိုးလျားဟးသေးသေး၊ ထွာဟးနဲင်းနောင်။)

ကွပ်နပ်မ “ပိသုဏဝါစာ - အံးစာဝင်မဉ်း ဒါးတင်း”
ကရိုနပ် နီဆရာဗွေစင် တမ်းဖေးနီ ကဗျာနဲင်းယို -

- ဝင်အဝ်းရက်ခါ - အံးစာလွဉ်းမား
- ငါးရဲင်ထဲဟး - ချပ်သားကင်ညာ၊
- သင်ကွတ်လိုပို - သွယိုဆွေငါး
- အံးစာမွိုန်း - မဉ်းယွိုန်း ကျင်ဟပ်ထွာ ။

ကဗျာယိုတပျုတ် မဉ်းပြန် ငေါင်းရီရီနောင်-

(ဝင်အဝ်းရက်လို့ဝင်နပ်ခါ ဝင်ဖေးနေး ကကိုင်လို့ဝင် မဉ်းအံးစာဝင်မဉ်း၊ ဖြောင်းမဉ်းလွဉ်းမားဟး နဲင်းနပ်နပ် လင်ထဲဟး ငါးရဲင်၊ မဉ်းလင်ခမ်းစာဟး ငါးရဲင်သူနပ် ထာချပ်သား အဲဉ် ထင်းတစီစီ၊ မဉ်းသင်ကွိုတ်ယင်း လိုပိုတဲဝွေယိုနပ် သွပေးဆွေ ငါး၊ ကွပ်နပ်မ အံးစာမွိုန်းဝင်မဉ်း မဉ်းယွိုန်းထိုနပ် ထွာအကျင် ဟပ်) ပြန်ဟးနဲင်းနပ်။

“တပဲ့သီးဖုံဟွေး - တပဲ့သီး ဖေးနေးကထွာ လိုအကျင် ဟပ်၊ ဖေးနေးကထွာလိုယံ ပငါပရာနပ် အံးစာမွိုန်း ဝင်မဉ်းနောင်”

“မွေးဒျား မွေးအော်”

(၄၂)

ဒုစရဲကပ်ပါးခီ လိတ်စောင်း

“ယိုတလဲင်းတဲ့ အခိန်းလးလဲင်းသွ။ အံ့ပဆားခွိုန်းက
မင်္ဂလာဒုရား တပဲ့ဖိုး”

“မင်္ဂလာဒုရား ဆရာမွေးသြ”

x x x x x x x

အခန်း (၆)

လိုနီသွင်းသီးခုံနပ် ပါးကမည်း မောင်းလွင်တွမ်း မောင်း
သွင်းနပ် တဖူးဝေးလို့ဝင်၊ (မောင်းလွင်နပ်၊ ခိန်းထင်းကျောင်းတဲ့
လယ်လွင်၊ မွိုင်းဒုရားထာ၊ မွိုင်းငေါင်းအွင်းချာ ဖါငင်းအွင်းပြား၊ ဆရာ
ငေါင်းဝန်းထို၊ ရှိဟးလို၊ မွိုက်တန်၊ ထီးမွိုင်းတဲ့ ခွန်းဆာ၊ ထီးဟတဲ့
ခွန်းဒုရား၊ ထီးဆရာတဲ့ ခွန်းကဲန်း၊ သွပေးထင်းက ဒေါ့ခရာအဲန်
ထင်းဒွမ်၊ မဲန်ဂိုဝင်၊ နိုင်းမိုင်းတဲ့ ရှိဒုရား၊ မဲန်ခွန်းဝင်၊ နိုင်းမိုင်းတဲ့ ခွန်းဒုရား၊
ခွန်းဆွမ်းဒါဝင်၊ ကွပ်နပ်မ၊ မောင်းလွင်နပ်၊ သွပေးဆော့ခြာတန်၊
ဝင်၊ လွှာထီးမွေးစွဉ်း ဝွေ။)

(အဖူးမောင်းသွင်းနပ်တဲ့ လိန်းမားနား၊ လယ်လွင်ဒါးတင်း
ထာ၊ ခိန်းထင်းကျောင်း ခိန်းသွဉ်လိတ်တဲ့ ပါသေးသေးဒုရား၊ မွိုင်းဖါ
ငေါင်းတဲ့နား၊ ဆရာငေါင်းတဲ့နေး၊ ထီးမွိုင်းဟတဲ့ အံ့သွင်းရိုးသေး
ဒုရား၊ ထီးသွပေး ခွပေးတဲ့ရက်၊ ခွဲမိုင်းကိုတဲ့ စွေ့တက်သေးသေး၊
ရှိုတင်းတငါဒါးတင်းဝင်၊ ခွန်းတင်းတငါဒါးတင်းဝင်၊ လိုသွင်းတန်၊
လိုပရီးပရာတန်ဒုရား၊ ပေးတန်ပြားဆား ကားကအဝ်း ရက်မွေးစွဉ်း
ဝွေ။)

ဟန်းသနီယို နီလွေမာသိုကျောင်း၊ လောတဆွိုင်းနပ်၊
မောင်းလွင်းတွမ်း မောင်းသွင်းနပ်၊ ထိုမ်းညီ၊လို့ဝင်၊ လောတဆွိုင်း
ချင်း၊ မောင်းလွင်းနပ်၊ ဝါးကျားမွေးစွဉ်းလေား၊ ဖိုးအပ်းလေားသွ။
တဲ့ အပ်းတွယ်းတိက်၊တိက်၊ဖိုး၊ အဖူးမောင်းသွင်းရိုး “ဝါးယွယွငါ”
တဲ့ တနားတမ်း၊ ခွန်းထင်းအဖူး။

လေားလင်၊ကောင် ဖိုးအပ်းလေားသွ။တဲ့ တွယ်းတိက်၊
တိက်၊ဖိုးတင် ဖိုးတဲ့ မာစွဉ်းအသ၊ တခွပ်တဇီးတငါတောစွဉ်းထာ၊
တွေ့၊ လောမောက်တောစွဉ်းချား၊ ငွေသီးတဖူးဝေးတဲ့ ထဲစွဉ်း
လော၊ ကားကားနဲ့ တောအပ်းလွေတွင်း၊ လောခြင်လွှမ်းတွေ့၊
မောင်းလွင်းနပ်၊ လောတောင်ဟးအကီးတဲ့ အဆွတ်၊ထို့တမ်း၊ ကွယ်း
တွေ့၊ အဆာတပ်ပသာတန်၊ အဖြောင်းလင်၊တမောက်၊ဟံးတင်
အတငါ အော့ထိုစွဉ်းနီဗီး၊ မောင်းသွင်းနပ်၊တဲ့ စူလောင်၊ခင်းလောင်၊
ကင်ပသာနေးလွှမ်း။

နီလို့၊စွိုးကတိန်းလွေထီး မောင်းသွင်းသီး ထဲ့လောတင်
ခွေလေား နာလေား ပငါပရာ၊ ကွယ်းတွေ့၊ လေားလွေထေ့ချား
မောင်းသွင်းလွှမ်း၊ မောင်းလွင်းထျ၊နပ်၊ ပါမဲ့င်၊တဲ့ တလေားထေ့
တမ်း၊ မောင်းသွင်းသီးလောနပ်၊ နီဖျင်ဟပ်ထွ။တွေ့၊ ထွန်းဖေတွမ်း
မောင်းသေစ် ဝါးသင်၊ချာ၊ ဒင်းသင်၊ပါ မောင်းသွင်း၊ ကထင်းထီး
ဝင်၊ဒင်းသင်၊ မောင်းသွင်းတင် မောင်းလွင်းရိုး “ဒင်းသင်၊ပါခွေနယ်၊
ဒင်းသင်၊ပါ ခွေယို” ရိုးသွ။နင်းနပ်၊တဲ့ ငွေသီးတဒင်းတမ်း၊ အမဲ့ငါ
ပေးမွေးစွဉ်းထာ၊ တွိုးသင်၊လမ်းတွေ့၊ သင်၊ဒေါ့နယ်အာ၊ မဉ်း

ကွပ် အဖါနက်၊ တလွေ့ဒင်းတင်း၊ အမွိုးနက်၊ ငွိုးငါးနေ့စွဉ်းထား၊ ထွဉ်းအဝါ၊ လွေ့ဒင်းနက်မ၊ မောင်းလွင်၊ ဗသဲင်းယင်းလမ်း၊ တွိုးသဲင်းလမ်းတဲ့ ပါးတလွဉ်လယ်တင်း၊ တွိုးမောင်းသွင်းနက်၊ ပါးလွဉ်လယ်တစွါထွါတစွါ၊ တဖြာထွါတဖြာစွဉ်းချား၊ အီလွဉ်ပါထားအံးဖုံးတင် မောင်းသွင်း အံးလဲင်းတလို့ဒွါမ်၊ တွိုးမောင်းလွင်နက်၊ မဲန်အံးတဲ့ တအံးဟားတင်းနဲင်းဝင်း။

မောင်းလွင်နက်၊ ခံးစားဟားချား အထားဆာတဖဲ့၊ ဝင်းသမ်းလွဉ်လယ်တင်း တဖဲ့၊ ထီးချားဝင်းလွဉ်လယ်အဖူး၊ ထီးချားဝင်းလွဉ်ဖေး အဖူးထားအံးတဖဲ့၊ ယူးလားချာချား ဝင်းအွဉ်းပြားသေးဝွေတခြာကိုတဖဲ့တင် အသားပေးငါး မရေးမရာတွေ့၊ အဒွါတ်၊ တွေ့ဟားစွဉ်း အမဲ့ထီ။

(ပေါးလိုခွန်းဆာဒါးဝင်း၊ ပေါးလိုရိုးဆွမ်းဒါးဝင်း၊ ပေါးလိုရိုးတင်ီးတင်ါဒါးဝင်း၊ ပေါးလိုဒေါ့၊ ငေါင်းကျမ်းထံးနက်တဲ ဝင်းလွေ့ထီးရောင်၊ ဝင်းလွေ့ထွားရောင်၊ ဝင်းတထွားတင်း၊ ဝင်းတမားသွေတင်း၊ သွေခွခြား မဲ့ငါပေး၊ ခိုးလျား ယပ်၊ သေးသေးဟား) ကရိုးနက်၊ ယိုတလဲင်းတဲတဲ့ မောင်းလွင်တဖြာ၊ အတွက်တာ၊ တသားရနွါမ်နားလဲန်း၊ လိန်ဟမ်းပေါင်း ဆိုမ်နေထဲင်း မတောင်း။

+ + + + + + + + + +

မောင်းလွင်၊ + မောင်းသွင်းသီးတဲ့ ဟပ်လဲန်း၊ ဟန်းနီယိုဆရာဗွောင်ချာသွါကျောင်း၊ ဟော - ဟန်းနီယို မောင်းလွင်၊

ဖျော်ရီးရီးဝင်း။

“နာ၊ကီးနောင်၊ ဟပ်လဲန်းနဲ့ မောင်းလွင်း”

“ဟပ်လဲန်းသွ။ ဆရာ၊ ဟောင်လဲန်းသွ။အော်”

ဟော-ဟန်းနီယို မောင်းလွင်း၊ သေ“အော်”တခါးခါးဒါး
သွ။ဆရာ၊ နီဆရာတဲ့ ကထင်းထီး မောင်းလွင်း၊ အခေးနေပြင်၊
လဲင်းထို၊ ကထင်းဟွါန် မောင်းလွင်း၊ငေါင်း ပနဲန်းထို၊ နဲင်းယိုတင်
ငပယွမ်းစွဉ်းချာထား။

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး - ဆရာကအီးသွဉ်ဖေး ဟန်းနီယိုနပ်၊
ဒုစရဲက် အမဲ့သွ။

“ဖရသဝါစာ - ခွန်းဒေါ၊ ငေါင်းကျံ၊ထံ၊”ခရား။

ဖရသ - ကရို၊နပ်၊ ကျံ၊ထံ၊နဲင်းရွာ၊သို၊ ကျံ၊ထံ၊
ခတ်၊နား၊

ဝါစာ - ကရို၊နောင်၊ ငေါင်း။

ဖရသဝါစာ - ကရို၊နပ်၊ ဒေါ၊ငေါင်းကျံ၊ထံ၊ နဲင်း
ရွာ၊သို၊ ခွန်းငေါင်းကျံ၊ထံ၊ နဲင်းရွာ၊သို၊ ဒေါ၊ငေါင်းခတ်၊နား
ဝင်း၊ ခွန်းလျားဝင်း၊ ရို၊ဆွပ်၊ဝင်း၊ အမိပ္ပယ်ရို၊နဲင်းနပ်၊သွ။

ငေါင်းကျံ၊ထံ၊နပ်၊ လို၊တွမ်းရို၊မွှိုန်း တိရတ္တန်း ‘ ဖိုးပနား၊
သေ , ဆင် , ထိုး , ညော်း ’ မဉ်းတဲ့ တကျွက်တင်း။

ကွပ်နပ်၊မ၊ စားနားချာသွာ နီနမ်းနဲင်းယို-

(ဝင်းမဉ်းခွန်းကဲန်းနီတဲ့ ဆော့၊နီနား၊ ဝင်းမဉ်းဒေါ၊လျားနီတဲ့
ဆာနီသ၊၊ နဲင်းနောင်၊နေနေ နီမဉ်းခွန်းကဲန်းဝင်းတဲ့ ဆော့၊ဝင်းနား၊

နီမဉ်ဒေါ့လျားဝင်တဲ့ ဆာဝင်သ၊ ကွပ်နပ်မ၊ ခွန်းဆာ
မွှိုန်းဝင်၊ ဒေါ့လျားမွှိုန်းဝင်၊ ရှိုကဲန်းမွှိုန်းဝင်၊ လိုကခွန်းဆာဒါးဝင်၊
လိုကဒေါ့လျားဒါးဝင်၊ လိုကရှိုကဲန်းဒါးဝင်နပ်၊ ဘဝယိုခါတဲ့
ကွပ်စွဉ်း မာသျှက်ဝင်နား၊ မာလျားဝင်သတင် ဝင်တရက်တမ်း၊
ဝင်တကူးညီး စွဲကိုတမ်း။)

(ခန္ဓာကုင်လီ မဉ်းသီသူတဲ့ လင်ထဲဟးငါးရဲင်၊ ယဟန်း
တဲ့လွေ့ထွာဟး ပိတ္တာ၊ မဉ်းလွေ့ထွာ ပိတ္တာသူတဲ့ ကွပ်စွဉ်း
ငေါင်းကျံထံပေး အတွက်တင် လွေ့အံးဟး အဝွေ့အဝက်၊ ခွဉ်း
တန်ခွဉ်းပေး၊ သွီးဝွေ့ရွတ်ခက်၊ စတင်နိုင်းနပ်ဖုံးသွ။ ခွမ်လာ
ကွဉ်ကဟးတမ်း၊ ဒဲန်တဲ့ အံးဟးတမ်း၊ ထီတဲ့ အွဟးတောင်း၊
ဒုက္ခမွေးစွဉ်းထာ။)

(တို့တနီခါ မဉ်းသင်ထွာလိုတဲ့ ဝင်တရက်တမ်း၊ ငေါင်း
တလေ့တမ်း၊ သွပေးအဲန်ထမ်း၊ ဒေါ့ထာတဲ့ တန္တီးတမ်း ဝင်နား၊
အံ့ထာရိုးလျားဟးသေးသေး၊ တန်ပေးဖြားဆား လွေ့ထွား လွေ့ထီး
ထွာဟးနိုင်းနောင်။)

ကွပ်နပ်မ “ဖရသဝါးစား ငေါင်းကျံထံ နိုင်းရွာသိုယို
မူးခိုပေးတန် ယံဖေးကတွမ်းဒေါ့မွှိုန်း၊ ယံဖေးကတွမ်း ခွန်းမွှိုန်း” တင်
ဗွေစင်တမ်းဖေးနီ ကဗျာနိုင်းယို -

- **စွန်းဓေါ့ကျံထံ** - **တရံလွဉ်မား**
- ငါးရဲင်ထဲဟး** - **ချမ်သားကင်ညာ**
- သင်ကျိတ်လိုပို** - **ဝွေယိုကျံငါး**
- ဓေါ့ကျံမွှိုန်း** - **မဉ်းယွန်း ကျင်ဟပ်ထွာ ။**

ကဗျာယိတပျုတ် မဉ်းပြန်၊ ငေါင်းရီ၊ရီ၊နောင် -

(မဉ်းခွန်းဝင်း၊ မဉ်းဒေါဝင်း၊ တွမ်းငေါင်းကျဲထံ၊ ရီ၊တရံ၊ တရိမ်၊ ရီ၊တဦးတငါဝင်း၊ ပြောင်းမဉ်းလွဉ်၊ မဉ်းခွန်းမဉ်းဒေါ၊ မဉ်းရီ၊ မားဝင်း၊ နှင်းနှင်းနှင်း၊ လင်းထဲဟးငါးရဲ၊ မဉ်းလင်းထဲငါးရဲ၊ မဉ်းလင်း၊ ခံး ငါးရဲ၊ သူ၊ နှင်း၊ ထာ၊ ချမ်းသာ၊ အန်ထဝ်းတစိ၊ မဉ်းသဲင်၊ ကွိုတ် ယင်း လို၊ ပိုတွဲ၊ ဝွေ၊ ယိုနှင်း၊ ငေါင်းကျဲထံ၊ ငါး (ထွာလို၊ ကျဲထံ၊ တန်)၊ ကွပ်နှင်းမ၊ ခွန်းမျှန်းဒေါ၊ မျှန်း ငင်းကျဲထံ၊ မဉ်းယျုန်းထို၊ နှင်း၊ ထွာ လို၊ အကျင်၊ ဟင်) ပြန်ဟးနှင်းနှင်း။

“တပဲ့သီးဖုံး ဖေးကထွာ လို၊ အကျင်၊ ဟောင် ပငါပရာ၊ ဖေးနေးကထွာလို၊ ယံ ပငါပရာ၊ နှင်း၊ ခွန်းဆာမွှိန်းဝင်း၊ ဒေါ၊ လျား မွှိန်းဝင်း၊ ရီ၊ ကဲန်းမွှိန်းဝင်း၊ နော”

“မွေးဒျား ပွေးအော်”

“ယိုတလဲင်းတွဲ အခိန်းလ၊ လဲန်းတင် အုံပဆားမွှိန်းက၊ မင်္ဂလာဒျား တပဲ့ဖုံး”

“မင်္ဂလာဒျား ဆရာပွေးအော်”

တောင်၊ သေ -

ဗျိုးဟသီး ကခွန်းပို၊ ဆရာသီးယို ကခွန်းဒါး တပဲ့ဖုံး နောင်၊ နေးတွမ်းမေတ္တာ၊ စေးတနားတင် သွဉ်သင်ဆွဲ၊ မ၊ ဒျား၊ ငေါင်းကျဲကီလဲ သ၊ စေးတနား ကျဲတဝ်းတင် “ဗရသဝါစာ” ထွာတဝ်း။

+ + + + + + + + + +

အခန်း (၇)

နီထင်းကျောင်း၊ ဟန်းနီယို ဟမ်းပေါင်းစောင်း၊ ဆရာလှ၊
ဖျော်တင်းခွိုန်းတင် အသေခံ'တွမ်း အနော်'နောင်၊ အံးသွမ်းလို့ဝင်၊
တော့၊ တယျိုမွေးစွဉ်းထား။

အသေခံရီ - “နာမဲ့ခင်းစွဉ်း တဖြို့တို”

အနော်သွမ်းချာ - “နာနေးဖူအို ခင်းစွဉ်းထုတ်”

အမျာ့င - “ဟား ဟား ဟား ဟား”

အသေခံရီ - “နာကတူး ခင်းစွဉ်း ဟန်းနွန်းသီး”

အနော်ဒေါ့ချာ - “နာတဝီး ခင်းစွဉ်းမီးဆုံ”

အမျာ့င - “ဟား ဟား ဟား ဟား”

အသေခံရီ - “နာဖြောင်း ခင်းစွဉ်း ဝါးပေးယာ”

အနော်ရီချာ - “နာတငါ ခင်းစွဉ်း တောင်မြို့”

အမျာ့င - “ဟား ဟား ဟား ဟား”

ဝွေးသီအံးသွမ်းလို့ဝင်တွင်၊ ခင်းနောင်ထွဲတင် အံးခေး
တောလို့ဝင်ခင်းယို -

အသေခံရီ - “နီဗာလုတ်ဖိုင်၊ တန်မွေးစွဉ်းထား၊ အ
ဒွိုင်းအဆွာနပ်၊ အံးစွဉ်း တဆီနီသောင်ခြင်းခြင်း၊ ကွပ်နပ်မ၊
နီဗာလုတ်ဖိုင်၊ တန်မွေးစွဉ်းထား၊ ကယ်လဲန်းပါ၊ သွေပေးသီး မဉ်း
ယျမ်းတဲ့ တဗုဂူဟိုင်း”

“ဗြပ်ဗြပ် ဗြပ်ဗြပ်”

အဝံးနဝံးတော့၊ အနော်ဖုတ်သော့တော တလီ၊ချား
နင်းယို -

“နီဖါဝါးမွူး ခ၊တမွူးတန်နဝံ၊ တန်မွေးစွဉ်းထာ၊ ကီလ
အဝံးစွဉ်း သောင်သွတ်ဆီ၊ ကွပ်နဝံ၊မ၊ နီဖါဝါးမွူးနဝံ၊ တန်မွေးစွဉ်း
ထာ၊ ကယံလဲန်းပါ၊ သွ၊ပေးသီး မဉ်းယွမ်းလဲ့ ထောက်ခံအနေး
တဗ၊ဖေးရူဟိုင်း”

“ဗြပ်ဗြပ် ဗြပ်ဗြပ်”

အဝံးနဝံ၊ထွ၊တော့၊ အ ‘ခေတ်’ ဖုတ်သော့တောနင်းယို -

“နီဖါမောက်ကြင်၊မွူးနဝံ၊ တန်မွေးစွဉ်းထာ၊ ကီလအဝံး
စွဉ်း အသောင်ကွတ်ဆီ၊ ကွပ်နဝံ၊မ၊ နီဖါမောက်ကြင်၊မွူးနောင်၊
တန်မွေးစွဉ်းထာ၊ ကယံလဲန်းပါ၊ သွ၊ရက်သီးမဉ်းယွမ်းတဲ့ ထောက်
ခံအနေး တဗ၊ဖေးရူဟိုင်း”

“ဗြပ်ဗြပ် ဗြပ်ဗြပ်”

နီအဝံးတဗ၊ရူတွင်၊ ဆရာပေါက်လွဉ်စော့စွဉ်းချား၊ ဟိုန်
လ၊ ဝွေသီး ဖုတ်၊တလီ၊ချား။

“ယိုသေပ် သီဖါလုတ်ဖိုင်တနဝံ၊ အီးလွေ၊ထူး အွိုးမိုင်၊
ကို”

“ခွ အနော်သီးဖါ ဝါးမွူးနောင်အော်”

“ဝါး ဟား ဟား ဟား”

(၅၀)

ဒုစရဲက်ပါ့ခီ လိတ်စောင်း

“မွေးသွ။ အီလွေကင်းမဲ့င်ကို”

“လွေကင်း အခေတ်သီးပါ မောက်ကြင်မွူးနုင်အော်”

“ဝါး ဟား ဟား ဟား”

နီဆရာတဲ ငပယျမ်းစွဉ်းဒျားထာ။

“တပဲ့သီးဖိုးဟွေး -

ဟန်းနီ၊ ဆရာ၊ ကအီးသွဉ်ဖေးယိုနုင်၊ ဒုစရဲက်အမဲ့င်နွတ်။

ပေါးမာထာမာဟင်နုင်၊ ထွိုးမွိုးနီးအခိန်း၊ မာမွိုင်မွိုင်။

ပေါးမာထာမာကုင်နုင်၊ မာသွော့ယွယွ။

“သမ္မပ္ပလာပ = ဒေါ့ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့ခရာ”။

(သမ္မ - ကရိုးနုင်၊ ငေါင်းယားကုင်ချမ်းသာ၊ ငေါင်းယား
ကုင် စီပွာ)။

(ပလာပ - ကရိုးနုင်၊ ဒေါ့ငေါင်း)။

(ကွပ်နုင်မ၊ “သမ္မပ္ပလာပ” ကရိုးနောင်၊ ဒေါ့ဖြောင်းငေါင်း
ယားကုင်ချမ်းသာ၊ ဒေါ့ဖြောင်းငေါင်း ယားကုင်စီပွါ၊ ဒေါ့ဖြောင်း
ငေါင်း တလ၊အီတောင်း မင်ဖိုလ်းနီဗွာန်း၊ ဒေါ့ငေါင်း ခွဉ်းဆွေ့
အမိပ္ပယ်းရိုးနုင်နောင်)။

* လောကလိုခမ်းယိုနုင်၊ “အခိန်း”ယိုနောင်၊ အငိုတန်း
လဲန်းဝင်၊ (လိုနုင်၊ အံ့ပွေအခိန်းတဲ အခိန်းနုင်၊ အံ့ပွေတင်းလို)။
ကွပ်နုင်မ၊ ဖုတ်တလီဆျား၊ ဒေါ့ငေါင်းခွဉ်းဆွေ့ဖိုးနုင်၊ အခိန်းလို့
ခြေင်လျှမ်း၊ ထွိုးကလို နဲစ်မာကုသိုလ်းရေ၊ စီပွါရေနုင်၊ တမာ
တင်းတင် တွမ်းကယားကုင် ကုသိုလ်းရေ၊ စီပွါရေနုင်၊ ပီဝင်)။

ခါးလား ကဖုတ်၊တလီ၊ဆုား၊ ခါးလား ကဒေါ့၊ငေါင်းခွဉ်း
ဆော့၊ ခါးလား ကယားအခိန်းနိုင်းနပ်၊နပ်၊ မဉ်းထွာကျောင်းသားတဲ့
(မဉ်းထွာ လိတ်သွဉ်သားတဲ့) မဉ်းကျို၊စာ၊မိုဉ်လိတ်မိုဉ် အီးဒါးအာ
တခွိုင်းမိုဉ်၊ အီးအောင်းယို၊ အခွိုင်းမိုဉ်။

(မဉ်းထွာ ထာ၊လုပ်၊သားတဲ့) မဉ်းကျို၊စာ၊ ခွမ်မာ၊မိုဉ်
ထာ၊လျှပ်၊ဖွဲ၊မိုဉ် အီးထွူယို၊ တကားမိုဉ်၊ အီးလ၊အာ တကားမိုဉ်။

(မဉ်းထွာ ထာ၊ကူ၊ကားသားတဲ့) မဉ်းကျို၊စာ၊မိုဉ် အဖြေ၊
အစာမိုဉ် အီးမျတ်အာ တကားမိုဉ်။ (မဉ်းထွာ အားထွတ်
တရာ၊သားတဲ့) မဉ်းအားထွတ်မိုဉ် တရာ၊အီးထင်း တကားမိုဉ်။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ထာ၊တမွေးတဝ်းတဲ့ ဒေါ့၊နိုင်းအမွေးပွဲ၊ ဒေါ့၊
မွေး ဒေါ့၊ဝက် ဒေါ့၊ပျက် ဒေါ့၊သော်၊ထာ၊ဖုံး၊ ဒေါ့၊ငေါင်းခွဉ်းဆော့၊
ဒေါ့၊ငေါင်း အကျို၊တအဲန်ထင်းဖုံး၊ ဘဝယိုခါ ကောဒေါ့၊သားယင်
ကောနားသားယင် အခိန်းလို့ခြင်ဒျား၊ အကျို၊ထာ၊မိုဉ်တဲ့ အဲန်
ထင်း၊ မဉ်းသီသူ၊တဲ့ လင်၊ထဲဗားငါးရိုဉ်။

(မဉ်းသင်၊ထွာဗားယင်း လို၊ပိုတဲ့ ကောရက်ကောပဲင်၊သား
အဲန်ထင်း၊ ထွာဒျားလို၊ဖို့ဖိုင်တန်၊ ဒေါ့၊ထာ၊တဲ့ ဝင်၊တယျုမ်းတဝ်း၊
ဘွဲ၊အဲန်ထင်း၊ အနုဖေါးအဲန်ထင်း၊ ထွာဗားနိုင်းနပ်။)

နီဆရာ၊ သျှင်၊နယ်နီ နိုင်းနောင်၊။

ဒေါ့၊ခွိုန်းငေါင်းခွဉ်းဆော့၊အကျောင်း ဖေးနေးကတောင်၊တင်
နီဗွေးစင်၊ တမ်းဖေး ကဗျာနိုင်းယို -

(၅၂)

ဒုစရဲက်ပါးဆီ လိတ်စောင်း

- အကျိုးအန်ထမ်း - ဒေါ်ငေါင်းလွင်၊မား
ငါးရဲင်၊ထဲမား - ချမ်၊သားကင်၊ညာ၊
သင်၊ကျိတ်လို၊ပို - ဘွဲ၊ထိုတောင်းငါး
ဒေါ်၊ပျင်းမွှိန်း - မည်းယွန်း ကျင်၊ဟပ်ထွာ ။

ကဗျာယို မည်းပြန်းငေါင်းရို၊ရို၊နောင် -

(အကျိုးအန်ထမ်း ငေါင်းခွင်းဆွေ၊ယို မည်းဒေါ်၊ မည်းလွင်၊
မားနပ်၊ လင်၊ထဲမားငါးရဲင်၊ မည်းလင်၊ထဲငါးရဲင်၊ မည်းလင်၊ခံငါးရဲင်၊
သူ၊နပ်၊ ထာ၊ချမ်၊သား အန်ထမ်းတစ်၊စိ၊ မည်းသင်၊ကျိတ်ချာ လို၊ပို
တဲ့ ဘွဲ၊ကံးတထိုတင်း၊ (ကွပ်နပ်၊မ) ဒေါ်၊ပျင်းမွှိန်းထာ၊ ဒေါ်၊မွှိန်း
ငေါင်းခွင်းဆွေ၊ မည်းယွန်းထို၊နပ်၊ ထွာလို၊အကျင်၊ဟပ်) ပြန်းမား
နင်းနောင်။

“တပဲ့၊သီး ဖေးနေးကထွာလို၊အကျင်၊ဟောပ်၊ ဖေးနေးက
ထွာလို၊ယံနောင်၊ ဒေါ်၊မွှိန်း ငေါင်းခွင်းဆွေ၊နော”

“မွေးဒျား ပွေးအော်”

“ယိုတလဲင်းတဲ့ အခိန်းလို့လဲန်း အုံပဆားခွိန်းက၊ မင်္ဂလာ
ဒျား တပဲ့၊ဖိုး”

“မင်္ဂလာဒျား ဆရာ၊ပွေးအော်”

x x x x x x

အခန်း (၈)

ပါးနီနဲ့ အမည် “ဗွဲ့ယုင့်” အောင်တဖြာ၊ ပါးနောင်နပ်၊ အသက်လသွယ် တဆီသွယ်လဲ့ အနမ်းတပေါက်ပဲ့ပေး၊ နောင်လွမ်း တကာတဝှမ်း ကတူးဟုံးပိုမ်၊ နေ့ဖူးဟွမ်၊ တဝါတကွမ်း ဖြောင်းသမ်း လှိုင်း၊ ဖြောင်းဗီးတယုင်း မဲ့တနွား၊ ယာဖြောင်းမေးသွား ခြူးခြီးခွန်၊ ဒေါ့တို့ငါးမဟိုန် နားဟုံးထွေး နှင်းနောင်ယင်။

ကွယ်တွေ့ ပါးယိုနောင်၊ ကျားသဲင်တခြမ်းမွေးစွဉ်းထား၊ လွေ့ပွယ်၊ လွေ့လံ၊ မူးနံ့ဖေးနေကထွားဝွေတင် ကွီလနေးဝင်၊ အခြိုင်းအမြို၊ ဝင်ဖေးလလယ်ကွီ၊ ခွမ်းလာတမြိုတခြာ၊ စူသွို၊ တောင်၊ နားရီးယ၊ ကတူးပေါက်ခွေးပေး နှင်းနပ်ဖုံးလွမ်း။

“နာ့တွမ်းဗွဲ့ယုင့်ထိန်လိုဝင်၊ မာထားမဲ့င်ဟွဉ်းမောင်း မတ်”

“ပွယ်လိန်လဲန်းထိုသွယ် နီသွံနီတဲ့ ဖေးချာတမ်း ခွေသွဉ်း အခြိုင်းအမြိုနပ်မ၊ ခွေသွဉ်းထိန်ဟေးဝွေ နှင်းနပ်ဆရာ”

“နာ့မွေ့ဖေးချာတမ်း ဝင်အခြိုင်းမြိုအီ ဗွဲ့ယုင့်”

“ခွေကွီလခြင်ဝွေ မွေးတမ်းဆရာ၊ ခူးဖေးဟေးနေ ဝွေ တရားအိန်းနပ် လင်ပဉ်သွံသောင်းထား၊ လို့ဖေးပါ ဖိုးအေးနပ် လစ်နီ”

“ဟား ဟား ဟား ဟား”

“ဖေးလလိုတဲ့ ဖေးကွီနားရီးယ၊ ဖေးဆွကွီ၊ စူသွို၊ တောင်”

“နောင်ဟ နာမော့ သမ်းဆွအီ”

“ပတ်နားရီးယ ဆွစုသွို့တောင် နှင်းယိုနပ်၊ ယောင်ဟံး
တရေမကောင်း ယူးနှင်းနောင်ဆရာ”

“ဟား ဟား ဟား ဟား”

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး- ဆရာကအီးသွဉ်ဖေး ဟန်းနီယိုနပ်၊
ဒုစရဲက် အမိုင်သွမ်၊ ‘အဘိဇ္ဈာ - မဲန်လ၊ဝင်၊တမြို့။

“အဘိဇ္ဈာ”ကရီးနပ်၊ ‘ဝင်၊စေ၊စိန်၊ အမြို့ယို မဉ်းထွာ
ခွေထာနပ်၊ ယံငါးမွေးမွော့ဟွေး’ ယူးနှင်းနပ်၊တင် မဲန်လ၊ရီးရီးလွမ်၊
တကာတမ်း၊ မဲန်လ၊တငါ မဲန်အွဉ်းထွာစွဉ်း နီတမြို့နှင်းနပ်။

ဝင်၊တမြို့၊ ကရီးနပ်၊ - ဝင်၊ကုသိုလ်းကံး တွမ်းဝင်၊ဉာဏ်း
ဝီရိယအောင်းတင် ဝင်၊လ၊လွဉ်၊ ဝင်၊ခြွေဝင်၊ခြား၊ ဝင်၊ချမ်းသာလွဉ်
နှင်းနောင်၊ဒျား။

မဲန်လ၊သင်တခြစ်၊ ဝင်၊တမြို့၊နောင်၊ ထွာထင်းလေးဘ
အကုသိုလ်းကံး၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ မဉ်းသီတဲ့ လင်၊ထွဲဟးငါးရဲင်၊ မဉ်းသင်၊
ကျိတ်ယင်းလို၊ပိုတဲ့ ကလိုတောင်းတအတို့ဉ်၊ တလ၊တမ်း၊ ထွာ
ဟးဒျား လို၊ကေန်၊လို၊ခြော၊ ရန်းသူးတဲ့လွှိုင်းအာ ထွာဟးနှင်းနပ်။

ကွပ်နပ်၊မ၊ မဲန်လ၊ဝင်၊တမြို့၊တဲ့ တထွူထွာတမ်း၊ အကု
သိုလ်းအာထင်းလွမ်၊တင် နေးတွမ်းဉာဏ်းဝီရိယ ကျို၊စာ၊ ချမ်မာ၊
ကုင်းကုင်းထွူတွေ့၊ မဉ်းထိန်၊သိမ်၊ဒါးဒါး၊ မဉ်းသွဲ့၊စိုင်းဒါးဒါးနပ်၊
မဲ့၊စေ၊စိန်၊တမြို့၊ တိုးပွါးလွှိုင်းအာလွေ၊ဟးဒျား”

နီဆရာသျှင်နယ်ဖေး နှင်းနောင်၊ ထွူတွော့ တမ်းဖေးပါ
ကဗျာနှင်းယို -

- **ဝင်၊တခြို့ဖွေး - မဲန်နေးလွဉ်၊မား**
- ငါးရဲင်၊ထဲဗား - ချမ်၊သားကင်၊ညာ၊**
- သင်၊ကျိတ်လို၊ပို - ခြောဖိုအာငါး**
- မဲန်လ၊မွိုန်း - မဉ်းယွိုန်း ကျင်၊ဟပ်ထွာ ။**

ကဗျာယို မဉ်းပြန်းငေါင်းရီ၊ရီ၊နောင်၊ -

(ဝင်၊တခြို့ယို မဲန်လ၊မွေး မဲန်နေးငါ သ၊လောဘ မဉ်းလွဉ်၊
မား နှင်းနောင်၊နပ်၊ လင်၊ထဲဗားငါးရဲင်၊ မဉ်းလင်၊ထဲငါးရဲင်၊သူ၊နပ်၊
ထားချမ်၊သား အဲန်ထပ်၊တစိ၊စိ၊ မဉ်းသင်၊ကျိတ် လို၊ပိုတဲ့ သင်၊
ကေန်၊ခြော ဒုက္ခဗား၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ မဲန်လ၊တငါမွိုန်း ဝင်၊တခြို့၊
မဉ်းယွိုန်းထို၊နပ်၊ ထွာလို၊အကျင်၊ဟပ်) ပြန်းဗားနှင်းနောင်၊။

“တပဲ့၊သီး ဖေးနေးကထွာ လို၊အကျင်၊ဟပ်၊ ဖေးနေး
ကထွာ လို၊ယံနောင်၊ မဲန်လ၊ငါမွိုန်း ဝင်၊တခြို့၊နော့”

“ယိုတလဲင်းတဲ့ အခိန်းလ၊လဲန်း၊ အုံပဆားဒွိုန်းက၊ မင်္ဂ
လာဒျား တပဲ့၊ဖုံး”

“မင်္ဂလာဒျား ဆရာ၊ ပွေးအော်”

x x x x x x

အခန်း (၉)

“ ရှူးအဲင်း မောင်းကိုင် - တဲ့ ” ကရိုးဒါး သတင်ယိုနပ်၊ တလဲင်းချင်၊ စွပ်တိုတားစွဉ်းဒျား နီဒုံကို၊ ရှူးကအဲင်းဝွေ့နောင်၊ အဲင်းထွန်းဖေသီး သွို့ယျ၊ မောင်းကိုင် ခြောင်အင်္ဂါဝင်း၊ ထွန်ဖေ လော့လော့၊ မောင်းကိုင်ရိုး -

“ထွန်းဖေ - ထာသား ချိုင်းလဲန်းခွေ၊ ကယံဆယံဖေ သေ့ ခွေအသက်ယို” ရိုးခန်းနိုင်းနောင်။

ထွန်းဖေတဲ့ သစ်ကသေ ရှူးအဲင်းကျောင်တင် အခင်း လောင်နောင်၊ ဖျိုင်ခါတွမ်း ဝွေ့ငင်းဒိန်စီး၊ အကီးနောင်၊ ဖျိုင်ခါတွမ်း ဝွေ့ကတူးပေါက်၊ ရှူးဖြောင်းခြောင်၊ ခင်းခွိုးခက်နောင်တဲ့ ဝွေ့ဖြိုး တွမ်းနား၊ အသွီးဖုံးနပ်၊ ဝွေ့ဆော့ထန်းထွေ့တွေ့၊ ဝွေ့ရှူးဟံး၊ ခင်း လိန်းမာလနပ်၊ ဝွေ့အွဉ်းလို့စွဉ်းဟံးကို၊ ဝွေ့တပစ်ခါထွေ့တွေ့၊ ထွန်းဖေရိုး -

“မောင်းကိုင် - ခွေလော့သင်ဟဲ့က လိုးဒုံ၊ နားအုံကိုင် က ဗော့ယိုနော၊ အွဉ်းဆွေ့ဆွေ့သားနော သွေ့”

“နားကော့ရှူးနောင်၊ ခွေတသက်လွမ်း ခွေတအွဉ်းဖေင်၊ နွောင်တင်း ထွန်းဖေ၊ လွဉ်ချာဖျိုင်ဖျိုင်နော”

“အို - မဲ့ခွေ လွဉ်ချာဖျိုင်ဖျိုင်ဒျား၊ ခွေအီးလော့သင်နေး ထာ့”

ထွန်းဖေတဲ့ ဝွေ့ကဒေါ့အတိုင်၊ ဝွေ့လော့သင်နေးထာ့၊ ဝွေ့သီးသွို့တွမ်းဒုံနပ်၊ တပေါ့ညာတင်းတင် နွတ်မိနော်လွမ်း၊

ဖျော်သင်၊စွဉ်းခုံ၊ ခွေတဖြောင်း နာတဖြေ၊တင် သတင်၊ယိုနပ်၊
စွစ်၊လွေ၊စွစ်၊လွေ၊စွဉ်း ခုံကို၊ လို၊ဖုံးတဲ့ အဝ်းစွမ်းတန်တင် ငေါင်းတဲ့
ဟွိုန်စွမ်းတန်ဟး။

“မောင်းကိုင် ကလွ၊ထီးနာ၊နပ်၊ ထွန်းဗေ၊ နာ၊စိမ်းသီ
တယ်၊တင်းဝင်၊ဟ”

“လို၊ခွဉ်းဆွေ၊ နှင်းမောင်းကိုင်နပ်၊ သီထို၊ခန်းနပ်၊မ၊ ဟပ်”

“ရှူးတကိုင်၊ မွေးတင်းယင်၊ ပေါးရှူးတကိုင်၊ မွေးတင်း
မဲ့၊မောင်းကိုင် သီထို၊တင်း”

“လွေ - နီလွေ၊ထွားစံ၊နယ်၊ အသီလဲန်းမဉ်းဟ”

“အမါစသီလွှမ်း၊ အပို အီးသီဖျင်သွူကွေး”

ခွေဒေါ၊တမျို၊ နာ၊ရို၊တစွိုး နှင်းနောင်၊။

အော် - ပေါးလို၊မာ၊ ဒုစရဲက်၊ ပေါးလို၊အကျင်၊ တဟပ်
တင်း၊ ပေါးလို၊တဟပ်တင်းနပ်၊ ဝင်၊လွေ၊ထီး ဝင်၊ဆော့၊မဲ့၊ မော့၊သွူ
ထာ၊ဒုက္ခတဲ့ ဝင်၊တသ၊ညင်၊တင်း၊ ဝင်၊မဲန်အွဉ်းသီထင်းဒျား။

မောင်းကိုင်နပ်၊ ခွန်ထွန်းဗေ၊ ခွန်စိန်ထွန်း၊ ခွန်ကျော်တွမ်း
ဆရာ၊ခွန်ထွန်းသီး ဒင်းပသာဗေး၊ ထံးသင်၊ဗေး တသီးယွဲ၊တင်
အုံဟးယင်း လို၊ခမ်း။

ဂွေ၊ယူးယူးချာ ဂွေ၊နမ်းနောင်၊ ဂွေ၊ဟွိုန်မားမွေးစွဉ်းထာ၊
ကွပ်ထာ၊မိုင်၊နဲတင် တွိုးအကေပ်၊ခွယ်၊ အလောင်းအလင်၊ဖုံးနောင်၊
ထွန်းဗေ စိန်ထွန်း အကျော်သီး ထူးရေ၊ကေပ်၊ဗေးတင် တလဲင်းလဲင်း
လ၊အာတန်။

(၅၈)

ဒုစရဲက်ပါးခေါ် လိတ်စောင်း

ကထင်းတို့၊ ဝွေသီးဟ ထင်းတသီးယွှန်းနောင်၊ ဝွေသီး
ကော်၊ ဖေးတင်းတင် ပါတသော့တင်း တစိစိ၊ ကလိုဒါးသွီး၊
ကလိုဒါး တသီးဖုံးနပ် တလတင်းနောင်မ၊ ဝွေသီးဟ သီထိုဟား။

ကွပ်ထွန်းဖေ စိန်ထွန်းသီး တထူးရေတင်းနပ်မ၊ ဝွေသီး
ပါ သီထိုဟား ဝွေယူးစွဉ်းဒျား နှင်းနောင်၊ ကွပ်နောင်မ၊ ထွန်းဖေ
စိန်ထွန်း အကျော် ဝွေသီးဝင်းသွံယိုနောင်၊ ဝွေကျုံးမာသီထိုလို့၊
ဖိုင်းရီးအဖြာမဲ့င်တဲ့ မာသီ ဝွေကျုံးတွေနှင်းနပ်တင် အနီနပ်၊
ထွန်းဖေ လွေရဲစောင်းဗွူ တဖြာဒျားတွေ့ မောင်းကိုင် ကျမ်းမာသီ
ထွန်းဖေ၊ အင်းထာပုံကို စင်အီးလွေလွမ်းလွမ်း၊ ရှေးအင်းစော့ခန်း
ဒျား ဝွေနှင်းနောင်။

ရှေးကအင်းဝွေယိုနောင်၊ ထွန်းဖေ မဉ်းတပျူစုရီးတင်းတဲတဲ့
ဝွေသီဟားဒျားရင်။

တို့ဝွေနောင်၊ ကျမ်းသီဝင်၊ တို့ဝင်နောင်၊ မာမွန်ဝွေ၊
ကွပ်နောင်မ၊ ဝွေဟပ်နဲ့ ဝင်ဟောင်နဲ့ ကရိုနပ်၊ ဝွေဟောင်သေစင်း
ငါးလဲန်းသွ။

သေစင်းလဲန်းနဲ့ သေစင်းတောင်းခွိုန်းနဲ့ ကရိုနောင် -

+ + + + + + + +

မောင်းကိုင် အောင်းတသီးယွှန်းလင်းလဲန်းသွ။ ဟန်းနီယို
ဝွေဖျော်ရီးစွဉ်းဒျားဝင်၊ နီကျောင်ကို မူးခို ဖျော်စွမ်းလဲန်းတင်တွေ့၊
‘မောင်းကိုင်’ ထိုင်းဒေါတောင်ပြန်းနှင်းယို -

“ဆရာတွမ်း သွ၊ပေးသီးဖုံးဗွေးသြ - ခွေယိုနပ်၊ တယ်း
အိုးပေးခါကာ၊ ကွပ်မိုက်ငါ၊ ကိုင်ငါးတင် မည်၊လင်၊တွင်းစွဉ်း မောင်း
ကိုင်၊ ဝင်၊လင်၊ဟဲ့၊စွဉ်း ‘မောင်းကိုင်’ နှင်းယိုသွ။”

ရှူးကတိန်းအဲင်း၊ ခွေသွဉ်းနောင်၊ ခွေသ၊ဝ၊မွေးစွဉ်းထာ၊
ခွေတဲတဲ သီဗားသွ။ထာ၊ဒျားရင်၊ တိန်းယူးလ၊နှင်းနောင်၊တွေ့၊
ငမ်းမွေးစွဉ်းထာ၊သီ၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ခြောင်စွဉ်းဒျားငေါင်း၊ လော၊ဟဲ့၊
စွဉ်းဒျား ထွန်းဗေ၊ ထွန်းဗေ မဉ်းတပျူစုတင်းခွေ၊ ဝွေ၊မဉ်းတကယ်း
ဆယ်းတင်းခွေနပ်၊ ခွေသီထို၊လဲန်းသွ။

‘ဒုစရဲက် အကျင်၊တဟပ်တင်း’ ကရို၊နပ်၊ တဟပ်တင်း
မွေးစွဉ်းဒျား၊ ခွေစသေနားစဲင်း ယိုတလဲင်း၊ ပေါ၊မာ၊ ဒုစရဲက်နပ်၊
မော့ထာ၊ချမ်၊သားနဲ့ မော့ထာ၊ဒုကွနဲ့ ကရို၊နပ်၊ ထွားဗော့ခွေယို၊
ကွပ်နပ်၊မ၊ သွ၊ပေးသီးဖုံး ကိုင်မိုက်နှင်းခွေသွဉ်း၊ တွမ်းမိုက်မိုက်
ထာ၊ နှင်းခွေသွဉ်းယိုသြ။

ခွေသွဉ်း မဉ်းတမာ၊တင်း ဒုစရဲက်၊ ခွေသွဉ်းကျင်၊မဉ်း
ဟပ်နပ်၊ ဝင်၊ကောရက်သားတဲ အာဒျား၊ နီဗာတဲ အမျို၊သီဗား
တမွေးတင်း၊ ခွေတဲ ရှူးအမျို၊အီးအဲင်း တမွေးတင်း၊ ကထွာဗား
နှင်းယိုနပ်၊ ခွေဒုစရဲက်ဖုံးဒျား၊ ခွေအမားလွဉ်းလွဉ်း။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ခွေကပဲစံမားဗား သွ၊ပေးသီး ထွန်းဗေ စိန်ထွန်း
အကျော်သီးနောင်၊ ခွေတောင်၊ပြန်းချာလို့လို့ဒျား၊ အွဉ်းစွ၊ခွင်၊မင်း
ခွေနော သွ၊ပေးသီးဖုံးသြ။

“မြပ် မြပ် မြပ် မြပ်”

(၆၀)

ဒုစရဲက်ပါ့ခဏီ လိတ်စောင်း

နပ်၊ထွူတော့၊ အသေခံရီ၊ -

“နာတောင်ပြန်းချား အခိုလွှမ်းနဲ့ မောင်းကိုင်၊ အိဉ်-
ထာမဲ့၊မူးပေးနပ်၊တဲ့ တောင်ပြန်းပါတမ်းနဲ့”

အသေခံရီ၊နဲ့နောင်၊တင် မောင်းကိုင်ရီ၊ -

“ခွေကပဲစ်မားဟား ဖူးမူး၊ အိဉ် - မွေးတမ်း၊ အိဉ်ထာမဲ့၊
ဗာစီနပ်၊တဲ့ ခွေတောင်ပြန်းချားနာ၊ ဗာစီ”

“မြပ် မြပ် မြပ် မြပ်”

“နာတပဲစ်မားဟားတမ်းခွေ တလဲင်းလဲင်း မောင်းကိုင်”

“ဟား ဟား ဟား ဟား”

“နာယူးယော့မွှိုနီးထာ၊ဗာစီ၊ ခွေကဝင်၊မူးမား နာနပ်၊
ချား”

“အင်းစွဉ်း ဝင်၊မူးမားတန်နပ်၊၊ ရှိမားဒေါ့မား ရှိနဲ့
နပ်၊မွှို”

“အွူ - ခွေကရှိမား ဒေါ့မားဟားနာနပ်၊ နာသဘော့တူး
ချား မတပ်၊ အိဉ် - မွေးတမ်း၊ နာအိဉ်ထာမဲ့၊ -၊ နာအွဉ်း
စွေခွင်ချား တော်”

“သဘော့တူးချား ရှိနဲ့နပ်၊မွှို ဗာစီ”

“ရှိတမ်း၊ ထွဉ်းနာဖူးမူးရှိ၊မွှို”

“ခွေဖူးမူးနပ်၊ ဗာစီသွူနယ်၊ သဘော့တူးချား ရှိနဲ့နပ်၊
ဟဲ့င်း”

“အသေခံတန်မ၊ လွှထီးနား”

“လွှာထီးမဲန်ထွား၊ မွားမဲန်လှာနော်”

“ဟာ ဟား ဟား ဟား”

+ + + + +

“တပဲ့သီးဖုံးဟွေး - ဆရာကအီးသွဉ်ဖေး တပဲ့သီး ဟန်းနီယိုနပ်၊ ဒုစရဲက်အမိုင်ကွတ်၊ “**ဗျာပါဒ** - ကျမ်းတကိုင်ဝင်၊ ခရား”။

ဗျာပါဒ - ကရိုးနပ်၊ ဝင်၊စီ၊ပျါချမ်းသာ၊ ဖေးနေးကကိုင် ထို၊တင် ကျမ်းဖေးနေး ဝင်၊ကကိုင်ထို၊ ဖေးနေးကသီထို၊။

ဝင်၊မဉ်းကျမ်းပွိုင်နီ နှင်းနပ်၊ပွိုင်၊ နီခမ်းနွောင်၊တဝ်း၊ သ၊ လျားပါ၊ သ၊ဆာပါ၊ ကျမ်းတကိုင်ချာပါ၊သနယ်။

ကွပ်နောင်၊မ၊ စဉ်၊စာ၊ချာသွဉ်ယား၊ စားနားချာသွဉ်နမ်း၊ ဝင်၊စီ၊ပျါချမ်းသာ၊ ဖေးနေးကကိုင်ထို၊ ဝင်၊ဖေးနေး ကသီထို၊ နီမဉ်းကျမ်းဝင်၊ နှင်းနပ်၊တဲ ဝင်၊ခမ်းနွောင်၊တဝ်း၊ ဝင်၊သ၊လျားနီ၊ ဝင်၊သ၊ဆာနီ၊ ဝင်၊ကျမ်းတကိုင်ချာနီ။

ကျမ်းတကိုင်ဝင်၊ နှင်းယိုနောင်၊ ဟးရီးချားအဗွေး ကော ကျမ်းသားလွဉ်းလွဉ်း။

ဥပမာ - မဉ်းကျမ်းသူဝင်၊ တွမ်းဖျိုင်၊မွတ် ဝင်၊နပ်၊ လ၊တဟေ့၊ခွိုန်း၊ ဝွေ့ဂူ အီးတဟေ့၊ရီးလဲဉ်း၊ မဉ်းယိုင်လဲဉ်းပါ၊ တွမ်း မေးခြဲလဲဉ်း ပါနပ်၊ မေးလ၊ခိုးခွိုန်း ဝွေ့နပ်၊မေးလျားရီးလဲဉ်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ပေါးကျမ်း တကိုင်ဝင်၊နပ်၊ ဘဝယိုတဲ မော့ဟးထားဒုက္ခ၊ ဝင်၊ကချိုက်

(၆၂)

ဒုစရဲက်ပါးခီ လိတ်စောင်း

တင်း ဝင်လွှာထီး ဘောရန်းအာ၊ ဘဝငါသူတဲ လင်ထွဲဟင်းရဲင်၊
မဉ်းသဲင်ကျိတ်ဟင်းယင်း လိုပိုတဲ ယောင်ဆင်တဗ္ဗိး လောင်းလွှိး
ဝင်ဗ္ဗိးတန်၊ ဝင်ကဲရဲသဲသွမ်၊ ထွာလိုကျမ်းထမ်၊ ထွာလို
မေတ္တာဆေ၊ ဘွဲတန်တင်း၊ အနုဘောအဲန်ထင်း ထွာဟင်းနဲင်း
နောင်။)

ကျမ်းတကိုင်ဝင်၊ ဒါးတောင်း ကရိုနပ်၊ နီဆရာ၊ တဲမ်းဖေး
ကဗျာနဲင်းယို -

- ဝင်ယဟိုင်လဲင် - ကျမ်းကိုင်လွဉ်မား
- ငါးရဲင်ထွဲဟင်း - ချမ်းသာကင်ညာ၊
- သဲင်ကျိတ်လိုပို - လွှိးယိုဗ္ဗိးငါး
- ကျမ်းကိုင်ဗ္ဗိးနဲင်း - မဉ်းယိုဗ္ဗိးနဲင်း ကျင်ဟပ်ထွာ။

ကဗျာယို မဉ်းပြန်၊ ငေါင်းရဲ၊ရဲ၊နောင်-

(ဝင်စီ၊ပွဲ၊ချမ်းသာ၊ ဝင်သက်ဖေးကကိုင် ဟိုင်လဲင်ထိုတင်
ကျမ်းကိုင် ကျမ်းသီ မဉ်းလွဉ်မားနဲင်းနောင်၊နပ်၊ လင်ထွဲဟင်းရဲင်၊
မဉ်းလင်ထွဲငါးရဲင်၊ မဉ်းလင်ခမ်းငါးရဲင်သူနပ်၊ ထာချမ်းသာ၊
အဲန်ထောင်းတစ်စိ၊ မဉ်းသဲင်ကျိတ်ယင်းလိုပိုတဲ ဝွေလောင်းလွှိး
ယိုနပ်၊ ပွဲဆရာ(စန်းဆရာ) ဟပ်ငါး၊ ကွပ်နပ်မ၊ ကျမ်းကိုင်ဗ္ဗိးနဲင်း
မဉ်းယိုဗ္ဗိးနပ်၊ ထွာလိုအကျင်ဟပ်) ပြန်ဟင်း နဲင်းနပ်သွ။

“တပဲ့သီး စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ဖေးနေးကထွာ လိုအကျင်၊
ဟပ်၊ ဖေးနေးကထွာလိုယိုနပ်၊ ကျမ်းကိုင်ဗ္ဗိးနဲင်းနောင်”

“မွေးဒုား မွေးအော်”

“ယိုတလဲင်းလဲ့ အခိန်းလဲင်း၊ အံ့ပဆားခွိုန်းက မင်္ဂလာ
ဒျာ၊ တပဲ့ဖိုး”

“ မင်္ဂလာဒျာ၊ ဆရာဗွေအော် ”

x x x x x x x

အခန်း (၁၀)

ဟန်းနီယို အခိုနီစွို၊ အမူးနီစွို၊ ထင်းစုလိုဝင်၊ နီကျောင်၊
ငါ၊ အီတွမ်းနမ်း ထမ်းတွမ်းနကဲင်းဖုံး။

အခိုနီစွိုနပ် - သူရိယစန္ဒာစွိုတွမ်း မနုဟားစွို။

အမူးနီစွိုနပ် - ယသောဓရာစွိုတွမ်း ဝိသားခါးစွို။

အစွိုလစ်စွိုလွမ်း ထူးလဲန်းခင်းလမ်း၊ အံ့လဲန်း ပဉ်ရဲန်း
ရဲန်း၊ တစဲန်းတဆီ၊ သူရိယစန္ဒာစွိုနပ်၊ အံ့စုထွေဖဲ၊ (ခနပ်ဖဲ၊)
မဲ့ငါခွယ်ကွဉ်၊ လိုငတ်ဆီ။

နောင်ခေတ်နပ်၊ ယသောဓရာစွို၊ လိုလစ်ဆီကွတ်၊
ဖြာ၊ နောင်ခေတ်နပ်၊ ဝိသားခါးစွို၊ လိုငတ်ဆီ။ နောင်ခေတ်
နောင်၊ မနုဟားစွို၊ လိုလစ်ဆီကွတ်ဖြာ။

အစွိုကတူးသားနပ်၊ ထူးခင်းလမ်း နှဲင်းနပ်ထင်း ထွ
တင် နီဆရာဒေါဖေးနီ ငေါင်းနှဲင်းယို -

“တပဲ့သီးဖိုးဟွေး- သူရိယစန္ဒာစွိုတွမ်း ယသောဓရာစွို၊
နပ်၊ ထင်းသွဲကျောင်တလင်၊ မနုဟားစွိုတွမ်း ဝိသားခါးစွိုနပ်၊
ထင်းသွဲဘုရာတလင်၊ တပဲ့သီးဖိုး အီးမာကြောင်းစင်ဗား ကျောင်

တလင်း ဘုရားတလင်း နှင်းယိုနပ် အကျိုးတန်ငါး၊ သီကလွေသွဲ့၊
ဒါး သီသွို့နပ်၊ သီစူပလင်းမန်၊ သီကလွေဝင်ဒါး သီခြံနပ်၊ သီစူ
ပလင်းပွစ်၊ ယိုနပ်၊ ကုသိုလ်းထင်းဟ အခိုစွဲတဲ့ နှေးတွမ်းသ၊ ဖျူ၊
အမူးစွဲတဲ့ နှေးတွမ်းသ၊ ဟာ ယိုခါဆိုင်တား၊ ယံချမ်းသား ပငါပရာ၊
ကျိုးစား မာလွသွေ့နော”

“မွေးဒျား ပွေးအော်”

“အစွဲကတူးဖုံးနပ်၊ လိုးဒေါ့နှင်းမဲ့တဲ့ ဒေါ့ဟဲ့င်း”

ဆရာရွှင်ဖေးနှင်းနပ်၊ တင် စိန်ထွန်းဒေါ့နှင်းယို -

“သွရက် ရှင်းဖက်သီးဖုံးဟွေး - နီအီးထင်းသွဲ့ကျောင်၊
တလင်းတင် ကျောင်တလင်းကိုနပ်၊ မဉ်းမော့စိန်းစွေ၊ သက်န့်ခပ်၊
သပိတ်ခပ်၊ လိတ်ပိဋကတ်ခပ်ဖုံးနပ်၊ ဖွစ်ရော်၊ မွှန်းထားအီး၊ တွမ်ထူး
ခေါ်ခေါ်တင် ရိုးရိုးသေးသေး လွေအွဉ်းဒင်းဒျား ထာထိုထိုလောင်း
နော”

“မွေးဒျားအော်”

နောင်ထွေတော့၊ ခွန်ကျော် ဒေါ့နှင်းယို -

“သွရက် ရှင်းဖက်သီးဖုံးဟွေး - နီအီးထင်းသွဲ့ ဘုရား
တလင်းတင် ဘုရားတလင်းကို မဉ်းမော့စိန်းစွေ၊ အွတ်ယအွတ်၊
ခေါပ်ဖုံး၊ မော်နမ်းယ မော်နမ်းခေါပ်ဖုံး၊ သက်န့်ယ သက်န့်ခေါပ်ဖုံး
နပ်၊ တွမ်းထူးခေါ်ခေါ်နှေးတင် လွေအွဉ်းဒင်း ရိုးရိုးသေးသေးသွေ့
ထာထိုထိုလောင်းနော”

“မွေးအော်”

နောင်၊ထွေတွော့၊ နင်၊ဗိုလား၊ ဖေါ၊ခင်းယို -

“သွိုန်းဗွာ သ၊ဖျူ၊ သွ၊မူးသီးဖုံးဟွေး - နီစွို၊လစ်၊စွို၊ယို မွူးယာနားရီး တဆီပိုင်တဆင်းခွယ်၊နပ်၊ လွဉ်စုတရောင်တန်ကို၊ အီးသွို၊ဆောင်း ဒဲန်ယာ၊ နီသွဉ်းသီး ‘ယသေားရော့’ စွို၊ယိုနောင်၊ ဗွော့ဖေးဗားဒဲန်၊ အွဉ်းတံ၊ဖေးဗား ဟန်းအိုဝန်းဖုံး စောဖုံး၊ ဝန်း ကျောင်၊နပ်၊ ထူးမွိုန်း အံးသော့၊မွိုန်း၊ တောင်၊နေဟောင်း”
“တောင်၊ဒျားမွေးအော်”

နောင်၊ထွေတွော့၊ နင်၊ခံ၊ဗွာ ဖေါ၊ခင်းယို -

“သွို၊ဆောင်း ဒဲန်ယာမဉ်းထွေ၊နပ်၊ နီ ဝိသားခါးစွို၊’ နပ်၊ အီးပသေဝန်းဖုံး စောဖုံး ဖွိုင်၊ဖုံး၊ ဒဲန်စု၊ဟန်းအိုစု၊ဖုံးနပ်၊ ထောက်၊မွေး မွိုန်း ကျောင်၊တလင်၊၊ ထောက်၊သော့၊မွို၊ကိုတင် လွေ့ထောက်၊ ညာ၊ညာ၊ဒျား ကျောင်၊တလင်၊ထန်းသူ၊၊ သင်္ကန်း၊ယတဲ့နောင်၊ သင်္ကန်း၊ခေါပ်တဲ့နပ်၊ ဒွတ်၊အီစု ဒွတ်၊အီဝန်း အွဉ်းလင်၊အီဖွိုင်၊ လ၊တဝ်း၊ အပဲစ်တန်ငါး၊ လို၊ကျောင်၊စုသွတ်၊ဖုံးနပ်၊တဲ့ ဒွတ်၊အီမွိုန်း နော့”
“မွေးဒျားမွေးအော်”

နောင်၊ထွေတွော့၊ ဖိန်ထွန်းရို၊ -

“လွေ့တရဲန်းဝင်၊နီ ဝင်၊နီဟိုင်း၊ နမ်းဖုံး န၊ကင်းဖုံးနောင်၊ အွဉ်းဒင်းပြင် အပင်စေး၊ ထမ်းလွေ့၊နေ ပငါပရာ၊ဟိုင်း”
ထွားနီလို၊စွို၊ယိုနောင်၊ ခင်းစွဉ်းစွဲးသားလွီးလွီး၊ ကွပ်နပ်၊မ၊

(၆၆)

ဒုစရဲက်ပါးခီ လိတ်စောင်း

သေစ်ပျက်ထားနှင်းယို -

“စေးထွေစေး - စေးထွေစေး - စေး စေး - ထွေ ထွေ”

“ဟား ဟား ဟား ဟား”

+ + + + + + + +

နီမာကုသိုလ်းယို ပျားမွေးစွဉ်းထား၊ ကွပ်တကာလိန်း မား၊ ကွပ်ခိုခိုမူးမူး လွောင်းမူး နှင်းယိုတင် နီဗွေးဗွန် နီဗွေးစင်တဲ့ သုခွကဒွဲ၊ ငပယွမ်းယဲ့စွဉ်းထား“

“ခွေမာအာအာ ကုသိုလ်းတဲ့ ခွေလအာအာဒျား ကု သိုလ်း” အဉ်းသုနှင်းနပ်၊ မာပငါပရာတင် မွူးပင်၊ နီနားရီး ပဲ့င် မိနပ်နီဆီနပ်၊ ထွေလဲန်း။

နီကတိန်းသင်တဲ့ သင်ရဲန်းနေးလို့ဝင်၊ နီမာသင်ပါတွမ်း ငေါင်းတဲက် ပျားမွေးစွဉ်းထား။

“နီလိုအင်းလို့ သီအောင်းလိုနယ်ဟွေး ဟွေး”

“နီလိုအင်းလို့ သီအောင်းလို့နယ်ဟွေး ဟွေး”

မွိုးဟူးဝေးဖုံး ထွားဆွမ်းနီတင် ပယွမ်းတရေရဲ စွဉ်းထား ပငါပရာ။

(မာစွဉ်းအမျိုးမဲ့င်တယပ် မဉ်းမာလွောင်းလွောင်းမူးမူး ပျားပျားသွင်းသွင်းနပ်၊ သုရေပျားသွင်း အောင်းမျင်းဟူးနှင်း ယိုဒျားရင်။)

+ + + + + + + +

သစ်နီကဖျော်သင်ဒု အံတပေါးညတောင်း၊ ဟိုနီဟးစွဉ်း
ငေါင်း အမင်္ဂလာ။

“ထံဗွေ၊ ‘ထွန်ဗယ်’တဲ့၊ အဖြောင်းတကွမ်ထိုစွဉ်းတဲ့”
နီဒုယိုနပ်၊ “မောင်းကိုင်’၊ ‘မောင်းလွင်’၊ ‘ထွန်ဗယ်’” ဝွေသီးဝင်၊
သွံယိုနပ်၊ ဒုစရဲက်သား၊ လိုအကျင်၊ တဟပ်တမ်းဖိုး၊ ကွယ်တော့၊
ယိုခါနပ်၊ မောင်းကိုင် မောင်းလွင်၊ ဝွေသီးဝင်နီနပ်၊ တဲ သံဗွေဂလ၊
တဲင် ဟပ်ထိုလဲနီး။

အောင်းကိုင် ထွန်ဗယ်ယိုနပ်၊ နီကျမ်းဖျင်တဲ့ တလ၊တမ်း၊
မဟာနီနပ်၊ နီတိုင်းပင်း၊ အီးထင်းသွဲကျောင်တလင်၊ ဘုရာ၊
တလင်၊ခရားနပ်၊တဲ့ ဝွေအင်းသေချား၊ ဝွေရိုးချား -

“ထင်းသွဲကျောင်တလင်၊ ဘုရာတလင်နပ်၊ ခရားကဲ
ထားမိုင်၊ အကျိုအဲန်ထပ်၊ လွေလော်တခြာကိုနပ်၊မ၊ မဉ်းလ၊
ထားသောင်ထားသားယားနပ်၊ အံးဗားအီးကွပ်ထား”ဒေါ၊မြိုက်
တောချားထား၊ နိုင်းနပ်။

ကွပ်ဝွေထားမြိုက်၊ ကွပ်ဝွေဒုစရဲက်နပ်၊တင် ဝွေမော့ဗား
ထား၊ ဒုကွဉ်းယို ကရိုနပ်၊ ယိုတလဲင်းတဲတဲ့ ဝွေသေစဲင်းစွဲသွမ
တောင်။

“တပဲ့သီးဖိုးဟွေး - ဆရာကအီးသွဉ်ဖေး ဟန်းနီယိုနပ်၊
ဒုစရဲက် ‘အမိုင်တဆီ’။

“မိတ္တဒိဋ္ဌိ - ထာယူးဗား” ခရား။

(မိတ္တဒိဋ္ဌိ- ကရိုနပ်၊ ‘မာစွဉ်းကုသိုလ်းတဲ့ အကျိုတအဲန်

ထက်၊ မာစွဉ်းကုသိုလ်းတဲ့ အပဲစ်တအဲန်ထက်၊ ထာယူမားနင်း
နောင်၊။)

လောကလိုခမ်း အကိုယိုနပ်၊ ပေါးမာ၊ ထာမာဟပ်၊
ပေါးဒေါ၊ ထာဒေါဟပ်၊ ပေါးကျမ်း၊ ထာဟပ်နောင်၊တဲ့ အကျို၊
ဟပ်၊ အကျိုချမ်းသာ၊ အကျိုခွနပ်၊ လဟားဒျားရင်၊။

ဥပမာ - တပဲ့သီးဖုံး ပျားပျားသွင်းသွင်း စီးရင်းခွမ်မာ၊
ဒျား အဟောင်ဖဲ့၊ ထီးဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊ ဆရာ၊မျိုးဖာတဲ့
အံးသွင်းဒျား၊ ခမ်းနောင်ဒျား၊ ရိုးသေးဒျား၊ ယျမ်းအံးဒျား၊ ဒါနု
သီးလ ဘာဝနားတဲ့ ကားကနွောင်ရာ ကျိုစာထိုမ်းရွမ်ဒျား တပဲ့
သီးသချမ်းသာ တကားမဲ့င်၊ မာတိုင်းအောင်မုင်း ပျားသွင်း
တကားမဲ့င်၊ မဉ်းအွီးလွီးဟောင် တကားမဲ့င်၊။

နီဗွေးစင်ပညာ၊ ထွန်းဖေ အကျောသီးဖုံးနပ်၊ ဝင်အားကျို၊
တကားမဲ့င်၊ ဝင်ရိုးသေးတကားမဲ့င်၊ သတင်အွီးနွီး အစွီးစွီး
အဒေါင်းဒေါင်း၊ ဂျဏ်းကျက်သရေ၊ အင်းတကားမဲ့င်၊ ယိုနောင်၊
အဟောင်ဖဲ့၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖဲ့၊ ထာယူမဲန်း၊ ထာထီးမဲန်းဖဲ့၊။

အင်းကဲ့င် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖဲ့၊ ထာယူမားဖဲ့၊ ထာထီးဟားဖဲ့နပ်၊
အင်းနင်းမဲ့င်နဲတင် -

ဥပမာ = မောင်းကဲ့င် မောင်းလွင်၊ ထွန်းဗယ်သီးဖုံးနပ်၊
ထီး ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃာ၊ ဆရာ၊မျိုးဖာတဲ့ အံးသွင်တင်း၊
ခမ်းနောင်တောင်း၊ ရိုးသေးတင်း၊ ယျမ်းအံးတင်း၊ ဒါနု သီးလ
ဘာဝနားတဲ့ တမာတင်း၊ ရိုးဒျား အကျိုအဲန်ထက်၊။

တို့ဒုစရဲက် ထာမာတဟတ်တမ်းမျိုးနပ်၊ သမ်းမာ၊ တို့ထာဒေါ၊ တဟတ်တမ်းမျိုးနပ်၊ သမ်းဒေါ၊ တို့ထာကျဲတဟတ်တမ်းမျိုးနပ်၊ သမ်းကျဲတွဲ။

ကွပ်ဝွေသီးမာ၊ ထာမာကွပ်၊ ထာဒေါကွပ်၊ ကျဲထာ၊ ကျဲကွပ်တင် ဝွေသီးလုဗာ၊ အကျိကွပ်၊ အကျိဒုကွ အကျိလျာ၊ ဝင်လွထွာ၊ ဝင်လွထီး၊ သွီးရီးအဂါးကွပ်၊ ဟင်လိုင်သွမ်းပျင်း၊ ပျားသွင်းတင်းနင်းဝင်၊ ဂွဏ်လင်မဲ့ငါပေး၊ တရေကွပ် မဉ်အွီးတင်း ကရီနပ်၊ အင်းထီးဒျားတွမ်းမဲ့ စင်းစွဲဒျား တွမ်းနား ပငါပရာ။

ကွပ်နပ်မာ “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - ထာယူမား” ယိုနပ်တွဲ ဒုစရဲက် တပါးအနေနေ၊ ထာယူမားမွှိုန်း၊ ပေါထာယူမားနပ်၊ ဘဝယိုခါ တွဲ မော့ထာဒုကွ၊ မဲ့ငါပေး တရေလင်၊ ဝင်ကဲ့ရဲသွဲသွမ်း မဉ်အွီးတင်း၊ လွီးဟောမ်တင်း။

ခန္ဓာကွပ်လီ မဉ်သီသူတွဲ လင်ထဲဗားငါးရိုင်၊ အင်းငါးရိုင်၊ မဉ်ထန်း၊ မဉ်သင်ကျွတ်ယင်းလိုပိုတွဲ လတင်းသွဟပ်၊ မာဒျား အကုသိုလ်း၊ ယွမ်းတင်းဘုရာ၊ တရာ၊ သံဗာ၊ လိန်းမားတင်း၊ ဉာဏ်အဲန်ထင်း၊ ကေန်ခြောဒုကွ ဘဝလိုခမ်း ထွာဗားလိုညမ်း နှင်းနပ်။

ဖေးနေ ထာယူကမားမွှိုန်းတင် နီဆရာ တမ်းဖေးပါ ကဗျာ နှင်းယို -

- ထာယူးမရွှေ - တရွှေလွဉ်မား
- ငါးရဲင်ထဲမား - ချမ်သားကင်ညာ
- သဲင်ကျွတ်ချာလို - ကိုင်မျိုမားချား
- ယူးမားမွိုန်း - မဉ်းယွိုန်း ကျင်ဟပ်ထွာ ။

ကဗျာယိုတပွတ် မဉ်းပြန်းငေါင်းရိုရိုနောင် -

(ထာယူးမဉ်းတရွှေတင်း၊ မဉ်းတရွှေလွဉ်မားနင်၊ လင်ထဲမားငါးရဲင်၊ မဉ်းလင်ထဲငါးရဲင်၊ မဉ်းလင်ခမ်းမား ငါးရဲင်သူနင်၊ ထာချမ်းသား အဲန်ထဝ်းတစီ၊ မဉ်းသဲင်ကျွတ်ချာယင်း လိုပိုတဲ့မားယင်းဒုစရဲက် အကုသိုလ်းအကိုင်မျို၊ ကွပ်နင်မ၊ ထာယူးတွမ်းမားမွိုန်းသွော့၊ မဉ်းယွိုန်းထိုနင်၊ ထွာလိုအကျင်ဟပ်) ပြန်းမား နိုင်းနောင်။

“တပဲ့သီး ဂွမ်းပြီးဂွမ်းဖြာ ဖေးနေးကထွာ လိုအကျင်ဟပ်၊ ဖေးနေးကထွာလိုယံ ပငါပရာနင်၊ ထာယူးတွမ်းမားမွိုန်းတင်းနော့” ။

“မွေးဒျားမွေးအော်”

“ကသွဉ်ဖေး တပဲ့သီး ဒုစရဲက်ပါးဆီတဲ့ လို့လဲန်းသွူယို”

ဒုစရဲက်ဆီပါးဖုံးယို မဉ်းရွယ်နေး ကံသွံပါးနပ် -

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ - မားသီဝင်သက်၊
 - ၂။ အဒိန္နာဒါနာ - ထူးတခွန်ဝင်တခြို၊
 - ၃။ ကာမေသု မစ္ဆာစာရာ - ပဲစ်မားဝင်ပိုမာ။
- ယိုသွံပါးနပ်၊ ဟဲ့ “ကာယကံသွံပါး” (နမ်းထာမားသွံစွဲ)။

- ၁။ မုသာဝါဒါ - ဒေါ့လဲန်ထာ၊
- ၂။ ဝိသုဏ္ဍဝါစာ - အံ့စာဝင်၊မဉ်၊
- ၃။ ဖရုသဝါစာ - ခွန်ဒေါ့၊ ငေါင်းကျံ၊ထံ၊
- ၄။ သမ္မပ္ပလာပ - ဒေါ့၊ငေါင်းခွဉ်းဆော့ ။

ယိုလစ်ပါးနပ်၊ ဟဲ့ “ဝစီ၊ကံးလစ်ပါး” (ဖြောင်းထာ၊ဒေါ့၊လစ်၊စွိုး)

- ၁။ အဘိဇ္ဈာ - မဲန်လ၊ဝင်၊တဗြို၊
- ၂။ ဗျာပါဒ - ကျမ်းတကိုင်ဝင်၊
- ၃။ မစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - ထာ၊ယူးမား ။

ယိုသွံပါးနပ်၊ ဟဲ့ “မနော်၊ကံးသွံပါး” သ၊ထာ၊ကျမ်း၊ သွံစွိုး)။

ကာယကံးသွံပါး၊ ဝစီ၊ကံးလစ်ပါး၊ မနော်ကံးသွံပါး စုစု
ပေါင်၊ ဒုစရဲက် အပါးတဆီ။

+ + + + + + + ခွဲ

နီသွဉ်းသီး ကသွဉ်ဒုစရဲက်ဆီပါးနပ်၊ ထွူလဲန်းသွူတင်
နီသွဉ်းသီး ကွဉ်းတော့ဆရာ၊ နီဆရာစင်၊ပညာ၊ ကျွဲလွဉ်ဖေး
ဩဝါဒခွဲင်းယို -

“တပဲ့သီးဖုံးပွေး - ပွေးစင်၊တွမ်း ဆရာခွန်ထွန်း ကသွဉ်
ဖေး ဒုစရဲက်ပါးဆီနပ်၊ ထွူလဲန်းသွူ။ “ဒုစရဲက်” ကရို၊နပ်၊ အကျင်၊
ဟပ်တမ်းနပ်၊တဲ့ တပဲ့သီး သေဗားလဲန်း၊ ဒုစရဲက်သား လို၊အကျင်၊
တဟပ်တမ်းသားနပ်၊ မဲ့ငါပေး တရေးလင်၊ ပွိုန်တမ်းဝင်၊ မော့ဒုက္ခ၊
တို့၊ဘဝခိုးလျား ကရို၊နပ်၊တဲ့ တပဲ့သီး သေလဲန်း။

ကွပ်နောင်မ၊ တပဲ့သီး ဈမ်းပြီးဈမ်းဖြာ၊ ဖေးနေးကထွာ
 လို၊ အကျင်ဟပ်၊ ဖေးနေး ကထွာလိုယံ ပငါပရာနပ်၊ မာ၊ ဖွိုန်း
 တင်း ဒုစရဲက်အပါ၊ တဆီယို၊ ဒုစရဲက် အပါ၊ တဆီယိုနပ်၊ မတ်နင်း
 စွဉ်းအေး၊ မတ်နင်းစွဉ်းမေးအူတင် လဲ့ညာ၊ ညာ၊ သျောင်းညာ၊
 ညာ၊ သွေ့။

ဝင်၊ လင်တဲ့ ဖေးနေးကသေကဒါ၊ ဒုစရဲက်အပါ၊ တဆီယို
 နပ်၊ အွဉ်းသ၊ စေးတနားဟပ်ဟပ်၊ သွဉ်တောတောဖေးသွေ့၊ လို၊
 တွိုင်း၊ ဈမ်းဖြာ၊ ဖေးနေးကထွာ လို၊ အကျင်ဟပ်၊ ဖေးနေးကထွာ
 လိုယံ ပငါပရာနပ်၊ ကျို၊ စာ၊ ဖေးသွေ့နော။

တပဲ့သီး ကားကအပ်၊ ခြိုင်းသန်၊ ပျော့သွင်း အောင်းမျင်း
 လွသွေ့ ပငါပရာနော”

“သားခု သားခု သားခု”

x x x x x x x

အခန်း (၁၁)

ခွန်အောင်းခမ်း ကခြင်းနယ်ဖေးသီ ဝွေကသွဉ်ဟး ဒုစရဲက်
 ပါးဆီ ခရားနပ်၊ သီဟွိုန်လိုလဲန်း၊ သီသေလိုလဲဉ်း ကွယ်းတော့၊
 သီအီးတောင်းတကားမိုင်းကရိုနပ်၊ ရီစံသီယို ဖြေးယံယံသွေ့နော။

- မဉ်းလ၊ အမတ်(၉၀)မာ၊ ကီနောင်၊ ပထမ အယံစား၊
- မဉ်းလ၊ အမတ်(၇၅)မာ၊ ကီ (၈၉)မာ၊ လနပ်၊ ဒုတိယအယံစား၊
- မဉ်းလ၊ အမတ် (၅၀)မာ၊ ကီ (၇၄)မာ၊ လနပ်၊ တတိယ အယံစား၊

- မဉ်းလ၊အမတ် (၄၀)မာ၊ကီ (၄၉)မာ၊လနပ်၊ အောင်းရိုးရိုးသား၊
- မဉ်းလ၊ (၃၉)မာ၊လနောင်၊ အောင်းတမ်း။
ကွပ်နပ်၊မ၊ ကျိုးစာ၊ဖြေးသော့ ပငါပရာ၊နော။

◁ ငေါင်းရီပုရွာ ▷

- ၁။ ခွန်အောင်းခမ်းသီး ဆရာ၊စင်၊ပညာ၊ ကဉ္စပမားနယ်ဒါ၊
လို၊ပေးသွံဖြာ၊တွမ်း ဒုစရဲက်ခရာ၊နပ်၊ ဖြေးနယ်မွိုင်။
- ၂။ “ဒုစရဲက်”ကရိုးနောင်၊ သျင်၊ပျ၊နယ် အခရာ၊ထွူတင်
လို၊ပေးဖေးနေး ကတွမ်းခ၊မွိုင်ဝါးနောင်၊ အီးချ၊နားဖေးဟး
နင်းမိုင်။
- ၃။ (က) ဖေးနေး ကတခွန်၊မွိုင်ဝင်၊ထာ၊၊
(ခ) ဖေးနေးကပဲစ်မားမွိုင် ဝင်၊ပိုမာနောင်၊ အီးစားနား
ချာဟး နမ်းနင်းမိုင်။
- ၄။ ခေတ်ယိုခါ ပေါ၊ကောင်၊ကောင်၊ရွှင်ထွူတင် ရွှင်ထို၊မားဒါ၊တင်
တွော့၊ လို၊ကအံ၊ပွစ်ဒါ၊ထာ၊ အမျာ၊ခကီနောင်၊ မဲ့ငါပေး
တရေး၊ကိုင် တကားမိုင်၊ တမ်းနယ်ဖေး မောင်းကိုင်တွမ်း
ဗ္ဗာစီခရာ၊နောင်၊ဟိုင်။
- ၅။ မဉ်းအံ၊လိန်၊ အံ၊လဲန်ဝင်၊နပ်၊ ဘဝယိုခါတွမ်း ဘဝငါတာ၊
ထွာဒါ၊နင်းမိုင်၊ သျင်၊နယ်ထွူတင် တမ်းနယ်ဖေးပါ ကဗျာ
ဟိုင်။

- ၆။ တဲမ်းနယ်ဖေး အကွင်းခြင် (---) ကို လနပ်၊မြိုင်။
 (က) ခိန်းသွဉ်လိတ်တွင်း (---)တခေင်းထား၊
 (ခ) မုသာဝါဒ (----) အံးစာဝင်းမဉ်၊
 (ဂ) နီခင်းတွင်း (----) မော်ထား၊
 (ဃ) တခွန်းဝင်းထား (----) ကင်းညာ၊
 (င) လို၊မူးတွင်းရိုးမြိုန်း (----) တောင်းနာ။
- ၇။ တဖြာတွင်းတဖြာ မဉ်းလွှ၊ထီးလို့ဝင်း၊ မဉ်းကျမ်းတကဲ့င်လို့
 ဝင်းနပ်၊ အီးဆွဲ၊မ၊ဟးတဲင် ယူးလွေ၊မောင်းကဲ့င် ကကျမ်း
 ထွန်းဖေနပ်၊တွေ့၊ တဲမ်းသော့ဖေး ဩဝါဒတပျတ်ငါမြိုင်။
- ၈။ ပေါးခွန်းကဲန်း ရှိ၊ဆာဝင်းနပ်၊ ထွာဒါးနဲင်းမဲ့င်၊ ထောက်
 ထွားမောင်းလွင်းနပ်၊တဲင် ဗွာင်းဖွင်းနယ်မြိုင်။
- ၉။ ဒုစရဲက်သား ပါးစားလဖုံးယိုနောင်၊ အလွဉ်၊မား ဒုစရဲက်
 အပါ၊မဲ့င်၊ဟောင်း တဲမ်းနယ်ဖေး ဒုစရဲက် ပါးဠိနော။
 (က) သွတ်၊အံးဆုာဒီး၊
 (ခ) ရီတောင်းအခွင်း ဒဲ၊မောက်၊ကြင်း၊
 (ဂ) “ထွီးမွူး” ခွန်းဝင်းနဲင်းနောင်၊
 (ဃ) ဖုတ်၊တလီ၊ဆုာဒ် ငအေားအား၊
 (င) သီလူးထားနပ်၊ မာ၊လို့ခြင် ရွဉ်လွှမ်း ။
- ၁၀။ သူရိယစန္ဒာသီး လစ်၊စွါ၊ သွိုးသွိုး၊သွင်းသွင်း ကထင်း
 သဲ၊ကျောင်းတလင်း ဘုရာ၊တလင်း၊ကိစ္စနပ်၊ လ၊သော့၊

ဗဟုသုတအင်းတင် ထေနယ်မြိုင်အမျိုး(၁၀)ငါမြိုင်။

+ + + + + + + +

ငေါင်းရီပုစ္ဆား အဖြေမဲန်း

၁။ လိုတသေတင်း ဒုစရဲက်နပ်၊ တွမ်းပါးပေး သက်ကလ၊
သူလာတသေတင်း မေးအူခရားနပ်၊ ပွိုန်လို့ဝင်၊ ကွပ်နပ်၊
မ၊ ပေါးတသေတင်း ဒုစရဲက် ခရားတဲ အမားယော့ဒါး၊ ဒုက္ခဗား
နှိုင်းပါးပေး သက်ကလ၊ သူလာနောင်၊ ပီဝင်နပ်သွ။

သေသေ၊ခါ၊ ဒုစရဲက်ခရားတင် မဉ်းမားမားစိန်းစွေ့လဲ
ဟံးပေါင်းခဲန်၊ နှိုင်းပါးပေးသက်ကလ၊ သူနောင်းနောင်သွ။

ဒုစရဲက်ခရားတဲ စင်းစွဲသေးချား သေနားချား၊ မားတဲ
မဉ်းတမားတင်းနပ်၊ တွမ်းပါးပေး သက်ကလ၊ဆီနီ တချွမ်းဆိုးတင်း
မေးနောင်၊ ပွိုန်လို့ဝင်၊ မော့ဗားတင်း ထားဒုက္ခနပ်သွ။

၂။ ဒု - ကရိုးနောင်၊ “ဟောင်တောင်း”
စရိတ - ကရိုးနောင်၊ “အကျင်၊”
ကွပ်နပ်မ၊ “ဒုစရဲက်” ကရိုးနပ်၊ “အကျင်၊ဟောင်တင်း”
အဓိပ္ပါယ်လ၊ နှိုင်းနောင်သွ။

လိုပေး ဖေးနေး ကတွမ်းခ၊မြိုန်းတင်း ဝါးနပ်၊ ချားနားဖေး
ဗားနှိုင်းယို - “ဝါးပေးနပ်၊ ကျောင်းထားတဲ တဒါးတင်းတင် အမွှး
သဲင်ဗွူးအဆားမ၊ မွန်လ၊ တန်လ၊ သီကခ၊ဒါးဝါးနပ်၊ မဉ်းတော်

ဝါးပေးယာ အမွှေးမြိုင်ဟ ဝါးပေးယာဖုံးနောင်၊ ကောအီသဲင်ဖေး
အဆား၊ ကောဖေးအံး အာဟားရသား အဲန်ထဝ်းတင် ဟို့ခိုးယူး
ပက်အဆား ဒုက္ခငါးတင် တျိုးသီထိုးဗား။

လဲင်တျိုးဗားစဉ်း ထာသီနဲင်းနပ်နပ်၊ သညင်မွေးစဉ်းထာ၊
ဖိုးပေးသီထိုးတင် ဖိုးမွှေးကထိုမ်းကွင်အပေး ကဟောထာဖုံး၊ အမွှေး
သီထိုးတင် ဖိုးပေးကထိုမ်းကွင်အမွှေး ကဌိုးထာ၊ ကမဲထာဖုံး။

နီလိုသီးတဲ့ အပိုသီထိုးတင် အမွှေးကဌိုးဗားထာဖုံး၊ အမွှေး
သီထိုးတင် အပိုကဌိုးဗားထာဖုံးနပ်တဲ့ သညင်ငါး၊ ဖူးဝေးမွှေးဖါ
ဝါမာပိုလီ၊ မဉ်းသီနုထိုး တဖြာဖြာနပ်၊ ကွပ်လောကားငါးတင်
ပေးသုတလျိုး ငွိုးဗားထာလွဉ်းလွဉ်း။

ကွပ်နပ်မ၊ သတိလလွ ထူးသံးဝွေးဂ ပငါပရာထွေတင်
တွမ်းမာသီမွှ်နီးတဝ်း ဝင်သက်ဝင်သွဲ၊ တွမ်းခါမွှ်နီးဝါးနော။

၃။ (က) ဝင်မဉ်းတခွန်၊ နီတမြို့၊ ဝင်မဉ်းစွန်ထိုး နီဥစွားနပ်၊
နီကျိုက်တဝ်း၊ နီသုလျားဝင်၊ နီမန်ထူးချာဝင်တမြို့၊
နီခွန်းထွမ်ဝင်၊ နီဆုတောင်တကဲ့ဝင်၊ နီလွှာထီးဝင်၊ နဲင်းနပ်နေ
နေ ပေါးနီတခွန်၊ ဝင်တမြို့၊ ပေါးနီစွန်ထိုး ဝင်ဥစွားလဲ့ ဝင်ကျိုက်
တဝ်း၊ ဝင်သုလျားနီ၊ ဝင်သုဆာနီ၊ ဝင်မဉ်းထူးချာ နီတမြို့၊
ဝင်ခွန်းထောမ်နီ၊ ဝင်ဆုတောင်တကဲ့နီ၊ ဝင်လွှာထီးနီ။

(ခ) ဝင်မဉ်းပဲစ်မား နီမွှေး နီဖူး နီဝေးဖူးတဲ့ နီကျိုက်တဝ်း၊
နီသုလျားဝင်၊ နီသုဆာဝင်၊ နီလွှာထီးဝင်၊ ဝင်စောကာနီတင်

မဲ့ငါပေး တရေးလင်၊ဟး၊ နှင်းနပ်၊နေနေ နီမည်းပဲစ်မား၊ ဝင်၊မြိုးဝင်၊
ဝေးမှု၊ ဝင်၊ဖူးမှု၊နပ်၊ ဝင်၊ကျိုက်တင်း၊ ဝင်၊သ၊လျားနီ၊ ဝင်၊သ၊ဆာ
နီ၊ ဝင်၊လွှ၊ထီးနီ၊ နီစောကာ၊ဝင်၊တင် ဝင်၊မဲ့ငါပေး တရေးလင်၊ဟး။

၄။ မောင်းသွင်းတွမ်း နင်၊ခံ၊သီး တဖူးဝေးနောင်၊ မြိုးဖာသီန၊
ထိုးတင် မော့ထာ၊ဒုက္ခတွေ့၊ ဆရားထွဉ်းခန်း ထွန်းဖေ
တွမ်း မောင်းကိုင်ကောင်းဖေ့ရွှင်ကူညီ၊ မောင်းကိုင်နပ်၊ သွင်းဗွေတင်း
စားရင်၊တင် လ၊သူစွဲ၊ ထွန်းဖေနပ်၊ သွင်းဗွေစားရင်၊တင် လ၊ကွတ်၊
စွဲ၊ ဆရားတိန်းရီအများ၊ ကောလူးသားတင် ထွန်းဖေ စားရင်၊နပ်၊
မဲန်းဒျား၊ မောင်းကိုင် စားရင်၊နပ်၊မား၊ လိုးနေရွှင် သွံစွဲ၊ “ရွှင်သွံစွဲနပ်၊
နာ၊လွေ့အွဉ်းမဲ့ငါကို” ဆရားရီ မောင်းကိုင် နှင်းနပ်၊တင် မောင်းကိုင်
ရိုး - “ခွေဖေးထိုးလဲန်း ခွေသွဉ်းဝင်၊မှု၊ ဗွာစီ” နှင်းနပ်၊၊ တွိုးနပ်၊တင်
ဗွာစီရိုး -

“နာ၊ ယားတရေးမြိုးခွေ မောင်းကိုင်၊ နာ၊ရွှင်တွမ်းရိုးမြိုး
နာ၊စေးယ တခေါင်ငါတဲ ခွေလွှပ်စံးနေဒွိန်း၊ လိုးအံးလဲန်းဒါးဝင်၊၊
လိုးအံးပွစ်ဒါးဝင်၊ နှင်းနာ၊နပ်၊ ပါ၊မဲ့ငါ၊မှု၊ခန်းတဲ တကျိုက်တင်း၊
လိုးတွမ်းရိုးမြိုး ထွီးမွူးငါတဲ တကျိုက်တင်းနာ၊” ဗွာစီထင်းရိုးကဲန်း
နှင်းနပ်၊တင်တွေ့၊ လိုးအများတဲ သ၊ဘော်၊ကျ၊ ငရောင်စွဉ်းဒျား
ထာ၊ တဟားဟား၊ မောင်းကိုင်နပ်၊ မဲ့ငါပေး တရေးကိုင်မွေးစွဉ်းဒျား
ထာ၊။

လိုးကအံးပွစ်ဒါးထာ၊ လိုးအများခကီနပ်၊ တလဲင်းတင်းတဲ
တလဲင်း မဲ့ငါပေး တရေးလင်၊ဟး နှင်းမောင်းကိုင်ယိုသွူ။

(၇၈)

ဒုစရဲကပ်ပါးခီ လိတ်စောင်း

၅။ ပေါးလို အံးလိန်း အံးလဲန်ဒါးဝင်နပ်၊ ဘဝယိုခါတွဲ ပါးမုင်၊
တယျမ်းတမ်း၊ ဒေါ့ဝင်သွဉ်ဝင်တွဲ ဝင်တနားတောင်း၊
ဩဇာအားဏားတွဲ တအဲန်ထမ်း။ ခန္ဓာကုင်လီ မဉ်းသီ (ဘဝငါ)
သူတဲ လင်ထဲဟးငါးရဲင်၊ တွိုးဆိုင်ကားလ ဘဝလိုဒုံ၊ မဉ်းသင်အံ
ဟးယင်း ကရိုးနပ်တွဲ သင်ထွာဟး လိုတအား၊ သင်ကျိတ်ဟး
လိုတဗွို၊ လိုထွိုင်းထွို။ ဒေါ့ထာတဖြောင်းတမ်း၊ ငေါင်းကျိတ်၊
ကျိတ်ကတ်ကတ်၊ တငါတငေါင်း ဖြောင်းဗီးတလဲ ဆော့မဲ့
လောင်းလွိုး၊ တဗွိုးယောင်ဆင်၊ ဒေါ့ဝင်မနား၊ ဩဇာအဲန်ထမ်း၊
ဒေါ့ငေါင်းကျိတ်ရံ၊ လယ်လွင်သးရေင်၊ ဖြောင်းရွမ်သေင်အာ၊
တငါညီးတမ်း၊ ထွာဟးနဲင်းနောင်း။

ကဗျာ - ဒေါ့လဲန်လိန်းပါး - မုသာလွဉ်မား
ငါးရဲင်ထဲဟး - ချမ်သားကင်ညာ၊
သင်ကျိတ်လိုပို - ဝွေယိုတအား
ဒေါ့လဲန်မိုန်း - မဉ်းယွိုန်းကျင်ဟပ်ထွာ။

၆။ (က) ဒိန်းသွဉ်လိတ်တွင်နပ် -
(ဒေါ့ရီလိုဝင်၊ စောပ်ရီဝင်)တခေင်ထာ။
(ခ) မုသာဝါဒ (ဒေါ့လိန်းလဲန်ထာ၊ ပိသုဝါစာ)
အံးစာဝင်မဉ်း ။
(ဂ) နီခဝင်တွမ်း (တနတ်၊ ဝင်သတ်နီတွမ်း)မော်ထာ၊
(ဃ) တခွန်ဝင်ထာ (စွန်ပါးလွဉ်မား၊ ငါးရဲင်ထဲဟး)
ချမ်သားကင်ညာ ။

(င) လို၊မူးတွမ်းရိုးမွှ်န်း(ထွီးမွူးငါတဲ့)တကျွက်တမ်းနာ။

၇။ နီလို၊သီးယို တဖြာတွမ်းတဖြာ၊ ဟောင်ကျမ်းတကိုင်တမ်း
လို့ဝင်၊ နီစီ၊ပွါးချမ်းသာ၊ ဖေးနေးကကိုင်ထို၊ နီဖေးနေးက
သီထို၊ ဝင်၊မည်းကျမ်းတကိုင်မွှ်င်နီ နှင်းနောင်၊မွှ်င် နီခုံးနောင်၊တမ်း၊
နီသ၊လျားဝင်၊ နီသ၊ဆာဝင်၊ ကျမ်းတကိုင်ချာဝင်၊သနယ်။

နောင်မ၊ စဉ်၊စာ၊ချာသွာနမ်း၊ ဝင်၊စီ၊ပွါးချမ်းသာ၊ ဖေးနေး
ကကိုင်ထို၊ ဝင်၊ဖေးနေး ကသီထို၊ နီမည်းကျမ်းဝင်၊နှင်းနောင်၊တဲ့
ဝင်၊ခမ်းနောင်၊တောင်း၊ ဝင်၊သ၊လျားနီ၊ ဝင်၊သ၊ဆာနီ၊ ဝင်၊ကျမ်း
တကိုင်နီသနယ်။ ကျမ်းတကိုင်ဝင်၊နဝ်၊ ဗားရီးချာဒျားအမွေး
ကောကကျမ်းသားလွဉ်းလွဉ်း။

ဥပမား = မည်းကျမ်းသူဝင်၊တွမ်း ဖွိုင်၊မွတဲ့ ဝင်၊နောင်၊
လ၊တဟေ့တမ်းဒွိုန်း၊ ဝွေ့နဝ်၊ စူတဟေ့၊ရီးလဲန်း၊ မည်းကျမ်းလဲမ်းဝင်၊
တွမ်းမေးခြံတဲ့ ဝင်၊နဝ်၊ ခဲ့၊လျားတမ်းဒွိုန်း၊ ဝွေ့နဝ်၊ မေးလျားရီး
လဲန်း၊ မေးချ၊ရိုးရီးလဲန်းဝွေ့။

ကွပ်နဝ်မ၊ မောင်းကိုင် ကကျမ်းတကိုင် ထွန်းဖေနဝ်၊တဲ့
ထွန်းဖေ တလ၊ထွာတမ်းဒွိုန်း နှင်းမိုင်၊မိုင်၊ ရူးအဲင်းရီးလဲန်း မောင်း
ကိုင်။

ကွပ်နဝ်မ၊ တဖြာတွမ်းတဖြာ၊ (အကျောင်၊နှင်းမိုင်၊/မိုင်၊
ခန်းတယဝ်း) ဟပ်ကျမ်းကကိုင်တမ်းဝင်၊သွ။

၈။ ပေါးခွန်းကဲန်း ရိုးဆာဝင်၊နဝ်၊ သွေ့ပေးဆွေ့၊ခြော ဝင်၊လွေ့ထီး

(၈၀) ဒုစရဲကပ်ပါးခီ လိတ်စောင်း

မွေးစွဉ်း၊ မော့သွၼ်ထာဒုက္ခတဲ့ ဝင်တထွားတမ်း၊ ဝင်သညင်၊
တမ်း၊ အကူးညီးအမျိုးမဲ့တဲ့ ဝင်တဖေးတမ်း၊ သွ့ခွဆွေ့ခြော
မဲ့ငါပေး၊ ခိုးလျားယပ်သေးသေးဟား၊ ကွပ်ဒေါ့ ဖရုသဝါးစား၊ ငေါင်း
ကျမ်းထံတိုင် ဖြောင်းဆာ၊ တငါအော့တခြံ၊ ဖြေတိုဖြေယော့၊
မော့ဖြောင်းရော့ဂါး၊ သီလွဉ်းဒါးငေါင်း၊ တယံတမ်းလာလာ၊
အကျိုးစီးပွါး၊ အဲန်ထမ်းတစိစိတိုင် ဟပ်ခွန်းကဲန်းတမ်းဝင်နပ်သွၼ်။

- ၉။ (က) ပါဏာတိပါတာ၊
 (ခ) အဒိန္နာဒါနာ၊
 (ဂ) ဖရုသဝါစာ၊
 (ဃ) သမ္မပ္ပလာပ၊
 (င) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

၁၀။ မာထာမာအမျိုးမဲ့တဲ့ ယမ်း၊ အခိုတဲ့အပ်လိုးလွောင်း
 လွောင်းပူးပူး၊ အမူးတဲ့ အပ်လိုး ဖြောင်းဖြောင်းလို့ဝင်၊
အကျောင်၊ ထင်းသွဲကျောင်တလင်၊ ဘုရားတလင်၊ (ဖွမ်းဖျိုး
ကျောင်တလင်၊ ဘုရားတလင်)နပ်၊ အကျိုးတန်ငါးအကျောင်၊
သင်္ကန်း၊ သပိတ် ပိဋကတ်ခေါင်ဖုံးနပ်၊ တွမ်းထူးရိုးရိုးသေးသေးတိုင်
လွေ့အွဉ်းဒင်းဟား ထာထိုထိုလောင်းအကျောင်၊ မူးနံ့ယွဲ ခိုဗင်းယွဲ
ဖုံးနပ်၊ ဝန်းဖုံး စောဖုံး အပ်လိုး အွဉ်းခေါ်ခေါ်ဒျားအကျောင်၊
ဝန်းကျောင်၊ စောကျောင်ဖုံးနပ်၊ ထူးအံ့အီ ထူးအံ့သော့၊ ဒါးတမ်း
အကျောင်၊ ဒဲန်ဈ၊ ဟန်းဈဖုံးနပ်၊ ထောက်သော့၊ ဗွဲကိုထွၼ်တိုင်

လွေ့ထောက်ညှာညှာဗား ကျောင်းတလင်းထန်းအကျောင်း၊
သင်္ကန်းယတွဲနပ်၊ သင်္ကန်းခေါင်တွဲနပ်၊ ဒွတ်အီဂူ ဒွတ်အီဝန်း၊
အွဉ်းလင်းအီ (လင်းအီ)ဖျိုင်း ဒါးတမ်းအကျောင်း၊ အပစ်တန်ငါး
အကျောင်း၊ သေဗားဟွိုန်ရော့၊ လသော့ဗဟုသုတ နှင်းနပ်သွေ။

+ + + + + + + + + +

[အရီ တွမ်း အဖြေ]

၁။ (ရီ) ဒုစရဲက်ပါးဆီနပ်၊ ပါးငြိတွမ်းပအိုဝ်း အွဉ်းတွဲ၊
ဖက် နပ်တွက်နယ်ဖေးဖျိုင်း။

(ဖြေ)	ပါဏာတိပါတာ	-	မာ၊သီဝင်းသက်၊
	အဒိန္နာဒါနာ	-	ထူးတခွန်ဝင်းထား၊
	ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ-	-	ပဲစ်မားဝင်းပိုမာ၊
	မုသာဝါဒါ	-	ဒေါ့လဲန်ထား၊
	ပိသုဏ္ဍဝါစာ	-	အံးစာဝင်းမဉ်၊
	ဖရုသဝါစာ	-	ခွန်းဒေါ့ငေါင်းကျဲထံ၊
	သမ္မပ္ပလာပ	-	ဒေါ့ငေါင်းခွဉ်းဆွေ၊
	အဘိဇ္ဈာ	-	မဲန်လဝင်းတခြါ၊
	ဗျာပါဒ	-	ကျဲးတကွဲင်ဝင်း၊
	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	-	ထားယူးမား။

(၈၂)

ဒုစရဲက်ပါးဆီ လိတ်စောင်း

၂။ (ရီ) လို၊တခွန်၊ဒါးဝင်၊ တကြို၊နပ်၊ ခန္ဓာ၊ကွဲင်လီမည်း
သီမာ၊ငါ အီးလွေထွာမားနဲင်းမဲ့င်၊ ကရိုနပ်၊ ဖြေး
နယ်ပွိုင်။

(ဖြေး) ခန္ဓာ၊ကွဲင်လီ မည်းသီသူ၊တဲ့ လင်၊ထဲင်းရဲင်၊ တွိုး
ဆိုင်၊ကာလ ဘဝလို၊နဲ့ မည်းသင်၊အိုမားယင်း
ကရို၊နပ်၊တဲ့ ထွာမားလို၊ကေနီ၊ ထွာမားလို၊မွ၊ ထွာလို၊ဒုက္ခ လို၊
ဆင်၊ရယ်၊၊ လ၊တပယ်၊လို့တမီး၊ ခွေလွ၊ထီး ဝင်၊လွ၊ထွား၊ မဲ့င်၊
လျားတရေ၊လင်၊၊ ရန်းသူ၊စင်၊ငါး ဥစ္စာ၊သွမ်းတိန်၊ လို့ခြင်ထို၊မား၊
ခိုးလျားဝဋ်ကံ၊၊ ဝင်၊အံးနဲင်းမဲ့င်၊တဲ့ အံးမားတမ်း၊ ဝင်၊ကွပ်က၊နဲင်း
မဲ့င်၊တဲ့ ကွပ်က၊မားတမ်း၊ ဖြောင်အထီ ထိုမ်းအနမ်း၊ လမ်းတပျုတ်၊
တယောက်ယဲ့၊ ဆင်၊သဲ့ ကွပ်၊ပြင်း၊ အိုအပ်၊ဒုက္ခ လို၊ဘဝအညမ်း
သွတ်၊ ထွာမားနဲင်းနပ်၊သွ။။

၃။ (ရီ) အပ်၊လို၊နီ ဘဝတဲင် ကသဲင်၊ကျိတ်မားတော
လို၊မူးဘဝနပ်၊ ပွိုးလွဉ်၊မား ဒုစရဲက်အပါ၊
မဲ့င်၊ဟောင်း ဖြိုင်၊နယ်ထွူတဲင် ခွိုင်ခမ်း
အနေ၊ တဲမ်းဖေးပါ ကဗျာနပ်၊ဟဲ့င်း။

(ဖြေး) “ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ” ဒုစရဲက်သွ။။

ကဗျာ - ဝင်၊ပိုဝင်၊ဝါ၊ - စောကာ၊လွဉ်၊မား
ငါးရဲင်၊ထဲမား - ချမ်းသာ၊ကင်၊ညာ၊
သဲင်၊ကျိတ်လို၊ပို - မူးယိုထွာမား
ပဲစ်မားမို့န်း - မည်းယွှန်း ကျင်၊ဟပ်ထွာ ။

၄။ (ရီ) ဖျင်စွဲ၊ဖေးပါ လိတ်ဖြိုးမား လယိုဖုံးမွှိင်။

- (က) ပါနာတိ ပါတာ
- (ခ) အဒိန္နဒါနာ
- (ဂ) ကာမေသု မိစ္ဆာစရာ
- (ဃ) မုသာဝါတာ
- (င) ပရုသ ဝါစာ

- (ဖြေ) (က) ပါဏာတိ ပါတာ
- (ခ) အဒိန္နဒါနာ
 - (ဂ) ကာမေသု မိစ္ဆာစရာ
 - (ဃ) မုသာဝါဒါ
 - (င) ဖရုသဝါစာ ။

၅။ (ရီ) ဒုစရဲက် အပိုင်ငတ်နပ်၊ တံမ်းနယ်ပါးငြိထွဲ့
တံင် သျင်နယ်ပါ အမိပ္ပါယ်းဟဲ့င်း။

- (ဖြေ) ပိသုဏဝါစာ။
- ပိသုဏ-ကရိုးနောင်၊ ယားကိုင်ဝင်၊လွောင်း
ဗူးရေ၊ ယားကိုင်ဝင်၊ထားရက်။
ဝါစာ- ကရိုးနောင်၊ ငေါင်း။

ကွပ်နောင်မ၊ “ပိသုဏ”ကရိုးနောင်၊ ဝင်းအောင်းလွောင်းဗူး
ဝင်၊ ဖေးနေးကကိုင်၊ ဝင်းအောင်းရက်ဝင်၊ ဖေးနေးကကိုင်၊ ကျမ်း
ဖေးနေး ကရက်တောဝွေ၊ အံးစာဝင်၊ (အံးစာဝင်မည်)၊ အမိပ္ပါယ်း
ရိုးနိုင်းနောင်သွဲ့။

၇။ (၃) ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း သမ္ပပ္ပလာပတဲင် ဟင်ယားတောင်း
အခိန်းကရီ၊နောင်၊ သွဉ်လိတ်သား၊ ထာ၊လွပ်၊သား၊
ထာ၊ကူ၊ကားသား၊ အားထွတ်တရာ၊သား နားဖေးနေး ကတို
နောင်၊ အီးအွဉ်ဒေါ၊ဖေးဟးနဲင်းမိုင်၊ တမ်းနယ်ဖေးဟဲင်း။

(ဖြေး) ဖုတ်၊တလီ၊ချား ဒေါ၊ငေါင်း ခွဉ်းဆွေ၊ဖုံးနောင်၊
အခိန်းလို့ခြင်လွှမ်း၊ ခါးလား ကယားအခိန်း နဲင်းနပ်၊နပ်၊ မဉ်းထွာ
သွဉ်လိတ်သားတဲ့ မဉ်းကျို၊စာ၊လိတ်မွိုင် အီးဒါးတကားမိုင်၊ အီး
အောင်းယို၊တကားမိုင်။

မဉ်းထွာ ထာ၊လွပ်၊သားတဲ့ မဉ်းကျို၊စာ၊မွိုင် ထာ၊လွပ်၊မွိုင်
အီးထွူယို၊ တကားမိုင်၊ အီးလ၊အာ တကားမိုင်။

မဉ်းထွာ တာ၊ကူ၊ကားသားတဲ့ မဉ်းကျို၊စာ၊မွိုင် အဖြေ၊
အစာမွိုင် အီးမျတ်တကားမိုင်။

မဉ်းထွား အားထွတ်တရာ၊သားတဲ့ မဉ်းကျို၊စာ၊အားထွတ်၊
မွိုင်တရာ၊မွိုင် တရာ၊အီးထင်း တကားမိုင်၊ လို၊နပ်၊အုံပွေး အခိန်း
တဲ့ အခိန်းနောင်၊တအုံပွေတောင်းလို။

ကွပ်နပ်၊မ၊ အခိန်းအရွယ်၊ ဖေးနေးကလွဉ်၊လ၊မွိုန်း၊ ဖေးနေး
ကကော့ဆိုင်၊ဟးမွိုန်းနမ်းနပ်၊ အခိန်းကအင်းတွင်၊ ကျို၊စာ၊လွသွာ
ဝင်၊ ပဝါပရာ၊နော။

၈။ (၃) ဝင်၊ယံလဲန်းဓွေ၊တင် ဓွေ၊သံးတကော့ဝင်၊တင်
ဓွေ၊မဉ်းကျဲးတကိုင်ဝင်၊နောင်၊ ထွာ“အဘိဇ္ဈာ”နဲ့။

ထွာ“ဗျာပါဒ”နဲ့ ဆွဲ၊ဗျတ်ထွူတင် ဆင်းရာ၊ကဗျာနပ်၊တဲ့
တံမ်းသော့၊ပါဟဲ့င်း။

(ဖြေ) ထွာ“ဗျာပါဒ” ဒုစရဲက်။

ကဗျာ - ဝင်းယံဟိုင်လိုင် - ကျုံးကိုင်လွဉ်၊မား
ငါးရဲင်၊ထဲဟး - ချမ်၊သားကင်၊ညာ၊
သဲင်၊ကျိတ်လို၊ပို - လွိုးယိုမွိုးငါး
ကျုံးကိုင်မွိုး - မဉ်းယိုန်း ကျင်၊ဟပ်ထွာ။

၉။ (ရီ) ဒုစရဲက် လ၊ဖုံးယိုနပ်၊ “ပါဠိ”နပ်၊ ပြန်၊ပအိုဝ်း၊
“ပအိုဝ်း”နပ်၊ ပြန်၊ပါးဠိပေးရွိုင်။

(က) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ

(ခ) ဗျာပါဒ

- (ဂ) အဘိဇ္ဈာ
- (ဃ) မဉ်းမားသီဝင်၊သက်
- (င) ထူးတခွန်၊ဝင်၊ထာ၊

(ဖြေ) (က) ထာ၊ယူးမား
(ခ) ကျုံးတကိုင်ဝင်၊
(ဂ) မဲန်လ၊ဝင်၊တမြို့၊
(ဃ) ပါဏာတိပါတာ
(င) အဒိန္နာဒါနာ။

(၈၆)

ဒုစရဲက်ပါးဆီ လိတ်စောင်း

၁၀။ **(၆) ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ဒုစရဲက်ပါးဆီယိုနောင်၊ နာထာထီး
အောင်းမိုင်းမိုင်း၊ တမ်းနယ်ဖေးရွှိုင်။**

(ဖြေ) ဒုစရဲက်ပါးဆီယိုနောင်၊ တွမ်းမေးအပြုံးတဆီ ပွိုန်ပီ
လို့ဝင်း၊ မေးအပြုံးတဆီနောင်၊ လွေ့ခွောင်း အပြုံးမိုင်းတဲ့ ခိုးလို၊
လျားဟး၊ ဒုက္ခဟးလွှင်းလွှင်း။

ဥပမား- ခိုင်းနပ်၊နေနေ ဒုစရဲက်ပါးဆီယိုတဲ့ လွှင်းမာ၊
အပါးမိုင်း၊ တရိုးတောင်း၊ ထွာအပဲစ် ထွာအမား၊ ခိုးလျားဟး၊
ဒုက္ခဟးလွှင်းလွှင်း။

ဒုစရဲက်ပါးဆီယို မူးခိုရွှမ်းဖြာ၊ မည်းတမာတောင်းနောင်၊
ညိမ်းချမ်းသာယာ၊ ချမ်းသာမွေးမိုင်းစွဉ်းထာ။

ကွပ်ပွိုးနောင်မ၊ - ဖေးနေး ကညိမ်းချမ်းသာယာ၊
ဖေးနေးကချမ်းသာ၊ ပငါပရာနောင်၊ နီနမ်းတဲ့ မာမားမွှိုန်း ဒုစရဲက်
ပါးဆီယို၊ မူးခိုတန်ပေး ယံဖေးကမာဟးမွှိုန်းတဲ့ စင်းစဲ့သေးချား
ဟောင်သွဉ်ဖေးငါး၊ ဟောင်ဒေါ့ဖေးငါး ခိုင်းနောင်သွ။

တောင်ခါ၊ -

ငေါင်းရီပုစ္ဆား၊ စံ့ညာဏ်းခရားဖုံးနပ်၊ ဖေးကဖြေးဟး
(အဖြေ)ယိုအတို့င်း၊ မွေးတောင်းတယောင်း၊ ပေါးအမိပ္ပါယ်လဲ့တဲ့
ထွားချင်းဖေးဟးအမတ်နော။

ငေါင်းရဲပ် နိဂုံး

ပေးခါကာ၊ လိန်းမားမွေးခါ၊မ၊

× ပေးခါကာ - လိန်းမားမွေးခါ၊မ၊
တန်သူ၊ဟွေး - ယံသေးချား
မလိန်းမား - ပေါင်တယ်ခမ်းတွဲ
ကံညးထို၊ဒါး ။

➤ လို၊ပေးသီး - ခမ်းထီတာ၊
ယံသေးချား - ယံခေါ
ယံစီ၊ပွါ၊ - ယံတို၊တက်နပ်၊တွဲ
စိုးတသက် - နေးလွဉ်၊ဗား
ဘားသားယိုနော။

* တွမ်းမား၊စွိန်း - ကျင်၊သောက်သဲက်
ဒုစရဲက်ယိုနော။

စင်၊တန် သီးသဲင်၊

ပေးခါကာလိန်းမား ပေးခါမ၊

ယိုခါ လိုတန်သီးဖုံး ကအင်းထမ်းခါ တာဝွန်းအမျိုးမျိုးဖုံး
နောင်၊ တွိုးတနီခါမဲ့၊ အီးလင်းအောင်းဒင်း လိုပေးသီးလိုယွဲသီး
ပြင်လောင်း။

ကွပ်နပ်မ၊ မူးပေး မောင်းပေးသီးဖုံး၊ မူးနံယွဲ ခိုပင်းယွဲသီး
ဖုံးနပ်၊ အင်းလိုလိန်းမားသေခါ၊ ပေးခါကာ။

(ထာလိန်းမားယို အင်းလိတ်ကို ရှိုးနင်းနပ်တင် သွဉ်လိတ်
မ၊ လိန်းမား)။

မဉ်းလိန်းမားသေခါ၊ ပေးခါနပ်မ၊ တွိုးမဉ်းတန်သူနပ်၊
အီးယံအီးသေးချား၊ ပေါးတလိန်းမားတင်း (ပေါးတသူသေတင်း၊
ပေါတဒါတင်း) နင်းနင်းဝင်နပ်၊ ပေါင်တယံခမ်း မာခန်း ထာမာ၊
အမျိုးမိုင်တယင်း ကံညးထိုးဒါ (ထာမာ တအောင်းမျင်းတင်း)။

လိုပေးသီး ခမ်းထီတွက်တာ၊ ယံဖေးနေးကသေးချား၊
ယံဖေးနေး ကဟင်၊ ယံဖေးနေး ကစီပျါ၊ ယံဖေးနေး ကတိုးတက်
နပ်၊ တစိုးသက်နေးလွဉ်ဟး နီဘားသားယိုနော။

တွမ်းမာ၊ မွိုနင်းတင်း အကျင်သောက်သက် ဒုစရဲက်နပ်၊
နော။

မြိုင်းသန်၊ ပျော့သွင်း အောင်းမျင်း လွသွေး ?